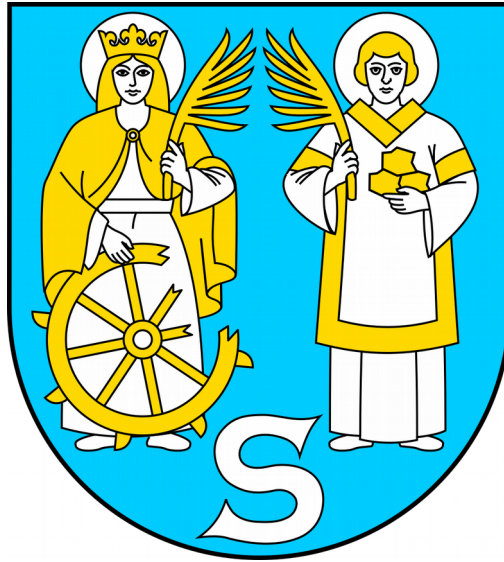

WÓJT GMINY WIENIAWA

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIENIAWA**

Załącznik nr 1
do Uchwały nr
Rady Gminy Wieniawa
z dnia

Wieniawa, 2022

Zamawiający:

Wójt Gminy Wieniawa

ul. Kochanowskiego 88
26-432 Wieniawa

Wykonawca:

AMS CONCEPT

architektura urbanistyka wnętrza

AMS Concept Agata M. Stępień

Ul. Bp. M. Jaworskiego 8/44
25-430 Kielce

www.amsconcept.com

Główny projektant:

mgr inż. arch. Agata Stępień, członek Izby Architektów nr SW-0181, członek TUP pod nr 4605

Zespół autorski:

dr inż. arch. Małgorzata Denis, WA-378

inż. Aleksandra Lann Vel Lace

inż. Olga Kondraciuk

mgr inż. Kinga Kalinowska

mgr inż. Monika Abramowska

mgr inż. Paulina Krupińska

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP.....	7
II. CZĘŚĆ I - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	10
1. Związki z obszarami zewnętrznymi.....	10
1.1. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) a Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieniawa.....	10
1.2. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego a Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieniawa.....	11
1.3. Strategia Rozwoju Gminy Wieniawa na lata 2018-2032 a Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieniawa.....	13
1.4. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego a Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieniawa.....	15
2. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu.....	15
2.1. Położenie i wielkość terenu.....	15
2.2. Stan zagospodarowania i uzbrojenia terenów.....	18
2.2.1. Układ przestrzenny osadnictwa i jego charakter.....	18
2.2.2. Hierarchia sieci osadniczej.....	18
2.2.3. Rozmieszczenie i charakter terenów o funkcjach mieszkaniowych.....	18
2.3. Analiza planów zagospodarowania przestrzennego.....	18
2.3.1. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.....	18
2.3.2. Opracowywane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.....	19
2.4. Ruch budowlany.....	19
2.4.1. Wnioski o zmianę studium i planów miejscowych.....	19
2.4.2. Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.....	21
2.4.3. Konsultacje społeczne wykonane na potrzeby studium.....	21
3. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony.....	22
4. Diagnoza, o której mowa w art.10 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy.....	22
5. Stan środowiska.....	24
5.1. Podstawowe elementy środowiska.....	24
5.1.1. Geomorfologia.....	24
5.1.2. Budowa geologiczna i surowce mineralne.....	25
5.1.3. Wody powierzchniowe.....	26
5.1.4. Wody podziemne.....	27
5.1.5. Klimat lokalny.....	28
5.1.6. Gleby.....	28
5.2. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione (fauna i flora).....	29
5.2.1. Parki Krajobrazowe.....	29
5.2.2. Obszary Chronionego Krajobrazu.....	29
5.2.3. Rezerваты przyrody.....	29
5.2.4. Pomniki przyrody.....	29
5.2.5. Użytki ekologiczne.....	30
6. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	31
6.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna.....	31
6.2. Leśna przestrzeń produkcyjna.....	31

7. Wielkość i jakość zasobów wodnych.....	32
8. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.....	32
9. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.....	33
9.1. Ogólna charakterystyka środowiska kulturowego.....	33
9.2. Osadnictwo – rys historyczny.....	33
9.3. Zabytkowe obiekty.....	34
9.4. Cmentarze.....	37
9.5. Miejsca pamięci.....	37
9.6. Kapliczki, figury i krzyże przydrożne.....	38
9.7. Zabytki architektoniczne i urbanistyczne oraz zabytki archeologiczne.....	41
9.7.1. Zabytki gminy Wieniawa.....	41
9.7.2. Wykaz obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków.....	42
9.7.3. Stanowiska archeologiczne.....	46
10. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych.....	55
11. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrona ich zdrowia.....	55
11.1. Struktura społeczno – demograficzna gminy.....	55
11.1.1. Zagadnienia demograficzne.....	55
11.1.2. Zatrudnienie.....	57
11.1.3. Struktura usługowa.....	57
11.1.4. Obiekty przemysłowe, składowe oraz infrastrukturalne.....	58
11.2. Infrastruktura społeczna.....	59
11.2.1. Oświata.....	59
11.2.2. Administracja.....	61
11.2.3. Kultura.....	61
11.2.4. Turystyka i rekreacja.....	62
11.3. Rolnictwo.....	62
11.4. Budownictwo.....	63
12. Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia.....	63
13. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy.....	64
13.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne.....	64
13.2. Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego.....	68
13.3. Możliwość finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.....	70
13.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.....	71
13.4.1. Maksymalne w skali gminy Wieniawa zapotrzebowanie na nową zabudowę.....	72
13.4.2. Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy ośrodków wiejskich.....	73
13.4.3. Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy letniskowej.....	75
13.4.4. Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy usługowej.....	75
13.4.5. Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy produkcyjnej, składów i infrastruktury.....	77
13.4.6. Szacowana chłonność obszarów gminy Wieniawa.....	77
13.4.7. Porównanie maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę z chłonnością obszarów gminy (bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę).....	84
14. Stan prawny gruntów.....	85
15. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.....	85

16. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.....	86
17. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.....	86
17.1. Złoża kopalne.....	86
17.2. Zasoby wód podziemnych.....	86
17.3. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.....	87
18. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.....	87
19. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.....	87
19.1. Komunikacja.....	87
19.1.1. Układ drogowy.....	87
19.1.2. Transport publiczny.....	88
19.1.3. Transport kolejowy.....	88
19.2. Stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej.....	88
19.2.1. Zaopatrzenie w wodę.....	88
19.2.2. Gospodarka ściekowa.....	89
19.3. Stopień uporządkowania gospodarki energetycznej.....	90
19.3.1. Zaopatrzenie w energię elektryczną.....	90
19.3.2. Zaopatrzenie w ciepło.....	91
19.3.3. Zaopatrzenie w gaz.....	91
19.3.4. Energetyka odnawialna.....	91
19.4. Telekomunikacja i dostęp do internetu.....	92
19.5. Stopień uporządkowania gospodarki odpadami.....	92
20. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.....	93
21. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.....	93
22. Wpływ uwarunkowań na ustalenie kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego.....	93
III. CZĘŚĆ II.....	94
- KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WIENIAWA.....	94
1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego, uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.....	94
2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów, uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.....	95
2.1. Tereny przeznaczone pod zabudowę.....	95
2.2. Tereny wyłączone spod zabudowy.....	103
3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.....	104
3.1. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione oraz przewidziane do ochrony na podstawie przepisów szczególnych.....	105
3.1.1. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody.....	105
3.1.2. Obszary chronione na podstawie przepisów o lasach, ochronie gruntów rolnych i leśnych.....	106
3.1.3. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów prawa wodnego.....	107
3.2. Rekreacja i turystyka.....	107
4. Obszary i zasady ochrony krajobrazu kulturowego, dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.....	107
5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.....	108
5.1. Komunikacja.....	108
5.1.1. Układ drogowy.....	109
5.1.2. Ruch pieszy i rowerowy.....	110

5.1.3. Parkingi.....	110
5.1.4. Układ kolejowy.....	110
5.2. Infrastruktura techniczna.....	110
5.2.1. Zaopatrzenie w wodę.....	110
5.2.2. Ograniczenia rozwoju wynikające z istniejących i projektowanych stref sanitarnych i bezpieczeństwa.....	111
5.2.3. Odprowadzanie ścieków.....	111
5.2.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną.....	112
5.2.5. Zaopatrzenie w ciepło.....	112
5.2.6. Zaopatrzenie w gaz.....	113
5.2.7. Gospodarka odpadami.....	113
5.2.8. Telekomunikacja.....	113
5.2.9. Ochrona powietrza.....	114
5.2.10. Ochrona przed hałasem.....	114
6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.....	114
7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.....	115
8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej.....	115
9. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.....	116
10. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	117
10.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna.....	117
10.2. Leśna przestrzeń produkcyjna.....	118
11. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.....	118
11.1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią.....	118
11.2. Obszary osuwania się mas ziemnych.....	119
12. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.....	119
13. Obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.....	119
14. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.....	119
15. Obszary zdegradowane.....	120
16. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.....	120
17. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.....	120
18. Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.....	120
19. Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m ²	120
IV. UZASADNIENIE I SYNTEZA.....	121

I. WSTĘP

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieniawa,” zwanego w dalszej części „Studium” zostało sporządzone na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503) oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. nr 118, poz. 1233).

Podstawą do podjęcia prac nad opracowaniem Studium była Uchwała nr XX.168.2016 Rady Gminy Wieniawa z dnia 27 czerwca 2016 roku w sprawie przystąpienia do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieniawa.

Opracowanie obejmuje cały teren gminy Wieniawa, w granicach administracyjnych, o powierzchni 104,03 km².

Celem Studium jest określenie polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego oraz polityki inwestycyjnej i kierunków tych dziedzin gospodarki przestrzennej, które wynikają z przepisów prawa.

Jest to opracowanie ustalające i określające politykę gminy w zakresie gospodarki przestrzennej, stanowiąc jednocześnie podstawę merytoryczną wielu różnych zadań inwestycyjnych.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest elementem służącym między innymi do następujących działań gminy:

- podejmowanie uchwał o przystąpieniu do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- wewnętrznej kontroli uchwał o miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod kątem ich zgodności z ustaleniami studium.

Ustalenia Studium, pomimo iż nie jest ono aktem prawa miejscowego, są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

W oparciu o zebrane informacje na temat zagospodarowania przestrzennego i stanu społeczno - gospodarczego gminy, usystematyzowano najistotniejsze zjawiska i problemy w formie kompleksowej oceny uwarunkowań oraz wytyczenia kierunków rozwoju ukierunkowanych na osiągnięcie celów równowagi i harmonii przestrzennej.

Poprzez „uwarunkowania” rozumie się zjawiska przyrodnicze, kulturowe, społeczne, ekonomiczne i przestrzenne, które sprzyjają bądź ograniczają możliwość rozwiązywania problemów oraz zaspokajanie potrzeb.

Zgodnie z wyżej wspomnianą ustawą z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w Studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:

1. Dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu.
2. Stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony.
3. Stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego.
4. Stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.
5. Rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych.
6. Warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia.
7. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia.
8. Potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:
 - a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
 - b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach

- miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
- c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
 - d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.
9. Stanu prawnego gruntów.
 10. Występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.
 11. Występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.
 12. Występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.
 13. Występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.
 14. Stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno - ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami.
 15. Zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.
 16. Wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

W Studium określa się w szczególności:

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego (uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę).
2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy (uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę).
3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.
4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.
5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.
6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.
7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej.
9. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.
10. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.
11. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.
12. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.
13. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.
14. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.
15. Obszary zdegradowane.
16. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.
17. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

18. Jeżeli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu - w studium ustala się ich rozmieszczenie.
19. Jeżeli na terenie gminy przewiduje się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², w studium określa się obszary, na których mogą być one sytuowane.

Studium obejmuje następujące materiały, stanowiące Załączniki do uchwały zatwierdzającej Studium:

1. **Załącznik nr 1:** ustalenia tekstowe, w skład których wchodzi:
 - I. Wstęp.
 - II. CZĘŚĆ I – „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”.
 - III. CZĘŚĆ II – „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.
 - IV. Uzasadnienie i synteza.
2. **Załącznik nr 2:** rysunek w skali 1:10000: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieniawa. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego.”
3. **Załącznik nr 3:** rysunek w skali 1:10000: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieniawa. Kierunki zagospodarowania przestrzennego.”
4. **Załącznik nr 4:** rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag zgłoszonych do projektu studium.
5. **Załącznik nr 5:** dane przestrzenne dla Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieniawa.

W toku prac nad „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieniawa” wykorzystane zostały między innymi następujące materiały wyjściowe:

1. „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)” z dnia 27 kwietnia 2012 r. opublikowana w Monitorze Polskim (Monitor Polski 2012, poz. 252) jako załącznik do Uchwały nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r.
2. „Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku. Innowacyjne Mazowsze” - Uchwała nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013r.
3. „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego” - Uchwała nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 13180 z dnia 28 grudnia 2018r.)
4. „Strategia Rozwoju Gminy Wieniawa na lata 2018-2032”.
5. „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wieniawa” - Uchwała nr XIV/132/2000 Rady Gminy w Wieniawie z dnia 28 lutego 2000 r.
6. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (wykaz obowiązujących planów miejscowych wraz z uchwałami w dalszej części opracowania).
7. „Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Wieniawa” - Uchwała nr XVII.203.2013 Rady Gminy w Wieniawie z dnia 8 listopada 2013 r.
8. „Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wieniawa na lata 2018-2032”.
9. Plan gospodarki nisko emisyjnej dla Gminy Wieniawa - Uchwała nr XIX.164.2016 Rady Gminy Wieniawa z dnia 12 maja 2016 r.
10. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 - aktualizacja” - Uchwała Rady Gminy w Wieniawie nr XIX.224.2014 z dnia 26 marca 2014 roku.
11. Wnioski instytucji do Studium.
12. Wnioski osób prywatnych do Studium.

13. Oficjalna strona internetowa miasta i gminy Wieniawa: <http://www.gminawieniawa.pl/>.

II. CZĘŚĆ I - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Związki z obszarami zewnętrznymi.

1.1. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) a Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieniawa.

„Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)” z dnia 27 kwietnia 2012 r. opublikowano w Monitorze Polskim (Monitor Polski 2012, poz. 252) jako załącznik do Uchwały nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r.

Polityka przestrzenna zawarta w KPZK 2030 wyznacza następujące cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:

- Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.
- Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.
- Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.
- Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.
- Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.
- Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Polityka przestrzennego zagospodarowania gminy Wieniawa uwzględnia powyższe cele oraz posiada uwarunkowania, które są zgodne i sprzyjają realizacji powyższych założeń.

Gmina położona jest w odległości 30 km od Radomia, jest typowym obszarem o funkcji rolniczej, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą usług i edukacji oraz z rozwijającą się produkcją. Tereny gminy rozwijają się jako wielofunkcyjne obszary.

W wizji rozwoju zakłada się, iż rozwój będzie odbywać się na obszarze całego kraju, koncentrować się będzie w węzłach sieci, którymi są głównie miasta. Dzięki w miarę równomiernemu rozmieszczeniu w przestrzeni głównych miast - węzłów sieci - oraz dowiązaniu do sieci ośrodków o niższej randze osadniczej, zwiększanie się integracji funkcjonalnej w ramach sieci będzie korzystnie wpływać na możliwości rozwojowe miast i otaczających je obszarów wiejskich. Sieć dobrze powiązanych współpracujących miast jest wystarczająco silna dla generowania samoistnych bodźców rozwojowych na otaczającą przestrzeń. Dla obszarów znajdujących się poza bezpośrednim wpływem ośrodków wzrostu, ze względu na ograniczoną możliwość wykorzystania przez nie potencjałów rozwojowych, przewidziano specjalne działania aktywizujące.

Z punktu widzenia pozycji Wieniawy istotne jest, iż do podstawowych węzłów sieci powiązań funkcjonalnych miast w 2030 roku, w których następuje systematyczna koncentracja funkcji metropolitalnych należących Radomia. Gmina Wieniawa usytuowana jest w korytarzu transportowym

idącym z Radomia do Piotrkowa Trybunalskiego. W ramach zapewnienia spójności terytorialnej zaliczono do obszarów wymagających restrukturyzacji i rozwoju nowych funkcji kilka powiatów województwa mazowieckiego.

Gmina Wieniawa wraz z otoczeniem została zakwalifikowana do strefy ochrony krajobrazu kulturowego oraz do wiejskich obszarów funkcjonalnych, częściowo jako obszar uczestniczący w procesach rozwojowych, a częściowo jako wymagający wsparcia tych procesów.

Zgodnie z „Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju”, studium powinno także uwzględnić restrukturyzację wsi (cytat KPZK 2030) :

„W ramach polityki przestrzennego zagospodarowania i polityki regionalnej, restrukturyzacja obszarów wiejskich ma podstawowe znaczenie dla Polski. Niezbędne jest wzmacnianie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich także w wymiarze lokalnym (gminnym, powiatowym i subregionalnym) i rozszerzanie oferty lokalnych rynków pracy, z uwzględnieniem uwarunkowań lokalnych. Obszary wiejskie pełnią wiele funkcji o zasadniczym znaczeniu dla zrównoważonego rozwoju kraju zarówno w sferze produkcji (rolniczej i pozarolniczej), konsumpcji, jak i dostarczania dóbr publicznych, są miejscem życia, pracy i wypoczynku większości społeczeństwa.

Jednocześnie na obszarach tych znajduje się zdecydowana większość form ochrony przyrody oraz prowadzone są różne rodzaje aktywności gospodarczej, z których najbardziej powszechne i charakterystyczne jest rolnictwo. Dlatego szczególnie istotne jest wspieranie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich z wykorzystywaniem ich potencjału endogenicznego oraz wykorzystywanie i wzmacnianie efektów dyfuzji procesów rozwojowych miejskich centrów rozwoju.

Konieczne jest ułatwienie mieszkańcom dostosowania się do zmian strukturalnych poprzez wykorzystanie innych walorów tych obszarów (np. w zakresie ekologii, rozwoju turystyki, produkcji energii w oparciu o lokalne źródła surowców) i zwiększenie możliwości znalezienia zatrudnienia w bardziej produktywnych sektorach gospodarki. Nastąpi to dzięki wsparciu rozwoju zasobów ludzkich, kapitału społecznego oraz inwestycji w infrastrukturę techniczną (transportową, telekomunikacyjną, energetyczną niskich napięć i ochrony środowiska) i społeczną. Ważnym elementem działań restrukturyzacyjnych są ukierunkowane na wzrost roli i jakości działania instytucji publicznych (w tym administracji), obsługujących procesy restrukturyzacyjne oraz służące pobudzaniu aktywności i budowaniu partnerstwa pomiędzy różnymi grupami społecznymi.

Istotnym kierunkiem działań na rzecz restrukturyzacji obszarów wiejskich, na których funkcja rolnicza pozostanie funkcją dominującą (np. ze względu na uwarunkowania naturalne oraz kulturowe), będą działania zwiększające produktywność działalności rolniczej, w tym koncentrację, dalsze usprawnianie procesów produkcji żywności, organizowanie rynków rolnych, wspomaganie współpracy producentów rolnych oraz zwiększanie możliwości zbytu na rynkach zagranicznych.

1.2. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego a Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieniawa.

„Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku. Innowacyjne Mazowsze”, uchwalona dnia 28 października 2013 r. Uchwała nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego przewiduje szereg kompleksowych zadań dotyczących podniesienia standardów oraz rozwoju województwa. Zadania i programy narzucone przez strategię mają wpływ na kształtowanie się zagospodarowania przestrzennego gminy Wieniawa.

Gmina Wieniawa zaliczona została do typu funkcjonalnego: z przewagą funkcji rolniczej i potencjałem gospodarczym w zakresie rozwoju turystyki.

„Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego” stawia cele strategiczne dotyczące rozwoju województwa.

Za priorytetowy cel strategiczny przyjęto *Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średnio zaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym*. Jego osiągnięcie wymaga realizacji działań w następujących kierunkach:

- Tworzenie warunków do generowania i absorpcji innowacji.
- Rozwój produkcji: tworzenie warunków przyjaznych dla inwestorów i przedsiębiorców.
- Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw produkcyjnych.
- Umiędzynarodowienie gospodarcze.
- Tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych – głównie w przemyśle rolno-spożywczym.

Oprócz celu priorytetowego w dokumencie przyjęto trzy cele strategiczne: *Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii, Poprawę dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego, Poprawę jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki*.

Cel strategiczny *Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii* będzie realizowany poprzez działania w kierunkach:

- Wykorzystanie i wzmacnianie specjalizacji regionalnych.
- Wspieranie rozwoju nowych technologii, w szczególności biotechnologii i biomedycyny, nanotechnologii, fotoniki i optoelektroniki, technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) i kosmicznych.
- Rozwój i uzupełnianie funkcji metropolitalnych – Warszawa jako ośrodek stołeczny.
- Wspieranie rozwoju miast regionalnych i subregionalnych.
- Restrukturyzacja miast tracących funkcje gospodarcze.
- Wzmacnianie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich.
- Zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług.

Osiągnięcie drugiego z celów strategicznych *Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego* wymaga realizacji działań w kierunku:

- Zwiększenia dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu.
- Spójności wewnątrz regionalnej – koncentracji na najbardziej zapóźnionych podregionach.
- Rozwoju form transportu przyjaznych dla środowiska i mieszkańców.
- Zapobiegania nadmiernej suburbanizacji i kreowania ładu przestrzennego.
- Udrożnienia systemu tranzytowego.

Realizacja celu strategicznego *Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki* będzie następować poprzez wdrażanie działań w kierunku:

- Rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego.
- Aktywizacji rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej.
- Rozwoju priorytetowych dla regionu dziedzin nauki.
- Wzrostu wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej.
- Przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna.
- Wyrównania szans edukacyjnych.
- Podnoszenia standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.

Uzupełnieniem powyższych celów strategicznych są dwa ramowe cele strategiczne. Pierwszy z nich *Zapewnienie gospodarce zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska* będzie realizowany poprzez działania w następujących kierunkach:

- Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie.
- Wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i eko-innowacji.
- Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska.
- Modernizacja i rozbudowa lokalnych sieci energetycznych oraz poprawa infrastruktury przesyłowej.
- Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym.
- Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń.
- Produkcja energii ze źródeł odnawialnych.

Osiągnięcie drugiego celu ramowego *Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia* będzie wymagać realizacji działań w kierunku:

- Wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu.
- Upowszechnienia kultury i twórczości.
- Kreowania miast jako centrów aktywności kulturalnej.
- Wspierania rozwoju przemysłu kreatywnego.
- Wykorzystania dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej.

Powyższe cele mają być osiągnięte poprzez działania i szczegółowe zadania w ramach „Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego”.

1.3. Strategia Rozwoju Gminy Wieniawa na lata 2018-2032 a Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieniawa.

W „Strategii Rozwoju Gminy Wieniawa na lata 2018 -2032” zgodnie z analizą SWOT zdiagnozowano oraz zinterpretowano silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dla Gminy Wieniawa.

Silnymi stronami Gminy są (pod względem przestrzennym):

- średnio rozwinięta sieć dróg publicznych,
- wysoki procent zwodociągowania gminy,
- dobry dostęp do budynków użyteczności publicznej w centrum gminy,
- bliski dostęp do infrastruktury drogowej (droga krajowa) i kolejowej,
- zasoby leśne,
- czyste środowisko naturalne (brak uciążliwych zakładów przemysłowych).

Słabymi stronami Gminy są (pod względem przestrzennym):

- niewystarczająca ilość zasobów wody pitnej,
- słaba jakość dróg,
- niski stopień skanalizowania gminy,
- zły stan techniczny budynków,
- brak odpowiedniej liczby budynków społeczno- kulturalnych,
- brak sieci gazowej,
- słaby dostęp mieszkańców do infrastruktury rekreacyjnej i sportowej (boiska, place zabaw, skwery,

- siłownie, hale oraz sale sportowe, lodowiska),
- brak chodników dla pieszych,
- pogarszający się stan nawierzchni dróg gminnych,
- zły stan nawierzchni dróg transportu rolnego,
- brak aktualnych planów zagospodarowania przestrzennego,
- słabo wykorzystane walory turystyczne,
- brak odpowiedniej promocji gminy (słaba informacja o walorach turystycznych min. o pomnikach przyrody i szlakach turystycznych).

Szansami dla Gminy są (pod względem przestrzennym):

- aktywne spędzanie czasu wolnego społeczeństwa,
- wykorzystanie nowych technologii energetycznych,
- zwiększenie dostępności do budynków użyteczności publicznej,
- poprawa bezpieczeństwa w związku z rozszerzeniem oświetlenia,
- ciągły dostęp do dobrej jakości wody pitnej,
- poprawa jakości wód gruntowych poprzez budowę kanalizacji,
- zwiększenie bezpieczeństwa społeczności gminnej,
- zwiększenie atrakcyjności obszarów turystycznych,
- ujednoczenie zagospodarowania przestrzennego w różnych obszarach gminy,
- wyznaczenie stref przeznaczonych pod zabudowę, zabudowę produkcyjną i usługową.

Misją Gminy Wieniawa: *Poprawa jakości życia poprzez modernizację infrastruktury technicznej, utworzenie lokalnego ośrodka gospodarczego i kulturalnego, zapewnienie możliwości rozwoju oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu Mieszkańców.*

Obszarami i celami strategicznymi do realizacji, a wyznaczonymi w Strategii są:

Cel strategiczny:	Cel operacyjny:
1. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej.	1.1 Zwiększenie stopnia skanalizowania gminy. 1.2 Poprawa jakości wody pitnej i dywersyfikacja dostaw wody. 1.3 Rozbudowa infrastruktury drogowej. 1.4 Budowa infrastruktury na cele kulturalne i społeczne.
2. Wysoka jakość środowiska naturalnego.	2.1 Efektywny system gospodarowania odpadami komunalnymi. 2.2 Implementacja zachowań proekologicznych wśród społeczności lokalnej. 2.3 Redukcja zanieczyszczeń powietrza, ograniczenie niskiej emisji i wspieranie energooszczędności. 2.4 Gospodarka zbiornikami wodnymi. 2.5 Zagospodarowanie przestrzenne.
3. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych.	3.1 Poprawa estetyki miejscowości na terenie gminy poprzez zagospodarowanie centrów miejscowości. 3.2 Udoskonalanie ładu przestrzennego Gminy. 3.3 Przywrócenie funkcjonalności budynków użyteczności

	publicznej.
4. Zaspokojenie potrzeb gospodarczych i społecznych.	4.1 Poprawa dostępu oraz jakości administracji. 4.2 Wszechstronny rozwój (intelektualny, fizyczny, kulturalny) wszystkich mieszkańców Gminy. 4.3 Wzmocnienie dialogu z mieszkańcami Gminy. 4.4 Zwiększona dostępność usług dla mieszkańców Gminy. 4.5 Rozwinięty sektor mikro i małych przedsiębiorstw. 4.6 Poprawa jakości turystyki. 4.7 Rozwinięte społeczeństwo obywatelskie.

Powyższe cele strategiczne zostały przeanalizowane i ujęte w Studium.

1.4. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego a Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieniawa.

„Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego” przyjęto Uchwałą nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 13180 z dnia 28 grudnia 2018 r.).

Wg powyższego dokumentu, na terenie gminy Wieniawa przewidziane są następujące działania:

1. Budowa drogi ekspresowej S12.
2. Modernizacja linii kolejowej nr 22 Tomaszów Mazowiecki – Radom.
3. Inwestycje celu publicznego w zakresie gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej - Zapewnienie odpowiedniej przepustowości rzeki Radomki

Powyższe założenia warunkują rozwój gminy oraz zostaną ujęte w polityce przestrzennej gminy Wieniawa w dalszej części dokumentu.

W *Planie* przyjęto zintegrowane podejście do prowadzenia polityki rozwoju, wyznaczając obszary funkcjonalne, które zawierają się w obszarach strategicznej interwencji wskazanych w *SRWM 2030*. W ten sposób *Plan* jest spójny z ustaleniami *KPZK 2030* oraz *SRWM 2030*. Zgodnie z *KPZK 2030* i *UoPiZP*, w *Planie* określa się obszary funkcjonalne województwa mazowieckiego, w których powiat przysuski, a w tym gmina Wieniawa, zaliczany jest do obszarów o najniższym dostępie do dóbr i usług, co nie ułatwia rozwoju gminie.

2. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu.

2.1. Położenie i wielkość terenu.

Gmina Wieniawa należy do powiatu przysuskiego położonego w województwie mazowieckim. Gmina ma charakter wiejski. Graniczy: od północy z gminą Przytyk (pow. radomski), od północnego - zachodu z gminą Przysucha, od wschodu z gminą Wolanów (pow. radomski), od południowego-wschodu z gminą Szydłowiec, od południa z gminą Chlewiska, od południowego-zachodu z gminą Borkowice.

Gmina Wieniawa oddalona jest od: Warszawy o 117 km, Piotrkowa Trybunalskiego o 81 km, Kielc o 74 km, Radomia o 26 km.

W skład gminy wchodzi 24 miejscowości: Brudnów, Głogów, Jabłonica, Kaleń, Kamień, Kłudno, Kochanów Wieniawski, Komorów, Konary, Koryciska, Plec, Pogroszyn, Romualdów, Ryków, Skrzynno, Sokolniki Mokre, Sokolniki Suche, Wieniawa, Wola Brudnowska, Wydrzyn, Zadąbrów, Zagórze, Zawady i Żuków. Występuje , natomiast 21 sołectw.

Rysunek 1. Gmina Wieniawa na tle gmin sąsiedzkich. Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 2. Podział na obręby gminy Wieniawa. Źródło: opracowanie własne.

Powierzchnia gminy Wieniawa wynosi 10 403,77 ha.

l.p	miejsowość	ha
1.	Brudnów	512,47
2.	Głogów	238,66
3.	Jabłonica	399,31
4.	Kaleń	508,22
5.	Kamień Duży	933,93
6.	Kłudno	905,06
7.	Kochanów Wieniawski	234,18
8.	Komorów	463,40
9.	Konary	121,79
10.	Koryciska	666,09
11.	Plec	403,17
12.	Pogroszyn	560,35
13.	Romualdów	148,43
14.	Ryków	525,26
15.	Skrzynno	395,58
16.	Sokolniki Mokre	344,42
17.	Sokolniki Suche	524,13
18.	Wieniawa	299,60
19.	Wola Brudnowska	359,86
20.	Wydrzyn	332,77
21.	Zadąbrów	228,00
22.	Zagórze	334,47
23.	Zawady	266,40
24.	Żuków	698,22
	razem	10 403,77

Tabela 1. Podział na miejscowości gminy Wieniawa wraz z danymi dotyczącymi powierzchni ewidencyjnej.

Źródło: opracowanie własne.

Według podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego (1994) gmina Wieniawa położona jest na południowo – zachodniej części Równiny Radomskiej. Wchodzi w skład makroregionu Wzniesienia Południowo-mazowieckiego, należącego do podprowincji – Nizina Środkowomazowiecka. Skrawek Gminy leżący w jej części południowo – wschodniej zaliczany jest do Przedgórze Iłżeckiego. Granicę tej jednostki stanowi dolina rzeki Jabłownicy w Koryciskach. Niziną peryferyjność gminy potwierdza bliskie sąsiedztwo Garbu Gielniowskiego, jak i Przedgórze Iłżeckie wchodzące w skład Wyżyny Małopolskiej. Pod względem historyczno-geograficznym opisywany obszar zalicza się do Małopolski. Ziemia Radomska, na której położona jest Gmina Wieniawa należała w przeszłości do województwa radomskiego, wcześniej księstwa sandomierskiego, wraz z nim stanowiąc jego część.

Główną sieć powiązań komunikacyjnych gminy Wieniawa stanowi droga krajowa nr 12 łącząca Lublin z Piotrkowem Trybunalskim. Droga ta dzieli gminę Wieniawa na dwie części: północną i południową. Ponadto na terenie gminy występują drogi powiatowe uzupełnione drogami gminnymi.

Przez teren gminy, przebiega linia kolejowa nr 22 normalnotorowa, 2 tory zelektryfikowane w relacji Tomaszów Mazowiecki – Radom Główny.

W 2017 roku gminę zamieszkiwało 5 377 mieszkańców.

2.2. Stan zagospodarowania i uzbrojenia terenów.

2.2.1. Układ przestrzenny osadnictwa i jego charakter.

Na terenie Gminy przeważa zabudowa jednorodzinna i zagrodowa.

Miejscowość Wieniawa, w strukturze gminy jest najsilniej wyodrębnioną miejscowością pod względem przestrzennym. Wynika to z jej funkcji centrotwórczej i lokalnej. Jest ono ośrodkiem administracyjnym, mieszkaniowym oraz usługowym i oświatowym.

Obecna struktura Wieniawy oparta jest o historyczny układ urbanistyczny, który stanowi ośrodek centralny. Część centralną stanowi zabudowa mieszkaniowa i usługowa.

Rozmieszczenie miejscowości na terenie gminy jest w miarę równomierne.

W obrębie wsi występuje przewaga zabudowy siedliskowej oraz mieszkaniowej jednorodzinnej. Obserwuje się w niektórych miejscowościach rozproszenie zabudowy – szczególnie zabudowy siedliskowej, część natomiast ma układ zwarty. We wsiach występują rezerwy terenowe pod nowe budownictwo.

2.2.2. Hierarchia sieci osadniczej.

Na terenie gminy tylko miejscowość Wieniawa posiada liczbę ludności powyżej 500 mieszkańców. Miejscowości Jabłonica, Kłudno, Sokolniki Suche, Pogroszyn są największymi osadami na terenie gminy. W pozostałych miejscowościach występuje niewielki poziom zaludnienia.

Hierarchia sieci osadniczej na terenie gminy Wieniawa jest dwustopniowa:

- Nadrzędny centralny ośrodek stanowi miejscowość Wieniawa, będąca podstawowym elementem struktury funkcjonalno-przestrzennej z siedzibą władz samorządowych, ośrodkami wielofunkcyjnymi w zakresie szkolnictwa, opieki zdrowotnej, kultury, handlu, usług rzemieślniczych i gastronomicznych, produkcji oraz infrastruktury technicznej.
- Ośrodki podrzędne podstawowe tworzą wsie na terenie gminy, gdzie świadczone są usługi na poziomie podstawowym – przeważnie jest to sklep miejscowy, zaopatrujący wieś w podstawowe produkty oraz w wybranych wsiach usługi oświatowe i sakralne.

2.2.3. Rozmieszczenie i charakter terenów o funkcjach mieszkaniowych.

Tereny wiejskie gminy charakteryzuje zabudowa zagrodowa wzdłuż dróg.

W chwili obecnej tereny wiejskie mają znaczne rezerwy terenowe pomiędzy istniejącą zabudową. Należy dążyć do ich uzupełniania w celu zapobiegania dalszemu rozpraszaniu zabudowy oraz utworzeniu zwartych kompleksów.

2.3. Analiza planów zagospodarowania przestrzennego.

2.3.1. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Obecnie obszar gminy Wieniawa ma bardzo małe pokrycie terenu obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, obejmujące obszar ok. 15 % powierzchni całkowitej gminy.

Pełne pokrycie planami mają wyłącznie sołectwa: Brudnow, Głogów i Kłudno dla których obowiązuje plan przyjęty Uchwałą nr XLV/268/98 Rady Gminy w Wieniawie z dnia 27 kwietnia 1998 roku.

2.3.2. Opracowywane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Na obszarze gminy Wieniawa, na podstawie Uchwały Nr XXV.9.2021 Rady Gminy Wieniawa opracowywany jest aktualnie miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Brudnów, Konary, Kaleń, Głógów, Zadąbrów, Kłudno.

2.4. Ruch budowlany.

2.4.1. Wnioski o zmianę studium i planów miejscowych.

W latach 2016 – 2017 wpłynęła duża ilość wniosków o zmianę przeznaczenia terenów, zarówno do „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieniawa” jak i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy. Ukazują one kierunek ruchu budowlanego na terenie gminy Wieniawa. W poniższych tabelach przedstawiono zbiorcze zestawienia wniosków (złożonych do Studium i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego).

Zainteresowanie gruntami i zmianą ich przeznaczenia w latach 2016-2017 przedstawiało się następująco:

Rok 2016

Lp.	Miejscowość	Liczba wniosków	Zmiana przeznaczenia terenu
1.	Sokolniki Suche	1	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna

Rok 2017/2018

Lp.	Miejscowość	Liczba wniosków	Zmiana przeznaczenia terenu
1.	Brudnów	1	Zbudowanie obwodnicy. Teren pod turystykę
		1	Zabudowa jednorodzinna z usługami
		2	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna
2.	Głógów	12	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna
		3	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami
3.	Jabłonica	3	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami
		3	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna
4.	Kaleń	5	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna
5.	Kochanów	1	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami
		3	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna
		1	budowa obiektu infrastruktury technicznej: wieża telekomunikacyjna,
6.	Komorów	5	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami
		2	zabudowa rolno - budowlana
7.	Koryciska	2	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami
		3	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna
		1	teren rekreacyjno – sportowych
		1	ścieżka rowerowa
		1	rolno - budowlana
8.	Kłudno	8	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami
		3	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna
		1	brak zgody na elektrownie wiatrowe, maszty, fermy nerek, ferma

			świń powyżej 100 szt, zakłady przetwarzania odpadów
9.	Pogroszyn	2 1	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami
10.	Ryków	2 7 1 1 1	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna objęcie obszaru strefą ochrony środowiska i jego zasobów staw ścieżki rowerowe
11.	Sokolniki Mokre	1	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem usług nieuciążliwych
12.	Sokolniki Suche	6 1	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem usług nieuciążliwych zabudowa jednorodzinna
13.	Skrzynno	2 1 1 1 1 1	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem usług nieuciążliwych inwestycyjno – przemysłowe tereny rekreacyjno – wypoczynkowe turystyczne zbiornik wodny ścieżki rowerowe i piesze
14.	Wieniawa	9 1 1 8 1	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami ścieżka rowerowa funkcja rolna zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna teren wielofunkcyjny: budowlany, handlowo – produkcyjno - usługowy
15.	Zadąbrów	1	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna
16.	Zagórze	3 1	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna
17.	Zawady	3 1	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna zabudowa rekreacyjno - sportowa
18.	Żuków	8 6 1 1 1 2	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna teren świetlicy wiejskiej, plac zabaw, boisko produkcja rolna oczko wodne przeznaczenie pod zalesienie

Przed podjęciem uchwały o przystąpieniu do sporządzania „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieniawa”, w okresie od 2016 roku do 10 kwietnia 2018 roku, wpłynęło 149 wniosków o zmianę studium. Dotyczyły one głównie zmiany przeznaczenia terenów na cele mieszkalne. Planowane przez inwestorów zamierzenia inwestycyjne dotyczyły sołectw: Koryciska, Kłudno, Skrzynno, Wieniawa, Zawady, Żuków.

W trakcie procedury sporządzania Studium wpłynęło 139 wniosków od osób prywatnych i sołtysów wsi oraz 10 wniosków od instytucji.

Z analizy złożonych wniosków wynika, że dotyczą one terenów, na których obowiązują miejscowe

plany zagospodarowania przestrzennego, czyli terenów zainwestowanych najbardziej, w większych miejscowościach takich jak: Głogów, Kłudno, Skrzywno, Ryków, Wieniawa, Żuków.

2.4.2. Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W latach 2016 – 2020 wydano łącznie 248 decyzji o warunkach zabudowy. Wśród nich przeważają wnioski o ustalenie warunków zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej(ok. 53%), usługowej (5 %).

Analiza liczby wydanych decyzji o warunkach zabudowy wskazuje, że największy ruch budowlany ma miejsce w obrębach Wieniawa, Ryków, Zawady i Żuków. Wskazuje to na znaczny ruch budowlany w tych obrębach. Rozkład liczby wydanych decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego częściowo pokrywa się z zaobserwowaną tendencją do inwestycji budowlanych w gminie Wieniawa. Można zatem wnioskować, że rozwój budownictwa mieszkaniowego i usługowego wymusza realizację inwestycji infrastrukturalnych, a zatem konieczność występowania z wnioskami o wydanie decyzji ustalających lokalizację inwestycji celu publicznego, na terenach nie objętych dotychczas miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

2.4.3. Konsultacje społeczne wykonane na potrzeby studium

W Gminie Wieniawa w dniach 16 -22.08.2017 wyznaczonych na konsultacje społeczne dotyczących Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego udział wzięło 240 osoby. W tych dniach wpłynęło 69 wniosków do projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wieniawa. Przeważały wnioski ludności o zmianę przeznaczenie terenów rolnych na budowlane. Były również następujące postulaty:

- objęcie terenu w obrębie Komorów – Osiny strefą ochrony wartości przyrodniczych. Teren predestynowany jest do pełnienia funkcji klimatycznych, klimatotwórczych, a także glebo i wiatrochronnych,
- wyznaczenie terenów rekreacyjno- turystycznych w rejonie zalewu Domaniewskiego,
- zbudowanie obwodnicy Brudnowa i Wólki Domaniewskiej,
- przeznaczenia terenu pod rekreację – wybudowanie ścieżki rowerowej na terenie od miejscowości Zawady przez Przekinkę w Koryciskach, starej kopalni „Boży Dar”, Przekinkę II, las w Pogroszynie miejscowość Ryków aż do miejscowości Politów,
- przeznaczenia terenu pod rekreację – ścieżka rowerowa na terenie od wsi Koryciska przez przekinkę w Koryciskach, Jezioro, starą kopalnię „Boży Dar” w stronę Koryciska – Fiodory w stronę Mniszka przez „ Podbór”,
- objęcia terenu od wsi Ryków, rzekę Jabłonicę i tereny łąk strefą ochrony krajobrazu i jego zasobów.

W dniu 18.02. 2018 roku zostały przeprowadzone warsztaty konsultacyjne. Efektem warsztatów były następujące wnioski, które należy wziąć pod uwagę przy opracowywaniu studium:

- stworzenie terenu inwestycyjnego dla lokalizacji Strefy Aktywności Gospodarczej SAG w rejonie powstającej drogi ekspresowej S12 lub na terenie wsi Romualdów wokół terenu już zagospodarowanego na Fermę Norek. Padła również propozycja usytuowania SAG w „starej żwirowni”.
- Stworzenie terenów zieleni wokół Zalewu Domaniewskiego i okolicznych lasów. Kolejna propozycja było znaczenie terenów wokół rzeki Jabłonicy. Prosimi o to Mieszkańcy wsi Ryków i Pogroszyn.
- Zagospodarowanie terenu działki leżącej za Urzędem Gminy Wieniawa na plac zabaw i siłownię zewnętrzną. Powiązanie centrum Wieniawy ze wsią Sokolniki Suche ścieżką rowerową jak również powstanie wypożyczalni rowerów Velo. Powiązanie placów zabaw i siłowni ścieżkami rowerowymi

aż do parku leżącego w Wieniawie.

Ww. postulaty mieszkańców zostaną wzięte pod uwagę w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

3. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony.

Układ przestrzenny gminy ma charakter harmonijny, który zakłócony jest miejscowo rozproszeniem układów przestrzennych. Krajobraz posiada naturalne cechy. Wsie charakteryzują się dawnym, pasmowym układem z zauważalnym rozproszeniem zabudowy. Na obszarze gminy występuje zabudowa siedliskowa oddalona od zabudowy wsi. Istniejąca zabudowa warunkuje dalszy rozwój osadnictwa na istniejących zasadach zagospodarowania przestrzennego oraz na wyznaczonych planem terenach sąsiadujących z nimi.

Uwarunkowaniem jest konieczność zachowania walorów krajobrazowych, istniejących na terenach chronionych oraz wzdłuż obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej. Utrzymanie dotychczasowej poprawnej kondycji różnorodnych składników środowiska przyrodniczego tj. doliny cieków, terenów roślinności, terenów rolniczych, wymaga dalszej prawidłowej gospodarki i kontynuowania działań poprawy stanu środowiska przyrodniczego.

Na całym obszarze gminy Wieniawa należy dążyć do harmonizacji zabudowy poprzez budowanie zabudowy plombowej i próby zwarcia zabudowy wiejskiej.

4. Diagnoza, o której mowa w art.10 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy.

W oparciu o Strategię Rozwoju Gminy Wieniawa na lata 2018- 2032 dokonano analiza w kontekście strefy przyrodniczej oraz społecznej.

Analizy środowiskowe

W celu określenia potrzeb i możliwości rozwojowych gminy w kontekście strefy przyrodniczej, w oparciu o dostępne dokumenty strategiczne i charakteryzujące, określono stan środowiska na terenie gminy Wieniawa.

Zgodnie z analizą SWOT zdiagnozowano oraz zinterpretowano silne i słabe strony oraz zagrożenia dla Gminy Wieniawa (pod względem środowiskowym).

Silne strony:

- posiadanie gruntów na których możliwe jest zbudowanie sortowni PSZOK,
- kotłownia opalana biomasą,
- zasoby leśne,
- czyste środowisko naturalne (brak uciążliwych zakładów przemysłowych).

Słabe strony:

- możliwy spadek cen gruntów w obszarze punktu selektywnej zbiórki odpadów,
- rozprzestrzenienie się nieprzyjemnego zapachu na terenie punktu selektywnej zbiórki odpadów,
- mały zasób wiedzy mieszkańców dotyczącej ekologii oraz segregacji odpadów,
- przestarzała sieć oraz technologia oświetlenia niekorzystnie wpływająca na środowisko,
- brak aktualnych planów zagospodarowania przestrzennego,
- słabo wykorzystane walory turystyczne,

- brak odpowiedniej promocji gminy (słaba informacja o walorach turystycznych m.in. o pomnikach przyrody i szlakach turystycznych).

Zagrożenia dla środowiska:

- protesty mieszkańców przy wyborze miejsca selekcji odpadów jak i ich utylizacji,
- możliwa niechęć mieszkańców do selekcji odpadów,
- wzrost kosztów wywozu odpadów,
- brak odpowiednich środków transportu,
- brak wyspecjalizowanego sprzętu,
- brak dobrze przygotowanej infrastruktury,
- brak zabezpieczenia finansowego,
- brak alternatywnego ekologicznego sposobu grzewczego korzystnego dla mieszkańców.

Szanse dla środowiska:

- poprawa środowiska naturalnego gminy: w tym ochrona gruntów, powietrza i ujęć wodnych,
- zwiększenie atrakcyjności obszarów turystycznych,
- zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców,
- spadek kosztów energii elektrycznej poprzez zastosowanie nowych technologii korzystnych dla środowiska,
- poprawa bezpieczeństwa,
- zwiększenie wydajności świetlnej,
- zmniejszenie poziomu emisji spalin,
- ujednoczenie zagospodarowania przestrzennego w różnych obszarach gminy (wyznaczenie stref przeznaczonych pod zabudowę, zabudowę produkcyjną i usługową),
- poprawa wizerunku poszczególnych miejscowości gminy,
- dobre warunki do zaspokojenia potrzeb edukacyjnych.

Należy dążyć do sukcesywnego skanalizowania obszarów wiejskich. Należy także promować przydomowe, ekologiczne oczyszczalnie ścieków. Nowe tereny inwestycyjne obligatoryjnie powinny być podłączane do systemu wodociągowego.

Analizy społeczne

W kontekście strefy społecznej „Strategia Rozwoju Gminy Wieniawa na lata 2018- 2032”, analizuje i przewiduje, zgodnie z analizą SWOT, następujące silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dla Gminy Wieniawa.

Silnymi stronami Gminy jest pod względem gospodarczym i społecznym:

- Kultywowanie tradycji kulturalnych i ludowych (zespoły artystyczne, kapela, organizacja dożynek, szopki itp.).
- Zapewniona podstawowa opieka medyczna.
- Posiadanie budynku użyteczności publicznej (dom kultury).
- Dobrze działające kluby sportowe i kółka gospodyń.
- Współpraca międzygminna z zaprzyjaźnionymi gminami i stowarzyszeniami.
- Obecność na terenie gminy przedszkoli i dziennego opiekuna.
- Rodzinne gospodarstwa rolne.

Słabymi stronami Gminy jest pod względem społecznym:

- Brak dużych zakładów pracy.
- Mała liczba podmiotów gospodarczych (słaby rozwój przedsiębiorczości).
- Brak zakładów przetwórstwa surowców rolnych (mleczarnie, masarnie, piekarnie).
- Słabe wykorzystanie funkcji placówek kulturalnych.
- Brak programów i działalności w zakresie zagospodarowania czasu wolnego czasu młodzieży (kolka teatralne, sportowe, sale kinowe).
- Zła infrastruktura szlaków turystycznych i ścieżek.
- Edukacja młodzieży w zakresie kultury, tradycji i zawodów zanikających.
- Wysokie bezrobocie.

Szansami dla Gminy jest pod względem społecznym:

- Tworzenie nowych miejsc pracy poprzez przyciągnięcie kapitału wewnętrznego i zewnętrznego.
- Wykorzystanie i wzmocnienie inicjatywy społeczności gminy (m.in. poprzez dostarczanie szeroko rozumianej informacji).
- Wykorzystanie potencjału wykształconej młodzieży.
- Wykorzystanie domów ludowych (przygotowanie i prowadzenie programów zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców).
- Promocja gminy (min. poprzez organizowanie cyklicznych corocznych imprez promujących gminę).
- Możliwość tworzenia miejsc pracy (gmina posiada odpowiednią bazę).
- Moda na turystykę i aktywne spędzanie wolnego czasu oraz zdrowego stylu życia, moda na wypoczynek na terenach wiejskich oddalonych od dużych miast.
- Promowanie produktów regionalnych przez Koła Gospodyń Wiejskich i Lokalne Grupy Działania (własne marki).

5. Stan środowiska.

5.1. Podstawowe elementy środowiska.

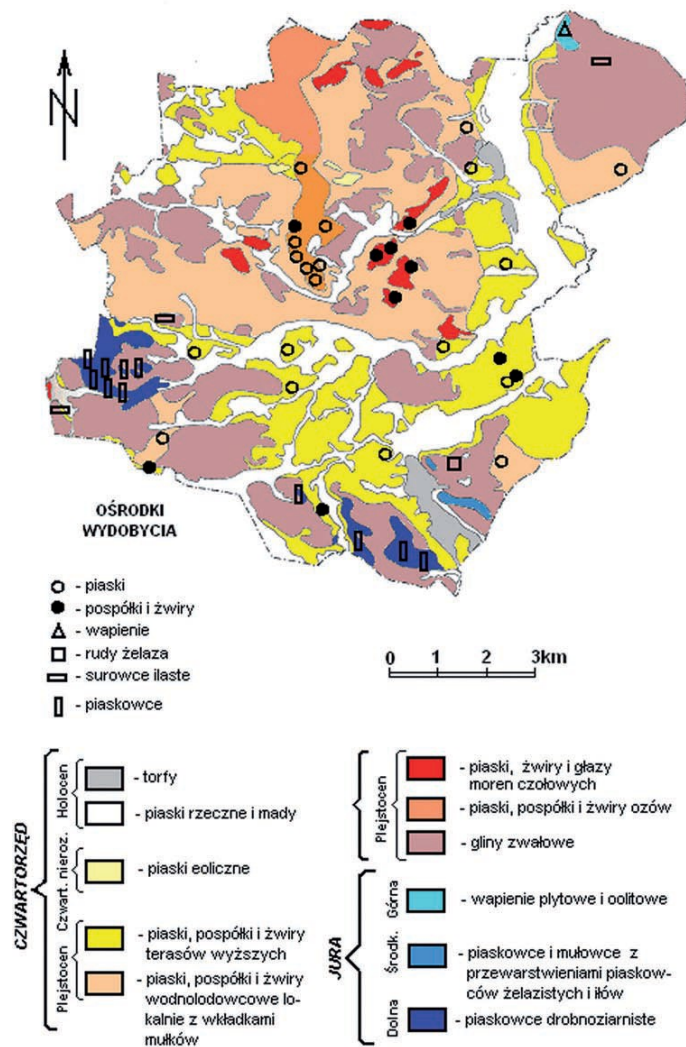
5.1.1. Geomorfologia.

Większość terenu gminy Wieniawa cechuje się rzeźbą równinną i niskofalistą. Jedynie na krańcach południowo – zachodnich, północnych i w przypadku zboczy wysoczyzny morenowej obserwuje się większe deniwelacje terenu z nachyleniem nie przekraczającym 5%.

Wg mapy topograficznej najwyższe położone wzniesienie gminy znajduje się na północ od Skrzynna. Osiąga wysokość 195,3 m n.p.m. Pas wzniesień przekraczających 185 m n.p.m. ciągnie się północno-zachodu na południowy-wschód. Wyraźnie zaznaczająca się w terenie kuesta biegnie od Skrzynna i Wydrzyna, poprzez Żuków, Ryków, do Pogroszyna oraz dalej poza granice gminy. Od linii tej powierzchnia terenu obniża się w kierunku północno- wschodnim osiągając najmniejszą wysokość bezwzględną (153,3 m n.p.m.) w dolinie Radomki, tuż koło północnej granicy gminy. Najniżej położony obszar został zalany przez wody zbiornika Domaniów. Za zbiornikiem teren ponownie wznosi się, przekraczając w Zadąbrowiu 190 m. n.p.m. Są to zachodnie krańce Wysoczyzny Wolanowa, której przeważająca część leży w gminie sąsiedniej. Różnice wysokości względnych na obszarze gminy Wieniawa, poza obszarami południowo- zachodnimi, na ogół nie przekraczają 20 m.

5.1.2. Budowa geologiczna i surowce mineralne.

Niezbyt rozległy obszar gminy Wieniawa cechuje się złożoną budową geologiczną. Wynika to z jej położenia w obrębie północnego, permsko-mezozoicznego obrzeżenia okalającego paleozoiczny trzon - niezbyt odległych Gór Świętokrzyskich. Najstarsze dzieje tego terenu kształtowały kolejne zalewy morskie i rozdzielające je, krótsze okresy panowania lądów. Głębokie podłoże stanowią utwory paleozoiczne dużej miąższości.

Rysunek 3. Utwory powierzchniowe i eksploatacja surowców mineralnych

Źródło: Przeglądowa mapa geologiczna Polski w skali 1: 100 000 oraz mapa inwentaryzacyjna złóż surowców mineralnych gminy Wieniawa, 1990

http://razemdlaradomki.pl/dok/w_gminie_wieniawa.pdf

Konsekwencją bogatej przeszłości geologicznej gminy jest występowanie różnorodnych bogactw mineralnych. Należą do nich piaskowce, piaski, żwiry, gliny, wapienie oraz rudy żelaza. Piaskowce były eksploatowane w trzech miejscowościach: Skrzynnie, Rykowie i Pogroszynie. W Skrzynnie do połowy lat siedemdziesiątych, nieopodal brzegu Radomki funkcjonowały 2 kamieniołomy. Surowiec pozyskiwano tu na skalę przemysłową. Na terenie gminy Wieniawa, tylko w jednym miejscu, w jej północno-wschodniej części

(okolice Konar), wylaniają się na powierzchnię pokłady wapieni. Są to późnojurajskie wapienie oolitowe i płytowe. Cechują się słabą zwięzłością. Mają barwę szaro-kremową lub jasnoszarą i dużą porowatość.

Na terenie gminy powszechne są skały polodowcowe. Charakterystyczne są zwłaszcza głązy narzutowe z grupy granitów. Można w nich wyodrębnić występujące w różnych proporcjach kryształy kwarcu, skaleni i mik. Stąd duże zróżnicowanie barw skał, od prawie czarnej, poprzez różową, aż do jasnoszarej. Wielkość kryształów jest również zróżnicowana. Spotykane są skały grubo, średnio i drobnokrystaliczne. Występują głązy narzutowe o masie od kilkunastu kilogramów do kilku ton, najczęściej jednak są to niewielkie otoczaki.

Piasek, to najcenniejszy, wydobywany na dużą skalę surowiec mineralny gminy.

Gliny zwałowe występują wyspowo również w innych rejonach gminy. Największe obszary utworów gliniastych zlokalizowano w rejonie Komorowa, Skrzynna, Wydrzyna, Żukowa, Sokolników Mokrych, Jabłonica, Rykowa, Pogroszyna i Korycisk. Są na ogół spiaszczone i wymieszane z głazami polodowcowymi. Stanowią cenną skałę macierzystą dla gleb z nich wykształconych. Ich występowanie pokrywa się z najurodzajniejszymi utworami.

Wzdłuż doliny Radomki i Jabłonica na znacznej powierzchni zalegają torfy. Przeważa typ olchowy i drzewno-trzcinowy. Wydano negatywną opinię odnośnie ich eksploatacji. W gminie występują również rudy żelaza. Złoże w Koryciskach w przeważającej części zostało wyeksploatowane.

5.1.3. Wody powierzchniowe.

Teren gminy Wieniawa leży w zlewni środkowej Wisły i jej lewobrzeżnego dopływu Radomki.

Przeważająca część gminy leży w dorzeczu Radomki, która stanowi główną oś hydrograficzną tego obszaru. Spływ jednostkowy na tym obszarze wynosi 48 l/sek/km², a współczynnik odpływu 0,25 przy wielkości upadów około 600 mm rocznie. Zlewnie niższego rzędu tworzą Wiązownica (III) i Jabłonica (IV), Zlewnia Radomki zajmuje 63% obszaru gminy, zlewnia Wiązownicy 14,5 %, Jabłonica 24,5%. Na terytorium gminy Jabłonica uchodzi do Szabasówki, która na odcinku 1 km stanowi jej zachodnią granicę.

Uzupełnieniem sieci rzecznej są zbiorniki wodne. Na obszarze gminy występują obiekty małej retencji o łącznej powierzchni 40 ha.

Jakość wód powierzchniowych

Obszar gminy znajduje się w zasięgu następujących jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych: Radomka od Szabasówki do Mlecznej (RW200019252599), Dopływ z Sokolnik Suchych (RW200017252312), Dopływ spod Pleca (RW200017252314), Wiązownica (RW200017252499), Jabłonica (RW200017252289), Radomka od źródeł do Szabasówki bez Szabasówki (RW20001725219). Poniżej znajduje się zestawienie JCWP wraz z podstawowymi informacjami:

Nazwa JCWP	Kod JCWP	Obszar dorzecza	Region wodny	Status	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cele środowiskowe
Radomka od Szabasówki do Mlecznej	RW200019252599	obszar dorzecza Wisły	region wodny Środkowej Wisły	Silnie zmieniona część wód	DOBRY I POWYŻEJ DOBREGO	DOBRY	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny
Dopływ z Sokolnik Suchych	RW200017252312	obszar dorzecza Wisły	region wodny Środkowej	Naturalna część wód	PONIŻEJ DOBREGO	DOBRY	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan

			Wisły					chemiczny
Dopływ spod Pleca	RW200017 252314	obszar dorzecza Wisły	region wodny Środkowej Wisły	Naturalna część wód	PONIŻEJ DOBREGO	DOBRY	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny
Wiązownica	RW200017 252499	obszar dorzecza Wisły	region wodny Środkowej Wisły	Naturalna część wód	DOBRY	DOBRY	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny
Jabłonica	RW200017 252289	obszar dorzecza Wisły	region wodny Środkowej Wisły	Naturalna część wód	DOBRY	DOBRY	niezagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny
Radomka od źródeł do Szabasówki bez Szabasówki	RW200017 25219	obszar dorzecza Wisły	region wodny Środkowej Wisły	Silnie zmieniona część wód	UMIARKO WANY	PSD	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny

5.1.4. Wody podziemne.

Według podziału na regiony hydrogeologiczne, obszar gminy Wieniawa należy zaliczyć do XIX Regionu Wokół świętokrzyskiego. Według Atlasu hydrogeologicznego Polski z 1995 r. wchodzi w skład X Regionu Środkowomałopolskiego. Teren gminy znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych „Szydłowiec –Goszczewice”. Jest on zasadniczym poziomem wodonośnym wieku jurajskiego mającym znaczenie użytkowe. Jest to zbiornik szczelinowo-porowy (piaskowce) w południowej części i szczelinowo - krasowy (wapienie) w części północno-wschodniej gminy.

Działający w gminie system wodociągowy zasilany jest przez 3 ujęcia głębinowe zlokalizowane – w Skrzynnie, Kłudnie i Kaleniu i ma długość 89,5 km.

Obszar Gminy znajduje się w zasięgu dwóch jednolitych części wód podziemnych PLGW200074 oraz PLGW200086, poniżej zamieszczono podstawowe informacje odnośnie JCWPd.

PLGW200074

- Stan chemiczny – dobry
- Stan ilościowy – dobry
- Ocena stanu – dobry
- Cel stanu chemicznego – dobry stan chemiczny
- Cel stanu ilościowego – dobry stan ilościowy
- Ryzyko – niezagrożona

PLGW200086

- Stan chemiczny – dobry
- Stan ilościowy – słaby

- Ocena stanu – słaby
- Cel stanu chemicznego – dobry stan chemiczny
- Cel stanu ilościowego – mniej rygorystyczny, cel: ochrona stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem
 - Ryzyko – zagrożona

5.1.5. Klimat lokalny.

Powiat przysuski w tym gmina Wieniawa położona jest w X dzielnicy rolniczo-klimatycznej - łódzkiej Gumiński [1948]. Jest ona sferą przejściową pomiędzy nizinami a pasem wyżyn.

Charakterystyczne dane dla tej dzielnicy to:

- średnia roczna opadu atmosferycznego - 500-650 mm,
- średnia roczna opadu atmosferycznego - 500-650 mm,
- orientacyjna liczba dni w roku z przymrozkami wynosi 100-118 (dni mroźnych 30-50),
- czas trwania pokrywy śnieżnej 50-60 dni,
- średnia roczna temperatura od +7,5° do +8,5 °C,
- średnia temperatura stycznia od -2° do +2,5°C,
- średnia temperatura lipca wynosi od +18° do +18,5°C,
- okres wegetacyjny trwa 210 do 217 dni w roku.

Przeważająca część terenu posiada korzystne warunki klimatyczne dla rozwoju osadnictwa i rolnictwa. W sąsiedztwie lasów panują dogodne warunki klimatyczne sprzyjające rozwojowi funkcji rekreacyjnej, w tym budownictwa wypoczynkowego [PPOŚ 2012].

5.1.6. Gleby.

Wśród gleb można wydzielić następujące typy i podtypy: pseudobielicowe (płowe), brunatne, czarne ziemie, mady, gleby glejowe, torfowe, murszowe i murszaste. Gleby pseudobielicowe (płowe) i brunatne zajmują ponad 70% powierzchni gminy i są na ogół wykorzystywane jako grunty orne.

Ograniczona urodzajność gleb płowych i brunatnych spowodowana jest niską zawartością przyswajalnych składników pokarmowych i kwaśnym odczynem. Występują we wszystkich sołectwach gminy.

Pokrywa glebowa gminy Wieniawa charakteryzują się dużą mozaikowością, co wynika ze zmiennego wykształcenia litologicznego jej podłoża. Na przeważającej części obszaru występują gleby płowe (pseudobielicowe), na ogół o odczynie kwaśnym wykazują one niską zawartość składników pokarmowych i są przeważnie użytkowane jako grunty orne. Gleby brunatne, na ogół kwaśne, występują na całym obszarze gminy, lecz dominują w jej centralnej części zawierają one nieco więcej składników pokarmowych i użytkowane są jako grunty orne.

Czarne ziemie (właściwe, wyługowane i zdegradowane) występują na obszarach lokalnych zagłębi i wykorzystane są jako grunty orne lub użytki zielone. Spotkać je można w okolicach Wieniawy, Kłudna, Jabłonie, Konar, Zagórza, Komorowa, Skrzynna i Żukowa. Gleby hydrogeniczne i aluwialne (mady, gleby glejowe, mułowo - torfowe, torfowe, torfowo - murszowe i murszowe) wykształciły się głównie w rejonie dolin rzecznych i zagłębi bezodpływowych (okolice Pogroszyna, Brudnawa, Kochanowa, Korycisk, Sokolnik Mokrych i Kłudna). Gleby te nie posiadają dużych walorów użytkowych i wykorzystywane są głównie jako użytki zielone,

Zmiany przeznaczenia gruntów klas I-III na terenie gminy wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze. Z uwagi na ich przyrodnicze znaczenie, działania władz powinny zmierzać do zachowania dobrych warunków glebowych, poprzez minimalizację przekształceń tych obszarów pod cele nierolnicze oraz eliminowanie możliwych źródeł zanieczyszczeń. W pierwszej kolejności na potrzeby rozwojowe miejscowości powinny być przeznaczane grunty położone w obrębie lub w sąsiedztwie terenów już zainwestowanych, położone w zasięgu istniejącej lub planowanej w najbliższym czasie infrastruktury. Prowadzona dotychczas na terenie gminy Wieniawa polityka przestrzenna uwzględniała te aspekty w dokumentach określających zagospodarowanie przestrzenne.

Wskazane dla poprawy struktury przyrodniczej oraz w mniejszym stopniu jakości gleb jest wprowadzenie roślinności śródpolnej oraz pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż cieków wodnych i dróg, a w szczególności terenów powierzchniowej eksploatacji surowców. Poprawią one strukturę przyrodniczą obszaru (przeciwdziałanie nadmiernemu uproszczeniu agrocenoz) oraz warunki agroklimatyczne (zmniejszenie erozji wietrznej gleb, dłuższe utrzymywanie pokrywy śnieżnej, zwiększenie wilgotności). Izolacja od dróg i kopalni (jednej z głównych przyczyn zanieczyszczenia gleb) poprawi stan terenów znajdujących się w bezpośrednim ich sąsiedztwie.

5.2. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione (fauna i flora).

W granicach gminy Wieniawa występują następujące formy ochrony przyrody (na podstawie centralnego rejestru form ochrony – prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska):

- 8 pomników przyrody
- 2 użytki ekologiczne.

5.2.1. Parki Krajobrazowe.

Na terenie gminy Wieniawa nie występują Parki Krajobrazowe.

5.2.2. Obszary Chronionego Krajobrazu.

Na terenie gminy Wieniawa nie występują obszary Chronionego Krajobrazu.

5.2.3. Rezerваты przyrody

W gminie Wieniawa nie znajdują się rezerваты przyrody.

5.2.4. Pomniki przyrody.

Lp.	Podstawa prawna	Miejscowość	Gatunek	Wymiary
1.	Rozporządzenie Nr 4 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 lutego 2004 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 32, poz. 981)	Grunt rolny wśród lasu południowo-zachodnia część wsi Kaleń	Grusza pospolita- Pyrus communis	Pierśnica:210; 160,0cm: wysokość 11,0m
2.	Rozporządzenie Nr 70 Wojewody Mazowieckiego z dnia 24 października 2008 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu przysuskiego (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z dnia 14.11.2008 r. Nr 194, poz. 7031)	Plac przykościelny, Wieniawa Wieniawa robur;	Dąb szypułkowy- Quercus robur;	Pierśnica:350, 0 cm, wysokość: 23 m
3.	Rozporządzenie Nr 70 Wojewody Mazowieckiego z dnia 24 października 2008 r. w sprawie pomników przyrody	Plac przykościelny, Wieniawa	Dąb szypułkowy- Quercus robur;	Pierśnica:425,0cm, wysokość: 26 m

	położonych na terenie powiatu przysuskiego (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z dnia 14.11.2008 r. Nr 194, poz. 7031)			
4.	Rozporządzenie Nr 70 Wojewody Mazowieckiego z dnia 24 października 2008 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu przysuskiego (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z dnia 14.11.2008 r. Nr 194, poz. 7031)	Plac przykościelny, Wieniawa	Dąb szypułkowy- Quercus robur;	Pierśnica:534,0cm, wysokość: 27 m
5.	Rozporządzenie Nr 70 Wojewody Mazowieckiego z dnia 24 października 2008 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu przysuskiego (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z dnia 14.11.2008 r. Nr 194, poz. 7031)	Plac przykościelny, Wieniawa	Dąb szypułkowy- Quercus robur;	Pierśnica:400,0cm, wysokość: 25m
6.	Rozporządzenie Nr 4 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 lutego 2004 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 32, poz. 981)	Nadleśnictwo Radom, obręb Radom, poddz. 76 i	Dąb szypułkowy- Quercus robur;	Pierśnica:310,0cm, wysokość: 22m
7.	Rozporządzenie Nr 4 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 lutego 2004 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 32, poz. 981)	Nadleśnictwo Radom, obręb Radom, poddz. 76 i	Dąb szypułkowy- Quercus robur;	Pierśnica:340,0cm, wysokość: 23m
8.	Rozporządzenie Nr 4 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 lutego 2004 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 32, poz. 981)	Nadleśnictwo Radom, obręb Radom, poddz. 76 i	Dąb szypułkowy- Quercus robur;	Pierśnica:340,0cm, wysokość: 23m

Tabela 3. Pomniki przyrody na terenie gminy Wieniawa. Źródło: Urząd Gminy Wieniawa

5.2.5. Użytki ekologiczne.

Na podstawie rozporządzenia Nr 72 Wojewody Mazowieckiego z dnia 08 lipca 2005r. W sprawie użytków ekologicznych (Dz.U.Woj. Maz. 2005.175.5572), rozporządzenia Nr 35 Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lipca 2007r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie użytków ekologicznych (Dz. U. Woj. Maz. 2007.138.3651), ochroną prawną objęte zostały tereny określone jako użytki ekologiczne. Na terenie gminy utworzono 2 użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 1, 77 ha.

Lp	Nr rej. woj.	Akt prawny	Nr dz. ew.	Pow. (ha)	Nazwa użytku	Opis
1.	146	Rozporządzenie Nr 72 Wojewody Mazowieckiego z dnia 08 lipca 2005r. w sprawie użytków ekologicznych	Kaleń, 465/9	0,29	bagno	silnie wilgotne zagłębienie terenu
2.	147	(DUWM.2005.175.5572), Rozporządzenie Nr 35 Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lipca 2007r. zmieniające rozporządzenie w sprawie użytków ekologicznych (DUWM.2005.175.5572), Rozporządzenie Nr 35 Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lipca 2007r. zmieniające rozporządzenie w sprawie użytków ekologicznych (DUWM.2007.138.3651)	Kaleń, 467/2	1.48	bagno	silnie wilgotne zagłębienie terenu

Tabela 4. Użytki ekologiczne na terenie gminy Wieniawa.

6. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

6.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna.

Gmina Wieniawa ma charakter rolniczy. Obszar ten charakteryzuje się monotonną rzeźbą terenu, urozmaiconą dolinami rzecznyymi. Największy udział w podziale powierzchni gminy przypada na użytki rolne.

Strukturę użytkowania gruntów przedstawiono poniżej:

Rodzaj gruntów	Powierzchnia (ha)
grunty orne	4 843
łąki trwałe i pastwiska	1 747
sady	289
lasy i grunty zadrzewione	1 364
tereny inne i nieużytki	2 161
łącznie użytki rolne	6 878

Tabela 5. Kierunki wykorzystania gruntów rolnych gminy Wieniawa. Źródło: Gminny Program Rewitalizacji gminy Wieniawa

Analiza klas bonitacyjnych gleb wskazuje, iż zdecydowanie dominują tu grunty słabe (V i VI klasa, 49 % ogółu gruntów) i średnie (klasa IV, 42 % ogółu gruntów). Grunty klasy I i II nie występują, a klasy III stanowią 9 % ogółu gruntów. Podstawowymi uprawami są tu zboża 2483,35 ha oraz ziemniaki 95,99 ha powierzchni zasiewu upraw. Ponadto na terenie gminy uprawia się warzywa na powierzchni 11,10 ha. W produkcji zwierzęcej dominuje hodowla trzody chlewnej, krów, a także drobiu [GUS 2012].

Użytki rolne	Klasy gleb w ha								
	I	II	III a	III b	IV a	IV b	V	VI	razem
Gmina Wieniawa	-	-	747		3391		2687	1336	8161

Tabela 6. Grunty według klasy bonitacyjnej na terenie gminy Wieniawa. Źródło: Program ochrony środowiska

Na terenie gminy Wieniawa były prowadzone badania gleby. Na tej podstawie odnotowana zawartość fosforu w glebach wahała się od 8 do 75 %, potasu od 3 do 80 %, a magnezu od 7 do 40 %.

6.2. Leśna przestrzeń produkcyjna.

Na terenie gminy występują następujące lasy ochronne:

- lasy wodnoochronne o powierzchni 22,11 ha w pododdziałach: 50h-m, 52 c-g, i,
- lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody o powierzchni 0,86 ha w pododdziale: 44d.

Lasy ochronne należą do Skarbu Państwa pozostają w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Przysucha.

Lasy w gminie zajmują powierzchnię 1306,5 ha, co stanowi 12,40 % powierzchni ogólnej. Lasy publiczne zajmują powierzchnię 600,6 ha. Stanowią szczególny element środowiska przyrodniczego.

Spełniają one wielorakie funkcje: środowiskotwórcze, krajobrazowe, ochronne, społeczne, przyczyniają się do zachowania równowagi ekologicznej na obszarze gminy.

Największy kompleks leśny (występuje w północno zachodniej części gminy pomiędzy Piecem, Kamieniem i Wolą Brudnowska). Układ florystyczny lasów na terenie gminy jest mało urozmaicony. Występuje tu bór sosnowy z ubogim podszyciem, w którym prawie wyłącznie występuje sosna zwyczajna. Dominuje także bór świeży; bór suchy, który występuje wyłącznie w rejonie Kamienia i Zawad. Bór wilgotny, z domieszką brzozy i pojedynczymi świerkami koncentruje się w okolicy Piecu i Woli Brudnowskiej. W rejonie Kamienia występuje bór mieszany, w którym znaczny udział posiada dąb. W strefie dolin rzecznych spotyka się olsy i łęgi.

7. Wielkość i jakość zasobów wodnych.

Gmina Wieniawa zalicza się w całości do systemu rzecznej Wisły, ponieważ znajduje się w dorzeczu jej lewobrzeżnego dopływu – Radomki. Radomka przyjmuje na tym obszarze kilka dopływów, zazwyczaj niewielkich strumieni. Spośród nich wyróżnia się prawobrzeżna Jabłonica. Pozostałe cieki nie mają nazw i na ogół zostały przekształcone w rowy melioracyjne. Wypływająca w Lasach Przysuskich Radomka liczy 106 km długości. Na gminę Wieniawa przypada ponad piąta część jej długości – dokładnie 22 km. Zlewnia rzeki licząca 63 km² stanowi 61% powierzchni gminy. Radomka wpływa na jej terytorium w Skrzynie. Utworzono tu niewielkie stawy rybne.

Północno-zachodnia część gminy (14,5% powierzchni) jest odwadniana przez niewielkie strugi uchodzące do Wiązownicy. Wiązownica to niewielka rzeka przepływająca przez gminy Potworów i Przytyk, wpadająca do Radomki poza granicami gminy Wieniawa, jako jej lewobrzeżny dopływ.

Radomka wraz z Szabasówką i Jabłonicą zasilają zbiornik wodny Domaniów. Rozciąga się on, od miejscowości Wólka Domaniowska (gm. Przytyk) do miejscowości Brudnów (gm. Wieniawa). Zalew ten funkcjonuje od 2001 r., a jego długość wynosi 7 km, a powierzchnia około 500 ha przy maksymalnym napełnieniu wodą. Średnia głębokość zbiornika to 2,3 m. Zapora spiętrzająca wodę ma 660 m długości, ponad 10 m wysokości, a szerokość korony na której znajduje się oświetlona jezdnia wynosi 8,5 m. Zlewnia zbiornika zajmuje powierzchnię 737,3 km². Woda w zalewie zaliczona jest do klasy drugiej czystości. Jest to więc jeden z najczystszych zbiorników na Mazowszu. Zbiornik Domaniów jest zamkniętym łowiskiem wędkarskim. Ryby pochodzą z naturalnego ciągu rzeki Radomki oraz intensywnych akcji zarybieniowych prowadzonych przez Okręg Radomski Polskiego Związku Wędkarskiego. Brzegi zbiornika w sporej części otaczają lasy i pola. Brzegi licznych zatok porasta roślinność wodna - miękka i twarda. Ponieważ zbiornik powstał w naturalnej dolinie rzeki Radomki, można napotkać niekiedy sporą ilość zaczepów - pozostałości po karczowaniu drzew i zakrzaczeń.

Do wód powierzchniowych zaliczają się stawy. Najważniejszą grupę tworzą wymienione już stawy hodowlane budowane przy rzekach. Innymi rodzajem stawów są niewielkie zbiorniki powstałe w naturalnych zagłębieniach bezodpływowych. Woda w nich zgromadzona była w przeszłości wykorzystywana jako wodopój dla zwierząt oraz do celów przeciwpożarowych. Ostatnią grupę tworzą sztuczne stawy kopane przy posesjach. Mogą pełnić funkcje: hodowlaną, odwadniającą, rekreacyjną lub dekoracyjną.

Nietypowym zbiornikiem wód powierzchniowych jest sztuczne jezioro w Koryciskach. Jest to wypełnione wodą wyrobisko pokopalniane.

Gmina leży na obszarze GZWP 412 i 413 Zbiornika Szydłowiec - Goszczewice o zasobach dyspozycyjnych 437 962m³/dobę (moduł zasobów dyspozycyjnych 1,70 l/s/km²). Poziomy wodonośne znajdują się w utworami górnójurajskimi.

8. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.

Obecnie na terenie gminy nie występują obszary o międzynarodowej i krajowej randze

przyrodniczo - krajobrazowej, a także obiekty wchodzące w skład Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych.

Przeprowadzona analiza gminy pozwala określić walory przyrodnicze poszczególnych obszarów oraz nadać im rangę ważności. Ochrona przyrody nie polega wyłącznie na zachowaniu najcenniejszych jej fragmentów w rezerwatach przyrody i parkach narodowych. Należy dążyć do takich zmian w sposobach gospodarowania, które pozwolą utrzymać środowisko na dużych obszarach zamieszkałych przez człowieka wykorzystywanych gospodarczo.

Działania gminy na rzecz ochrony przyrody powinny koncentrować się na stworzeniu programu ochrony przyrody uwzględniającego ochronę, wzmocnienie i powiększenie obszarów o wysokiej stabilności ekologicznej, odbudowanie naturalnej retencji oraz wzmocnienie populacji gatunków zagrożonych.

Przy rozwijaniu funkcji turystyczno – rekreacyjnej, system terenów chronionych może znacznie podnieść atrakcyjność turystyczną gminy. Sieć taka oznacza również zabezpieczenie i wzmocnienie lokalnego potencjału biologicznego oraz praktyczną ochronę jego bioróżnorodności.

Na podstawie analizy poszczególnych elementów składających się na potencjał przyrodniczy gminy Wieniawa określono przydatność funkcjonalno-przestrzenną poszczególnych jej obszarów. Za kryterium nadrzędne przyjęto ochronę walorów przyrodniczych gminy poprzez racjonalne gospodarowanie jej zasobami.

Wymogi ochrony krajobrazu kulturowego zostały zawarte w rozdziale 8. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

9. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

9.1. Ogólna charakterystyka środowiska kulturowego.

Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej został opracowany przy wykorzystaniu informacji pozyskanych m.in. z obowiązującego „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieniawa” wraz z jego zmianami, „Gminnego Programu Opieki nad zabytkami dla gminy Wieniawa na lata 2013 -2016” z 2013 roku, projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji gminy Wieniawa na lata 2018-2032” z 2018 roku oraz materiałów UG Wieniawa.

9.2. Osadnictwo – rys historyczny.

W krajobrazie wyróżniają się miejscowości Skrzynno i Wieniawa. Te ośrodki kulturowe posiadają zasięg ponadregionalny, ze względu na bogatą historię i zabytki o wysokich wartościach artystycznych, historycznych i naukowych. Skrzynno jedno z najstarszych miejscowości w Polsce było siedzibą kasztelanii i ważnym ośrodkiem osadniczym, z tą miejscowością wiążą się dzieje Mszczuja ze Skrzynna, biorącego udział w bitwie pod Grunwaldem.

Skrzynno

Osada położona na szlaku handlowym prowadzącym na tereny Rusi Kijowskiej co umożliwiło jej historyczny rozwój i zapewniało wpływy gospodarcze. Po raz pierwszy nazwa Skrzynno pojawia się w bulli gnieźnieńskiej z 1136 jako castellum Scrin. Około 1120 roku została tu przeniesiona stolica kasztelanii z sąsiedniego Skrzyńska w związku z nadaniem go przez Bolesława Krzywoustego Piotrowi Włostowicowi Duninowi herbu Łabędź. Skrzynno należało w całości do dóbr arcybiskupstwa gnieźnieńskiego. Książę mazowiecki Konrad w 1231 roku zwalnia jego mieszkańców z powinności na rzecz swojego dworu i sprowadza tu osadników niemieckich. W 1280 roku Skrzynno przeszło na własność wielkopolskiego księcia Przemysła a następnie księcia pomorskiego Mściwoja.

Po jego śmierci w 1294 roku Władysław Łokietek, książę brzesko-kujawski i krakowski, nadał osadę cystersom z Sulejowa. Prawa miejskie, na prawie niemieckim, nadał Skrzynnu Władysław Łokietek w przywileju z 1308 roku uwalniając je od cła i innych powinności na rzecz władcy. Miasto posiadało dwa rynki, dwa ratusze i dwie władze miejskie, a byli nimi cysterski opat z Sulejowa i biskupi poznańscy reprezentowani przez miejscowego proboszcza. Odwiedzali miasto Kazimierz Wielki i Kazimierz Jagiellończyk obdarzając je przywilejami, które umożliwiło jego rozkwit gospodarczy. W 1458 roku miasto uzyskało 4 jarmarki, w 1484 roku piąty. Zostało także zwolnione od ceł, podatków kontrybucji obdarzone zostało prawem budowania młynów i organizowaniem cechów rozwijających się bardzo dynamicznie.

Od 1469 roku dzięki przywilejowi Kazimierza Jagiellończyka stał cech kupców, piwowarów, tkaczy, piekarzy, krawców, ślusarzy, szewców i szynkarzy. Największy rozwój miasta przypada na panowanie ostatnich Jagiellonów. W wieku XVI odbywały się tu sejmiki ziemi sandomierskiej. Istniał tu zbór ariański, który gościł w 1567 roku synodarianski na który przybyli arianie z całej Małopolski. Kilka lat wcześniej powstał szpital i kościół św. Ducha który istniał tu do 1801 roku.

Upadek miasta nastąpił wraz z początkiem XVII wieku i rozwojem Radomia i Opoczna. W 1708 roku miasto zostało spalone w czasie wojny pomiędzy stronnikami Augusta II Wettina i Stanisława Leszczyńskiego o koronę polską. W drugiej połowie XVIII stulecia nie powiodły się próby podniesienia gospodarczego miasta a opaci sulejowscy sprzedali miasto Szydłowskiemu ze Zbożenny. W 1781 roku Karol Szydłowski uzyskał od króla Stanisława Augusta przywilej 7 nowych jarmarków. W XIX wieku zmieniało właścicieli jej ostatnimi posiadaczami byli Morzkowscy. W tym też okresie nastąpił całkowity upadek gospodarczy miasta a po powstaniu styczniowym wskutek polityki rosyjskiej utraciło Skrzynno prawa miejskie.

Wieniawa

Według "Słownika Królestwa Polskiego", Wieniawa powstała na obszarze pobliskiego Kłudna. Mikołaj – dziekan kielecki, założył tu i uposażył Kościół parafialny, którego erekcję potwierdził w roku 1369 arcybiskup Jarosław ze Skotnik. Do parafii włączono oprócz Kłudna i Brudnowa jeszcze wsie: Jabłonica, Ryków i Kochanowo. W drugiej połowie wieku XV część Kłudna, na której zbudowany był Kościół, kupili Wieniawici i nazwali Wieniawą. Pozostała część należąca do innych właścicieli zatrzymała nazwę Kłudno.

Na początku XVI wieku Wieniawa posiadała kościół drewniany pw. N.M.P. i św. Katarzyny. Dziedzicami wsi w tym okresie byli Wolscy herbu Łabędź i Młodeccy. W 1511 roku została wzniesiona kaplica św. Stanisława i chór kamienny dzięki plebanowi Stanisławowi Młodeckiemu. Budowę kościoła ukończył w 1703 roku podskarbi sandomierski Karol Punin Wąsowicz ze Smogorzewa. W XIX wieku Wieniawa została sprzedana przez Karola Dunin Wąsowicza, podkomorzego sandomierskiego, rodzinie Potkańskich. Zbudowali oni dwór na wschód od kościoła i założyli park krajobrazowy. Pod koniec tego wieku dobra wieniawskie przeszły w ręce Łuniewskich.

Poza Skrzynnem i Wieniawą ważnymi elementami krajobrazu są: Kłudno, Żuków, Konary.

W Kłudnie istnieje dwór z parkiem, w Konarach odbudowany i przebudowany dwór o pięknym położeniu nad zalewem domaniowskim. Zewidencjonowano trzy obiekty przemysłowe: drewniano- murowany młyn w Skrzynnie i drewniany w Sokolnikach Mokrych oraz młyn w Koryciskach wraz domem młynarza.

9.3. Zabytkowe obiekty.

Jabłonica, dom drewniany, początek XX w.

Budynek był mieszkalny oraz drewniany wykonany z bali o układzie półtraktowym (sień + komora +

alkierz + izba). Dach miał czterospadowy pokryty strzechą. Został rozebrany, ale nie wykreślono go z rejestru zabytków.

Skrzynno, kościół parafialny p.w. św. Szczepana.

Obecny kościół, z fundacji Macieja Wrzeciaza, został wzniesiony w latach 1626-1638 staraniem ks. Mateusza Urzeckiego z wykorzystaniem istniejącej kaplicy św. Barbary, dobudowanej do poprzedniego kościoła. W połowie XVII w. dobudowano dwie kaplice fundacji Modliszewskich: p.w. św. Jerzego i Przemienienia Pańskiego. Konsekwował kościół w 1643 roku bp Tomasz Mikołaj Oborski. Świątynia była odnowiona w latach 1706-1777 przez cystersów z Sulejowa, restaurowana w latach 1896-1907 staraniem ks. Wincentego Krawczyńskiego, w latach 1986-1997 staraniem ks. Henryka Kołodziejczyka.

Kościół jest w stylu późnorennesansowym, jest orientowany, trójnawowy, bazylikowy, murowany z kamienia. Nawy są czteroprzęsłowe, prezbiterium niższe, węższe dwuprzęsłowe zamknięte półkoliście. Przy prezbiterium od płu. prostokątna zakrystia ze skarbczykiem na piętrze. Zachowały się kaplice Przemienienia Pańskiego, kaplica św. Barbary, a kaplica św. Jerzego w postaci wnęki. Sklepienia kolebkowe na gurtach, w nawach, apsydzie, zakrystii i skarbczyku z lunetami. Nawy dzielone arkadami filarowymi. Ściany nawy głównej i prezbiterium rozczłonkowane pilastrami jońskimi. Na sklepieniach późnorennesansowa dekoracja stiukowa.. Na zewnątrz występują szkarpy. Szczyt trójkątny ozdobiony sterczynami. Zachował się detal architektoniczny: portale, obramienia okienne.

Skrzynno, cmentarz rzymsko-katolicki, XIX w.

Cmentarz grzebalny (polowy) w Skrzynnie jest usytuowany przy drodze krajowej nr 12 Radom-Przysucha, ok. 450 m na zachód od kościoła parafialnego w Skrzynnie. Został założony w 1 poł. XIX w. objął od wschodu dawny cmentarz z kościółkiem św. Ducha (od 1 poł. XVI w.). Obecny kształt nekropolii podłużny, wieloboczny.

Mur cmentarny (XIX, XX w.) wzniesiony został z kamienia, przykryty daszkiem. Brama współczesna nie posiada wartości zabytkowych. Układ przestrzenny zachowany bez zmian wyznaczający pierwotne ciągi komunikacyjne, teren dawnego cmentarza św. Ducha, otwory bramne oraz kierunki usytuowania grobów.

Drzewostan cmentarny obejmuje dęby, lipy, klony oraz jesiony. Występuje zwłaszcza w części wschodniej i południowej nekropolii. Najstarsze nagrobki usytuowane są w części środkowej cmentarza.

Zachowały się 44 zabytkowe nagrobki: wolnostojące, groby rodzinne i płyt nagrobne. Pochodzą z 2 poł. XIX w. i 1 poł. XX w. Wśród najcenniejszym są: nagrobek Miernickiego z 1874 r. w formie monumentalnej wieży neogotyckiej z blankami: grób rodziny Kwiecień z płaskorzeźbioną stelą, wykonana przez kamieniarzy- artystów z Szydłowca; nagrobek NN w formie kolumny z latarnią.

Cmentarz rzymsko - katolicki w Skrzynnie stanowi materialny i niematerialny dokument długich dziejów parafii i miejscowości.

Wieniawa, kościół parafialny p.w. św. Katarzyny.

Kościół parafialny p.w. św. Katarzyny pierwotnie był drewniany z fundacji Mikołaja dziekana kieleckiego. Obecny kościół wzniesiony został ok. 1511 przez proboszcza Stanisława Młodeckiego (prezbiterium z kaplicą), nawę dobudowano w 1703 roku kosztem Karola Dunin Wąsowicza podkomorzego sandomierskiego. Restaurowany w latach 1909-12. Odnowiony w okresie 1987 - 1999 r. Orientowany, murowany, otynkowany. Prezbiterium późnogotyckie, krótkie, zamknięte wielobocznie, przy nim od północy. zakrystia ze skarbczykiem na piętrze, od pd. późnogotycka kaplica św. Stanisława, na rzucie

kwadratu.

Nawa barokowa, szersza i wyższa od prezbiterium, przy jej części wschodniej przybudówka późnogotycka, zewnątrz ujednolicona z kaplicą św. Stanisława, mieszcząca w przyziemiu i na piętrze składziki, poprzedzona od zachodu kruchtą w XIX wieku. W nawie i prezbiterium strop płaski, otwór tęczyowy zamknięty półkoliście.

Kaplica otwarta do prezbiterium arkadą okrągłą łukową, nakryta sklepieniem gwiaździstym, o ciosowych profilowanych żebrach z kamiennym zwornikiem na którym herb Półkocic (ks. Stanisława Młodeckiego) i litery SP, oraz z dwoma zachowanymi wspornikami z nich jeden w formie ludzkiej maski. Zakrystia i składziki sklepione kolebkowo (z lunetami). Portale wewnętrzne kamienne, późnogotyckie ok. 1511 roku z prezbiterium do zakrystii i z kruchtą do składziku zamknięte odcinkami łuku z prostokątnym wcięciem, profilowane i fazowane ; w zachodniej ścianie kaplicy, na wysokości piętra portal do składziku z rytym w nadprożu motywem oślego grzbietu i tarczą herbową.

Zewnątrz naroża prezbiterium i kaplicy oszarpowana. Okna w kaplicy ostrołukowe, w nawie i prezbiterium zamknięte odcinkowo, w barokowych uszaty obramieniach z kroplami.

Na osi fasady zachodniej barokowy uszaty portal z trójkątnym przyczółkiem, wyżej tablica z częściowo błędną historią kościoła oraz wnęka z uszaty obramieniem; w trójkątnym, ogzysowanym szczycie kartusz z herbem Łabędź i literami KW NS PG WS (Karol Wąsowicz na Smogorzowie podkomorzy generalny woj. sandomierskiego). Dach nawy dwuspadowy z wieżyczką na sygnaturkę w typie barokowym, na prezbiterium, kaplicą i zakrystią wielopłocowe.

Wieniawa, Dawny budynek urzędu gminy, 1920 r.

Powstał w 1920 r. z przeznaczeniem na urząd gminy. Obecnie mieści się w nim biblioteka gminna. Zlokalizowany jest w północnej części miejscowości. Wzniesiony na planie prostokąta jako budynek parterowy, w konstrukcji drewnianej na podmurówce z kamienia polnego, przykryty dachem dwuspadowym. Wejście główne z gankiem na filarkach w elewacji południowej przesuniętym do boku wschodniego. Prace remontowe prowadzono w 1980 r. i 1996 r.

Wieniawa, park podworski, 1 poł. XIX w.

Park typu krajobrazowego został założony w 1 poł. XIX przez rodzinę Potkańskich wokół nowopowstałego dworu. Pod koniec XIX w. teren ten przeszedł w ręce Ujejskich. Po wojnie park wraz z dworem został przejęty przez Skarb Państwa. W dworze mieściła się szkoła. Obok niej powstały nowe budynki: budynek gospodarczy i Gminny Ośrodek Kultury z biblioteką (lata 50. XX wieku).

W 1974 r. budynek dworu został rozebrany. Obecnie właścicielem parku jest Gmina Wieniawa. Park ma kształt zbliżony do prostokąta. W części wschodniej istnieją dwa stawy i niewielkie wzgórze. W tym miejscu było zaprojektowane największe zadrzewienie. Trzeci staw jest odgradzony od zasadniczej części drogą prowadzącą do szkoły. Na osi wschód - zachód biegnie ścieżka. Pierwotnie droga przez park prowadziła od dworu na linii Północ-południe. W granicy południowej występuje rów połączony z jednym ze stawów, obsadzony grabami, robiniami i lipami. W części zachodniej mieszczą się w/w budynki. Tutaj zapewne mieściły się ogrody dworskie.

Dawny dwór znajdował się w części północnej. Układ parku i stary drzewostan zachował się tylko w małym stopniu. Rozwój Wieniawy w stronę wschodnią, budowa infrastruktury drogowej i kolejowej spowodowały ograniczenie terenu założenia. Budowa nowych obiektów, brak dawnego dworu, stworzenie nowych ciągów komunikacyjnych, wycinka drzew zubożyły historyczny obszar (jego układ, drzewostan) parku. Na jego terenie przeważają: lipy, kolony, wiązy, graby, dęby, topole i jesiony.

Wieniawa, dwór, XIX w.

Budynek był murowany, otynkowany, parterowy, wzniesiony na rzucie prostokąta z gankiem od frontu. Dach miał czterospadowy, gontowy. Został rozebrany w 1974 r. Nie został wykreślony z rejestru zabytków.

Wieniawa, cmentarz rzymsko- katolicki, XIX - pocz. XX w.

Cmentarz rzymsko - katolicki (polowy) w Wieniawie został założony na pocz. XIX w., na wschód od kościoła p. w. św. Katarzyny w Wieniawie w sąsiedztwie dawnego cmentarza przykościelnego. Na pocz. XX w. za probostwa ks. Władysława Kłosińskiego został powiększony w kierunku północnym. Ten sam ksiądz doprowadził do ogrodzenia całego, powiększonego cmentarza murem kamiennym.

Obecnie użytkowany, powiększony o nową część również w stronę północną. Powierzchnia zabytkowego cmentarza wynosi ok. 0,8 ha. Kształt nekropolii geometryczny, zbliżony do prostokąta, zwężającego się w kierunku wschodnim. Mur ogrodzenia wykonany z kamienia (od zachodu fragment muru ceglanego), w części otynkowany. Mur zwieńczony cegłą ułożoną w dwa rzędy oraz nakryty wtórnie dachówką ceramiczną! Oprócz odcinka muru północnego). Na zachowanych ceglach wytłoczony napis /Chlewska/. Od północy brak 60- metrowego fragmentu ogrodzenia. Bramy w formie filarów zwieńczonych kamiennymi wazonami w przypadku bramy południowej i szyszkami od strony zachodniej. Układ cmentarza czytelny. Istniejące aleje wyznaczają historyczne ciągi komunikacyjne i wskazują na etapy powstawania nekropolii. Zachowało się wiele zabytkowych nagrobków wolnostojących, grobowców i płyt nagrobnych. Najstarsze pochodzą z XIX w. Natomiast najliczniejsze są nagrobki z pocz. XX w. W sumie zewidencjonowano 29 najcenniejszych obiektów. Prezentują różne typy: krzyże na cokołach, płaskorzeźbione stele, pnie drzew na skałach. Wykonane zostały z piaskowca. Na kilku nagrobkach pojawiają się inskrypcje z nazwiskami kamieniarzy: Biedrzyckiego i Sikorskiego ze Skrzynna. Na szczególną uwagę zasługuje nagrobek NN w formie kolumny, wykonany prawdopodobnie w 1 ćw. XIX w. (najstarszy na cmentarzu), monumentalny nagrobek księży Jana Chybowskiego i Grzegorza Stadnickiego z 4 ćw. XIX w. gdzie krzyż umieszczono na cokole w formie wieży z krenelażem oraz grobowiec rodziny Potkańskich, właścicieli majątku Wieniawa z pocz. XX w. - z monumentalnym arkadowym cokołem pod krzyż.

9.4. Cmentarze.

Na obszarze gminy znajdują się także cmentarze o uznanych wartościach kulturowych.

l.p	miasto	nazwa	dz. ew. nr
1.	Skrzynno	Cmentarz rzymskokatolicki, XVI, XIX w.	nr A – 1119, z 13.02.2013 r.
2.	Wieniawa	Cmentarz rzymskokatolicki, XIX- pocz. XX w.	nr A – 1115, z 15.02.2013 r.

Tabela 7. Wykaz cmentarzy o uznanych wartościach kulturowych w gminie Wieniawa. Źródło: Urząd Gminy Wieniawa.

9.5. Miejsca pamięci.

Na terenie gminy Wieniawa znajduje się także miejsca pamięci narodowej.

l.p	miasto	nazwa
1.	Pomiędzy Skrzynnem i Wydrzynem	Miejsce pamięci za Skrzynnem w stronę Wydrzyna. Napis: „na pamiątkę wyzwolenia i zjednoczenia Ojczyzny 1918 r. Sejmik Radomski. Pracownicy kopalni 1919 r.

2.	Skrzynno	Kamień pamięci jubileuszu 900- lecia Skrzynna z roku 1966 r.
----	----------	--

Tabela 8. Miejsca pamięci narodowej na terenie gminy Wieniawa. Źródło: Urząd Gminy Wieniawa.

9.6. Kapliczki, figury i krzyże przydrożne.

Kapliczki, figury i krzyże przydrożne są elementem przestrzennym związanym z polską kulturą i obyczajowością. Zawsze były miejscem ważnym dla lokalnych społeczności. Budowano je najczęściej na skrajach miast, osad i wsi.

l.p	nazwa	miejsowość	rok
1.	Krzyż kamienny	Brudnów nr 32	1936 r.
2.	Kapliczka kamienna	Brudnów posesja nr 54	I poł. XX w.
3.	Krzyż kamienny	Jabłonica, ul. Główna, przy dz. 293	1902 r.
4.	Krzyż kamienny	Jabłonica, centrum wsi, ul. Główna obok posesji nr 41	1930 r.
5.	Krzyż kamienny	Kamień, centrum wsi, dz. nr ew. 1195	1911 r.
6.	Krzyż kamienny	Kamień, obok posesji nr 41, dz. nr ew. 1230/3, 1189	1935 r.
7.	Krzyż na kolumnie	Skrzynno, usytuowany po lewej stronie drogi Kamień-Skrzynno, dz. nr ew. 326	1904 r.
8.	Kapliczka murowana	Kłudno, centrum wsi na skrzyżowaniu dróg, naprzeciwko posesji 55, dz. nr ew. 243/2	1882 r.
9.	Kapliczka w formie krzyża na cokole, murowana	Kłudno posesja 98, dz. nr ew. 320	1935 r.
10.	Kapliczka kamienna	Kochanów przy drodze Wieniawa – Brudnów, dz. nr ew. 32	1945 r.
11.	Kapliczka murowana	Komorów przy posesji nr 47, dz. nr ew. 352/2	1936 r.
12.	Murowana kapliczka arkadowa z kamienną figurą Matki Bożej	Komorów, dz. nr ew. 434/1, 412	XVIII w.
13.	Kapliczka z krzyżem i płaskorzeźbami	Konary po prawej stronie drogi Konary – Kaleń, dz. nr ew. 181, obręb Głogów	1881 r.
14.	Kapliczka murowana	Koryciska - przy wjeździe do miejscowości na skrzyżowaniu dróg po lewej stronie, dz. nr ew. 437	1945 r.
15.	Figura Matki Boskiej	Koryciska - centrum miejscowości na skrzyżowaniu dróg, dz. nr ew. 224	1946 r.
16.	Kapliczka murowana	Koryciska przy posesji nr 43, dz. nr ew. 282/1	Poł. XX w.

17.	Krzyż kamienny	Plec przy posesji nr 1, dz. nr ew. 824	I poł. XX w.
18.	Kapliczka murowana	Plec naprzeciw posesji nr 11, dz. nr ew. 381/3	k. XIX w.
19.	Kapliczka murowana	Plec przy posesji nr 30, dz. nr ew. 381/3	Poł. XX w.
20.	Kapliczka murowana	Plec przy posesji 42, dz. nr ew. 383	Poł. XX w.
21.	Krzyż kamienny	Romualdów, dz. nr ew. 365, 438, 436	1950 r.
22.	Figura Matki Boskiej	Ryków przy posesji nr 23, dz. nr ew. 495	1904 r.
23.	Kapliczka w formie krzyża na cokole, kamienna	Ryków przy skrzyżowaniu na Żuków, dz. nr ew. 181/2, 134/1	1948 r.
24.	Kapliczka murowana	Skrzynno, ul. Kolejowej, dz. nr ew. 419	XIX w.
25.	Kapliczka słupowa, kamienna	Skrzynno, ul. Kolejowa, przy drodze Skrzynno-Zagórze, dz. nr ew. 223	1845 r.
26.	Kapliczka murowana	Skrzynno, ul. Rzeczna, dz. nr ew. 520,	1834 r.
27.	Kolumna kamienna z latarnią	Skrzynno, ul. Kaukaz, dz. nr ew. 828	XVIII/XIX w.
28.	Kapliczka słupowa, kamienna	Skrzynno, przy drodze Skrzynno – Komorów, dz. nr ew. 233	Pocz. XX w.
29.	Kapliczka upamiętniająca odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 r.	Skrzynno, dz. nr ew. 577	1918 r.
30.	Kapliczka murowana	Sokolniki Mokre, dz. nr ew. 557/2	XIX w.
31.	Krzyż murowany	Sokolniki Mokre, centrum wsi, dz. nr ew. 509	1944 r.
32.	Krzyż kamienny	Sokolniki Suche, po prawej stronie drigi nr 12 Wieniawa – Skrzynno	1958 r.
33.	Kapliczka z figurą Matki Boskiej	Sokolniki Suche, w okolicy nr 81, dz. nr ew. 1099/2	XIX w.
34.	Kapliczka kamienna	Sokolniki Suche, na zachód od wsi przy polnej drodze, dz. nr ew. 459	1887 r.
35.	Krzyż kamienny	Sokolniki Suche, posesja nr 62, dz. nr ew. 281	1911 r.
36.	Krzyż kamienny	Wieniawa, ul. Kasztanowa, dz. nr ew. 120	XIX w.

37.	Kapliczka murowana	Wieniawa, po lewej stronie drogi Wieniawa – Brudnów, za ul. Przytycką, nieopodal posesji nr 15, dz. nr ew. 21/1	XIX w.
38.	Figura św. Jana Nepomucena	Wieniawa, ul. Kasztanowa, dz. nr ew. 100	4 ćw. XVII w.
39.	Kolumna kamienna z metalowym krzyżem	Wieniawa, skrzyżowanie ul. Kochanowskiego z ul. Zacisze, dz. nr ew. 295/1	1902 r.
40.	Kapliczka murowana	Wieniawa, po lewej stronie drogi nr 12 Wieniawa – Skrzynno, naprzeciw domu przy ul Kochanowskiego 181	1901 r.
41.	Kapliczka murowana	Wola Brudnowska, naprzeciw nr 25, dz. nr ew. 296	XX w.
42.	Kapliczka murowana	Brudnów, skrzyżowanie dróg Wola Brudnowska – Kochanów, dz. nr ew. 625, obręb Brudnów	XIX w.
43.	Krzyż murowany	Wydrzyn, po lewej stronie wjazdu do wsi od strony Skrzynna, dz. nr ew. 280	1938 r.
44.	Krzyż murowany	Wydrzyn, centrum wsi, dz. nr ew. 217	1911 r.
45.	Figura Matki Boskiej	Zagórze, skrzyżowanie dróg Komorów – Zagórze, dz. nr ew. 31/1	1953 r.
46.	Kapliczka murowana, segmentowa	Zagórze, na skrzyżowaniu w środku wsi, dz. nr ew. 111/3, 115, 111/4	1910 r., 2010 r.
47.	Krzyż murowany	Zawady, dróg Zawady pl. ks. J. Wiśniewskiego, dz. nr ew. 550/1	1919 r.
48.	Krzyż murowany	Zawady, ul. Kwiatowa w pobliżu nr 41 dz. dojazdowa (przy wjeździe wsi z drogi nr 12), dz. nr ew. 338	1916 r.
49.	Kapliczka murowana	Żuków, Na Wólce, dz. nr ew. 165, 40/1, 40/2	1891 r.
50.	Kapliczka kamienna, słupowa, zwieńczona żeliwnym krzyżem	Żuków, Na piaskach, dz. nr ew. 1030, 1239, 40/2	1 ćw. XX w.
51.	Kapliczka kamienna	Żuków, Na Stoku, dz. nr ew. 1022, 40/2	Pocz. XX w.
52.	Kapliczka Matki Bożej	Żuków, dz. nr ew. 342/2	1897 r.
53.	Kapliczka Matki Bożej	Żuków, dz. nr ew. 453, 1023/3	1951 r.

Tabela 9. Kapliczki, figury i krzyże przydrożne na terenie gminy Wieniawa. Źródło: Urząd Gminy Wieniawa.

9.7. Zabytki architektoniczne i urbanistyczne oraz zabytki archeologiczne.

9.7.1. Zabytki gminy Wieniawa.

Na terenie gminy Wieniawa, znajduje się 7 zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków oraz 65 stanowisk archeologicznych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków (tabele poniżej). Są to najcenniejsze elementy krajobrazu kulturowego na terenie gminy, objęte są także ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Skrzynno, kościół parafialny p.w. św. Szczepan.

Zabytki ruchome zostały wpisane do rejestru pod nr rej. 88/B/1994 z dnia 17.03.1994 r. oraz pod nr rej. 114/B/95 z dnia 21.04.1995 r. (organy). Kościół posiada bardzo bogate wyposażenie i wystrój barokowy z XVII i XVIII w. Zachowały się oryginalne elementy detalu, architektonicznego, kilkanaście ołtarzy, ambona, chrzcielnica, rzeźby, obrazy, naczynia liturgiczne, szaty liturgiczne. Z przed budowy obecnego kościoła przetrwały: kropielnice z XV/XVI w., i rzeźba Matki Boskiej z Dzieciątkiem z XV w. jako najcenniejszy obiekt ruchomy pod względem wartości zabytkowych.

Wieniawa, kościół parafialny p.w. św. Katarzyny.

Zabytki ruchome zostały wpisane do rejestru pod nr rej. 187/B/98 z dnia 25.09.1998 r. oraz nr rej. 96/B/94 z dnia 08.11.1994 r.. Wnętrze (wystrój i wyposażenie) kościoła jest zróżnicowane pod względem stylowym. Przeważają obiekty barokowe. Zachowały się w kościele elementy detalu architektonicznego z pocz. XVI w. - okresu budowy kościoła. Najcenniejszym obiektem jest Poliptyk z legendą o św. Stanisławie z 1544 r.

LP.	MIJSCOWOŚĆ	OBIEKT/ZESPÓŁ OBIEKTÓW	NR REJESTRU ZABYTKÓW	DATA WPISU
1.	Jabtonica	dom drewniany	321/A/85	27.08.1985 nie istnieje, brak decyzji o skreśleniu
2.	Skrzynno	kościół par. p.w. św. Szczepana	436 655/A 149/A	27.01.1957, 14.01.1972 16.03.1982
3.	Skrzynno	cmentarz rzymsko - katolicki	A-1119	13.02.2013
4.	Wieniawa	kościół par. p.w. św. Katarzyny	448/A/57 378/A 183/A/82	27.02.1957 21.06.1967 15.10.1982
5.	Wieniawa	d. dom gminy 1920	455/A	25.01.1991
6.	Wieniawa	zespół dworski, pocz. XIX, - dwór - park	792/A	16.09.1972
7.	Wieniawa	cmentarz rzymsko-katolicki	A-1115	15.02.2013
8.	Romualdów	Stanowisko archeologiczne o numerze AZP 74-63/9 Krajów 2 (Romualdów)	6/A/79	10.02.1979

Tabela 10. Wykaz zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków, położonych na terenie gminy Wieniawa. Źródło: Urząd Gminy Wieniawa.

9.7.2. Wykaz obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków.

	Nazwa zabytku	Adres	Data powstania
1.	Dom drewniany	Brudnów posesja nr 60	Kon. XIX w.
2.	Krzyż kamienny	Brudnów nr 32	1936 r.
3.	Dom drewniany	Brudnów dz. nr ew. 422/2	I poł. XX w.
4.	Kapliczka kamienna	Brudnów posesja nr 54	I poł. XX w.
5.	Dom drewniany	Jabłonica, ul. Główna 63	XIX/XX w.
6.	Krzyż kamienny	Jabłonica, ul. Główna, przy dz. 293	1902 r.
7.	Krzyż kamienny	Jabłonica, centrum wsi, ul. Główna obok posesji nr 41	1930 r.
8.	Krzyż kamienny	Kamień, centrum wsi, dz. nr ew. 1195	1911 r.
9.	Krzyż kamienny	Kamień, obok posesji nr 41, dz. nr ew. 1230/3, 1189	1935 r.
10.	Krzyż na kolumnie	Skrzynno, usytuowany po lewej stronie drogi Kamień-Skrzynno, dz. nr ew. 326	1904 r.
11.	Kapliczka murowana	Kłudno, centrum wsi na skrzyżowaniu dróg, naprzeciwko posesji 55, dz. nr ew. 243/2	1882 r.
12.	Dwór	Kłudno posesja nr 6, dz. nr ew. 373/13	1 ćw. XX w.
13.	Park	Kłudno posesja nr 6, dz. nr ew. 373/14, 373/9	XIX/XX w.
14.	Kuźnia	Kłudno w pobliżu posesji nr 4, dz. nr ew. 373/17	1 ćw. XX w.
15.	Dom drewniany	Kłudno posesja nr 71, dz. nr ew. 340/1	XIX/XX w.
16.	Dom drewniany	Kłudno posesja nr 56, dz. nr ew. 435	I poł. XX w.
17.	Kapliczka w formie krzyża na cokole, murowana	Kłudno posesja 98, dz. nr ew. 320	1935 r.
18.	Dom drewniany	Kochanów posesja nr 30, dz. nr ew. 194	I poł. XX w.
19.	Kapliczka kamienna	Kochanów przy drodze Wieniawa – Brudnów, dz. nr ew. 32	1945 r.
20.	Kapliczka murowana	Komorów przy posesji nr 47, dz. nr ew. 352/2	1936 r.
21.	Murowana kapliczka arkadowa z kamienną figurą Matki Bożej	Komorów, dz. nr ew. 434/1, 412	XVIII w.
22.	Park	Konary posesja nr 8	XIX w.
23.	Kapliczka z krzyżem i płaskorzeźbami	Konary po prawej stronie drogi Konary – Kaleń, dz. nr ew. 181, obręb Głogów	1881 r.
24.	Kapliczka murowana	Koryciska - przy wjeździe do miejscowości na skrzyżowaniu dróg po lewej stronie, dz. nr ew. 437	1945 r.
25.	Figura Matki Boskiej	Koryciska - centrum miejscowości na skrzyżowaniu dróg, dz. nr ew. 224	1946 r.
26.	Kapliczka murowana	Koryciska przy posesji nr 43, dz. nr ew. 282/1	Poł. XX w.
27.	Młyn drewniany	Koryciska - Uroczysko Boży Dar, dz. nr ew. 189/2, 189/3,	XIX/XX w.

		113, 119	
28.	Dom młynarza	Koryciska 109 – Uroczysko Boży Dar, dz. nr ew. 206	XIX/XX w.
29.	Krzyż kamienny	Plec przy posesji nr 1, dz. nr ew. 824	I poł. XX w.
30.	Kapliczka murowana	Plec naprzeciw posesji nr 11, dz. nr ew. 381/3	k. XIX w.
31.	Kapliczka murowana	Plec przy posesji nr 30, dz. nr ew. 381/3	Poł. XX w.
32.	Kapliczka murowana	Plec przy posesji 42, dz. nr ew. 383	Poł. XX w.
33.	Dom drewniany	Plec posesja nr 28, dz. nr ew. 99	1 ćw. XX w.
34.	Dom drewniany	Plec posesja nr 17, dz. nr ew. 1344	Pocz. XX w.
35.	Krzyż kamienny	Romualdów, dz. nr ew. 365, 438, 436	1950 r.
36.	Figura Matki Boskiej	Ryków przy posesji nr 23, dz. nr ew. 495	1904 r.
37.	Dom drewniany	Ryków posesja nr 32, dz. nr ew. 463	XIX/XX w.
38.	Kapliczka w formie krzyża na cokole, kamienna	Ryków przy skrzyżowaniu na Żuków, dz. nr ew. 181/2, 134/1	1948 r.
39.	Kościół par. rzym. - kat. p.w. św. Szczepana	Skrzynno, ul. Radomska 7, dz. nr ew. 424	1626-1638 r.
40.	Ogrodzenie kościoła par. rzym. - kat. p.w. św. Szczepana (od strony południowej)	Skrzynno, ul. Radomska 7, dz. nr ew. 424	XVII-XIX w.
41.	Ogrodzenie kościoła par. rzym. - kat. p.w. św. Szczepana (od strony północnej)	Skrzynno, ul. Radomska 7, dz. nr ew. 424	XIX w.
42.	Brama wraz ze schodami wiodącymi na teren przykościelny kościoła par. rzym. - kat. p.w. św. Szczepana (od strony ul. Radomskiej)	Skrzynno, ul. Radomska 7, dz. nr ew. 424	XIX w.
43.	Dzwonnica przy kościele par. p.w. św. Szczepana	Skrzynno, ul. Radomska 7, dz. nr ew. 424	1889 r.
44.	Plebania	Skrzynno, ul. Radomska 7, dz. nr ew. 783/2	I. 20 XX w.
45.	Cmentarz par. rzymsko-katolicki	Skrzynno, ul. Radomska, dz. nr ew. 426	I poł. XIX w.
46.	Kapliczka murowana	Skrzynno, ul. Kolejowej, dz. nr ew. 419	XIX w.
47.	Kapliczka słupowa, kamienna	Skrzynno, ul. Kolejowa, przy drodze Skrzynno-Zagórze, dz. nr ew. 223	1845 r.
48.	Karczma	Skrzynno, ul. Kazimierza Wielkiego, dz. nr ew. 148/1	1730 r.
49.	Skład win, ob. Remiza strażacka	Skrzynno, ul. Kazimierza Wielkiego, dz. nr ew. 409/1	XIX w.

50.	Kapliczka murowana	Skrzynno, ul. Rzeczna, dz. nr ew. 520,	1834 r.
51.	Młyn kamiennie – drewniany	Skrzynno, ul. Młynarska, dz. nr ew. 177/1	XIX/XX w.
52.	Dom murowany	Skrzynno posesja przy ul. Radomskiej 17, dz. nr ew. 773	Pocz. XX w.
53.	Dom murowany	Skrzynno posesja przy ul. Radomskiej 18 oraz 18a, dz. nr ew. 772, 771	I. 20 – 30 XX w.
54.	Dom murowany	Skrzynno posesja przy ul. Radomskiej 20, dz. nr ew. 770	Pocz. XX w.
55.	Dom murowany	Skrzynno posesja przy ul. Radomskiej 22, dz. nr ew. 768/1	I. 20 – 30 XX w.
56.	Dom murowany	Skrzynno posesja przy ul. Radomskiej, dz. nr ew. 761	Pocz. XX w.
57.	Kolumna kamienna z latarnią	Skrzynno, ul. Kaukaz, dz. nr ew. 828	XVIII/XIX w.
58.	Cmentarz żydowski	Skrzynno, W pobliżu SUW - stacji uzdatniania wody, dz. nr ew. 85/1	XIX w.
59.	Kapliczka słupowa, kamienna	Skrzynno, przy drodze Skrzynno – Komorów, dz. nr ew. 233	Pocz. XX w.
60.	Kapliczka upamiętniająca odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 r.	Skrzynno, dz. nr ew. 577	1918 r.
61.	Młyn drewniany	Sokolniki Mokre, Centrum wsi, nad rzeką Radomką, dz. nr ew. 511	1918 r.
62.	Kapliczka murowana	Sokolniki Mokre, dz. nr ew. 557/2	XIX w.
63.	Krzyż murowany	Sokolniki Mokre, centrum wsi, dz. nr ew. 509	1944 r.
64.	Krzyż kamienny	Sokolniki Suche, po prawej stronie drigi nr 12 Wieniawa – Skrzynno	1958 r.
65.	Kapliczka z figurą Matki Boskiej	Sokolniki Suche, w okolicy nr 81, dz. nr ew. 1099/2	XIX w.
66.	Kapliczka kamienna	Sokolniki Suche, na zachód od wsi przy polnej drodze, dz. nr ew. 459	1887 r.
67.	Krzyż kamienny	Sokolniki Suche, posesja nr 62, dz. nr ew. 281	1911 r.
68.	Kościół par. p.w św. Katarzyny	Wieniawa, ul. Kasztanowa 1, dz. nr ew. 97	1511 r., 1703 r.
69.	Nagrobek żeliwny	Wieniawa, ul. Kasztanowa 1, dz. nr ew. 97	2 ćw. XX w., 1870 r.
70.	Krzyż kamienny	Wieniawa, ul. Kasztanowa, dz. nr ew. 120	XIX w.
71.	Kapliczka murowana	Wieniawa, po lewej stronie drogi Wieniawa – Brudnów, za ul. Przytycką, nieopodal posesji nr 15, dz. nr ew. 21/1	XIX w.
72.	Urząd Gminy, ob. Biblioteka	Wieniawa, ul. Kochanowskiego 82, dz. nr ew. 87	1920 r.

73.	Ogrodzenie kościoła parafialnego p.w. św. Katarzyny	Wieniawa, ul. Kasztanowa 1, dz. nr ew. 97	Pocz. XX w.
74.	Brama wejściowa do kościoła par. pw. św. Katarzyny	Wieniawa, ul. Kasztanowa 1, dz. nr ew. 97	Pocz. XX w.
75.	Plebania	Wieniawa, ul. Kasztanowa 1, dz. nr ew. 96	1899 r.
76.	Cmentarz par. rzymsko-katolicki	Wieniawa, ul. Kasztanowa, dz. nr ew. 97	XIX w.
77.	Brama wejściowa na cmentarz par. rzym. - kat.	Wieniawa, ul. Kasztanowa, dz. nr ew. 97	Pocz. XX w.
78.	Ogrodzenia cmentarza parafialnego rzym. - kat.	Wieniawa, ul. Kasztanowa, dz. nr ew. 97	Pocz. XX w.
79.	Dom drewniany	Wieniawa, ul. Kochanowskiego 59, dz. nr ew. 249/1	1 ćw. XX w.
80.	Figura św. Jana Nepomucena	Wieniawa, ul. Kasztanowa, dz. nr ew. 100	4 ćw. XVII w.
81.	Kolumna kamienna z metalowym krzyżem	Wieniawa, skrzyżowanie ul. Kochanowskiego z ul. Zacisze, dz. nr ew. 295/1	1902 r.
82.	Kapliczka murowana	Wieniawa, po lewej stronie drogi nr 12 Wieniawa – Skrzynno, naprzeciw domu przy ul Kochanowskiego 181	1901 r.
83.	Budynek GOK	Wieniawa, ul. Parkowa 22, dz. nr ew. 316	1954 r.
84.	Park podworski	Wieniawa, ul. Parkowa – ul. Szkolna, dz. nr ew. 317/1	XIX w.
85.	Kapliczka murowana	Wola Brudnowska, naprzeciw nr 25, dz. nr ew. 296	XX w.
86.	Kapliczka murowana	Brudnów, skrzyżowanie dróg Wola Brudnowska – Kochanów, dz. nr ew. 625, obręb Brudnów	XIX w.
87.	Krzyż murowany	Wydrzyn, po lewej stronie wjazdu do wsi od strony Skrzynna, dz. nr ew. 280	1938 r.
88.	Krzyż murowany	Wydrzyn, centrum wsi, dz. nr ew. 217	1911 r.
89.	Figura Matki Boskiej	Zagórze, skrzyżowanie dróg Komorów – Zagórze, dz. nr ew. 31/1	1953 r.
90.	Kapliczka murowana, segmentowa	Zagórze, na skrzyżowaniu w środku wsi, dz. nr ew. 111/3, 115, 111/4	1910 r., 2010 r.
91.	Dom drewniany	Zawady, ul. Radomska 6, dz. nr ew. 580	I poł. XX w.
92.	Krzyż murowany	Zawady, dróg Zawady pl. ks. J. Wiśniewskiego, dz. nr ew. 550/1	1919 r.
93.	Krzyż murowany	Zawady, ul. Kwiatowa w pobliżu nr 41 dz. dojazdowa (przy wjeździe wsi z drogi nr 12), dz. nr ew. 338	1916 r.
94.	Kapliczka murowana	Żuków, Na Wólce, dz. nr ew. 165, 40/1, 40/2	1891 r.
95.	Kapliczka kamienna, słupowa, zwieńczona	Żuków, Na piaskach, dz. nr ew. 1030, 1239, 40/2	1 ćw. XX w.

	żeliwnym krzyżem		
96.	Kapliczka kamienna	Żuków, Na Stoku, dz. nr ew. 1022, 40/2	Pocz. XX w.
97.	Kapliczka Matki Bożej	Żuków, dz. nr ew. 342/2	1897 r.
98.	Kapliczka Matki Bożej	Żuków, dz. nr ew. 453, 1023/3	1951 r.

Tabela 11. Wykaz obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków gminy Wieniawa.

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Wieniawa.

9.7.3. Stanowiska archeologiczne.

Obszar gmina Wieniawa pod względem fizycznogeograficznym należy do makroregionu o nazwie Wzniesienia Południowomazowieckie. Położony jest w obrębie mezoregionu fizjograficznego Równina Radomska. Jest to obszar denudacyjny o zdegradowanej pokrywie utworów czwartorzędowych z nawarstwieniami jurajskimi i kredowymi. Wśród gleb występujących na wymienionym terenie przeważają gliny zwałowe i zwietrzelinowe, a także less i utwory lessopodobne. W dolinach rzecznych występują natomiast gleby aluwialne.

Lp.	Stanowisko	Rodzaj stanowiska	Chronologia	AZP
1.	Skrzynno 17	Osada	XII – XIII w.	75-63/28
2.	Skrzynno 6	Ślady osadnictwa	Póź. Śred.	75-63/29
3.	Skrzynno 7	Osada	Wcz. Śred.	75-63/30
4.	Skrzynno 8	Osada	Wcz. Śred.	75-63/31
5.	Skrzynno 9	Osada	Póź. Śred.	75-63/32
6.	Skrzynno 10	Ślady osadnictwa	Póź. Śred.	75-63/33
7.	Skrzynno 11	1. Osada 2. Ślady osadnictwa	1. póź. Sredn. 2. ep. kamienia	75-63/34
8.	Skrzynno 12	Osada	Póź. Śred.	75-63/35
9.	Skrzynno 3	Osada	Wcz. Śred.	75-63/65
10.	Wydrzyn 1	Osada	ep. nowożytna	75-63/52
11.	(Wólka) Wydrzyn 1	Ślady osadnictwa	XIII w.	75-63/53
12.	Wydrzyn 2	Ślady osadnictwa	Nowożytność	75-63/54
13.	Skrzynno 13	Osada	Póź. Śred.	75-63/55

14.	Skrzynno 14	1. Ślady osadnictwa 2. Osada	1. k. cer. Sznur. 2. wcz. Średn.	75-63/56
15.	Skrzynno 15	Osada	XII – XIII w.	75-63/57
16.	Skrzynno 16	Ślady osadnictwa	Wcz. Śred.	75-63/58
17.	Skrzynno 1	Grodzisko	Wcz. Śred.	75-63/63
18.	Skrzynno 2	Cmentarzysko	Wcz. Śred.	75-63/64
19.	Krajów 2 (Romualdów)	1. Ślad osadnictwa 2. Osada 3. Ślady osadnictwa 4. Wieś i dwór	1. - 2. XI - XIII w. 3. XIII – XIV w. 4. XVI – XX w.	74-63/9
20..	Krajów 1	1. Strażniczy gródek stożkowaty 2. rezydencja obronna	1. 2 poł. XIII – XV w. 2. XVI – XVII w.	74-63/1
21.	Plec 1	Osada produkcyjna?	k. przeworska?, okres rzymski?	74-64/1
22.	Kłudno 1	1. Ślady osadnictwa 2. Osada	1. młod. ep. Kam., krąg kultur wczesno-neolitycznych 2. nowożytność, XVIII – XIX w.	74-64/2
23.	Kłudno 2	1. Osada. 2. Ślady osadnictwa. 3. Osada produkcyjna.	1. ep. Brązu, k. trzcieniecka, 2. wcz. Śred., XII – XIII w. 3. nowożytność, XVIII – XIX w.	74-64/3
24.	Kłudno 3	Ślady osadnictwa	Nowożytność, XV – XVIII w.	74-64/4
25.	Kłudno 4	Osada	Nowożytność, XV –	74-64/5

			XVIII w.	
26.	Brudnów 1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ślad osadniczy / osada 2. Ślad osadniczy 3. Ślad osadniczy 4. Ślad osadniczy 5. Ślad osadniczy 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Młod. ep. Kamienia, wcz. Neolit, 2. Ep. Brązu, wcz. brąz 3. Ep. Brązu, wcz. Brązu-epoka3. Ep. Brązu/ ep. Żelaza, przełom epok brąz/żelazo 4. Wcz. Średn., XII -XIII w. 5. Nowożytność, XIV – XV w. 	74-64/6
27.	Brudnów 2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ślad osadniczy 2. Ślad osadniczy 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Starożytność, neolit? 2. Wcz. Średn. IX – XI w. 	74-64/7
28.	Brudnów 3	Ślad osadniczy	Nowożytność, XVIII – XIX w.	74-64/8
29.	Brudnów 4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osada. 2. Osada.? 3. Osada. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mł. ep. Kamienia, KPL, 2. Ep. brązu/ep. Żelaza przełom ep. brąz/żelazao 3. Nowożytność, XVII – XIX w. 	74-64/9
30.	Brudnów 5	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osada. 2. Osada. 3. Ślad osadniczy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mł. ep. Kamienia, neolit 2. ep. Brązu, nieokreślona 3. ep. Brązu, K.łużycka (gr. Górnośląsko- 	74-64/10

			małopolska lub tarbno-brzeska)	
31.	Brudnów 6	1. Ślad osadniczy 2. Ślad osadniczy 3. Ślad osadniczy	1. Ep. Kamienia, nieokreślona, 2. Mł. ep. Kamienia, wcz. Neolit, 3. ep. Brązu, nieokreślona	74-64/11
32.	Wola Brudnowska 1	Ślad osadniczy	Nowożytność, XV – XVII w.	74-64/12
33.	Progreszyn Stary 1	1. Osada 2. Osada 3. Osada przeworska 4. Osada	1. k. łużycka, ep. Brązu-epoka 2. ep. Kamienia, ep. Brązu-epoka 3. OWR 4. Pradzieje	76-64/24
34.	Progreszyn Nowy 1	Ślad osadniczy	ep. brązu	76-64/25
35.	Żuków 1	1. Dwór obronny? 2. Dwór obronny	1. k. polska, XV w. 2. k. polska, XVI – XVIII w.	75-64/1
36.	Żuków 2	1. Osada wiejska 2. Osada przydworska	1. k. polska, XIII – XIV w. 2. k. polska XV – XVII w.	75-64/2
37.	Sokolniki Mokre 1	Ślad osadniczy	XVI – XVII w.	75-64/3
38.	Skrzynno 5	Osada wiejska	k. polska, XVI o XVII w.	75-64/4
39.	Sokolniki Suche 1	1. Ślady użytkowania rolnego 2. Ślad osadniczy	1. XV – XVII w. 2. XIII w.	75-64/5
40.	Sokolniki Suche 2	Osada łużycka	VEB – Ha D	75-64/6
41.	Sokolniki Suche 3	1. Ślad osadniczy	1. ?	75-64/7

		2. Osada wiejska 3. Osada wiejska	2. k. polska, XIII – XIV w. 3. k. polska, XIV – XVII w.	
42.	Kamień Mały 1	Osada wiejska	k. polska, XVI – XVII w.	75-64/8
43.	Sokolniki Suche 4	Znalezisko jednostkowe	k. prapolska, IX – X w.	75-64/9
44.	Kochanów 1	1. Osada wiejska 2. Osada wiejska	1. k. polska, XIII – XIV w. 2. k. polska XVI – XVII w.	75-64/10
45.	Żuków 1	1. Ślad osadniczy 2. Osada wiejska	1. neolit? 2. k. polska, Xv – XVII w.	75-64/11
46.	Żuków 2	Ślad osadniczy	k. łużycka, VEB	75-64/12
47.	Żuków 3	Ślad osadniczy	k. polska, XIV w.	75-64/13
48.	Żuków 4	Ślad osadniczy	IEB, enolit	75-64/14
49.	Żuków 5	1. Ślad osadniczy 2. Os. produkcyjna dymarka	1. ? 2. k. polska, XVI – XVII w.	75-64/15
50.	Żuków 6	1. Osada 2. Ślad osadniczy	1. k. gr. kloszowych, Ha D, wcz. Okr. Lateński 2. k. polska, XVI w.	75-64/16
51.	Żuków 7	1. Osada 2. Osada	1. enolit, wcz. ep. br. 2. k. gr. kloszowych, Ha D, wcz. Okr. lateńsk	75-64/17
52.	Koryciska 1	1. Ślad osadniczy 2. Osada	1. k. łużycka, VEB 2. k. przeworska, OWR	75-64/18
53.	Koryciska 2	1. Ślad osadniczy	1. ep. Brązu-epoka	75-64/19

		2. Ślad osadniczy 3. Ślad osadniczy	2. k. polska, XIII – XIV w. 3. k. polska, XVI – XVII w.	
54.	Wieniawa 1	Kopiec widokowy uznawany wcześniej za cmentarzysko średniowieczne (nie potwierdzone grodzisko.)	-	75-64/20
55.	Żuków 3	Nie potwierdzono w terenie obecności cmentarzyska szkieletowego z XI – XII w.	XI – XII w. (nie potwierdzono)	75-64/21
56.	Kaleń 1	Ślad osadniczy	k. przeworska, OR	74-65/3
57.	Konary 1	Ślad osadniczy	ep. brązu	74-65/4
58.	Konary 2	Ślad osadniczy	Wcz. Śred.	74-65/5
59.	Kaleń 2	1. Osada 2. Ślad osadniczy	1. póź. Śred., XIV – XV w. 2. nowożytność, XVII – XIX w.	74-65/18
60.	Kaleń 3	Osada	Nowożytność, XVII – XIX w.	74-65/19
61.	Konary 3	1. Ślad osadniczy 2. Ślad osadniczy 3. Ślad osadniczy	1. mł. ep. Brązu, neolit, KPL, 2. późn. Średn., XIB – XV w. 3. nowożytność, XVII – XVIII w.	74-65/20
62.	Konary 4	1. Ślad osadniczy 2. Ślad osadniczy	1. mł. ep. Brązu, neolit 2. nowożytność, XVII – XVIII w.	74-65/21
63.	Konary 5	1. Osada 2. Osada	1. mł. ep. Brązu, neolit 2. Nowożytność, XVII – XIX w.	74-65/22

64.	Konary 6	1. Osada 2. Ślad osadniczy 3. Ślad osadniczy 4. Ślad osadniczy	1. mł. ep. Brązu, neolit, 2. ep. Brązu 3. ep. Brązu/ ep. Żelaza 4. nowożytność, XVII – XVIII w.	74-65/23
65.	Ryków 1	Ślad osadnictwa	Neolit – epoka brązu	76-64/13
66.	Progroszyn 3	Wieś historyczna	nowożytność	76-64/34
67.	Ryków 2	Wieś historyczna	Późne średn. / nowożytność	76-64/35
68.	Zdonków 5	Ślad osadnictwa	Wcz. Średn.	75-63/48
69.	Zdonków 6	Ślad osadnictwa	Starożytna epoka	75-63/49
70.	Zdonków 7	Ślad osadnictwa	XII w.	75-63/50

Tabela 12. Wykaz stanowisk archeologicznych na obszarze gminy Wieniawa wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków. Źródło: UG Wieniawa

Lp.	Stanowisko	Rodzaj stanowiska	Chronologia	AZP
1.	Brudnów 1	Osiedle produkcyjne	k. przeworska, OR	74-65/1
2.	Brudnów 2	1. Ślad osadniczy 2. Ślad osadniczy 3. Cmentarzysko	1. paleolitu 2. ep. Kamienia, ep. Żelaza 3. k. gr. kloszowych	74-65/2

Tabela ewidencyjna stanowisk archeologicznych w obrębie zbiornika Domaniowskiego

Lp.	Nr Stanowiska	Kultura	Chronologia
1.	10	Polska	Neolit – wcz. Epoka brązu XVI – XVIII w.
2.	15	Przeworska	Neolit – wcz. Epoka brązu LA
3.	16	Przeworska	LA – okres rzymski

		Polska	XVI – XVII w.
4.	17	Przeworska	Neolit – wcz. Epoka brązu okres rzymski
5.	18	Łużycka	KB - HA
6.	19	Przeworska Polska	Okres rzymski XVI – XVII w.
7.	20	Łużycka	KB - HA
8.	21	Łużycka	Neolit - KB KB - HA
9.	22	Łużycka	Neolit - KB KB - HA
10.	23	Łużycka	Neolit - KB
11.	24	Łużycka	?
12.	25	Grobów Klossowych	Wczesna LA
13.	26	Polska	XVI – XVII w.
14.	27	Przeworska Polska	LA XVI – XVII w.
15.	28	Łużycka Polska	KB XVI – XVIII w.
16.	29	Przeworska	Okres rzymski
17.	43	Przeworska	LA
18.	44	Łużycka	KB
19.	45	Przeworska Polska	Późny LA/ okres rzymski XIII/ XIV – XVII w.
20.	46	Łużycka	HA

		Polska	XV – XVII w.
21.	47	Polska Polska	XII/ XIII w. XV – XVII w.
22.	48	Przeworska Polska	XIV/XV – XVI/XVII w.
23.	49	Przeworska	Okres rzymski
24.	50	-	Neolit - KB
25.	51	Przeworska Polska	Okres rzymski XVI – XVII w.
26.	52	Łużycka	HA
27.	53	Łużycka Polska	HA XV – XVII w.
28.	54	Trzciniecka	Wczesna KB
29.	55	Przeworska	Okres rzymski
30.	56	Przeworska	Okres rzymski
31.	57	Przeworska Polska	Okres rzymski XV – XVII w.
32.	58	Łużycka Polska	Neolit – wczesna KB KB/HA XIV – XVI w.
33.	59	-	Neolit - KB
34.	60	Polska	XVI – XVII w.
35.	61	Nieokreślona	Nieokreślona
36.	67	Przeworska	LA
37.	69	Przeworska	LA – okres rzymski

		Polska	XV – XVI w.
38.	70	Przeworska	Okres rzymski

Tabela 12a. Wykaz stanowisk archeologicznych, jakie zostały rozpoznane w trakcie prac nad zbiornikiem zalewu Domaniowskiego. (stanowiska archiwalne). Źródło: archiwum MWKZ.

Wokół terenu zalewu Domaniowskiego wyznaczono strefę ochrony archeologicznej na 100 m od granicy zalewu, w związku ze szczegółowym rozpoznaniem archeologicznym przeprowadzonym na etapie projektowania zbiornika retencyjnego. Strefa służy ochronie wartości przyrodniczych, krajobrazowych oraz stanowisk archeologicznych, jakie zostały rozpoznane w trakcie prac na ww. zbiornikiem. Na obszarze ww. stref obowiązuje zakaz dewastacji terenu m. in. poprzez wybiórkę piasku i żwiru oraz zakaz nasypywania lub niwelacji gruntów. Wszelka działalność inwestycyjna w ich obrębie odbywać się będzie zgodnie z przepisami odrębnymi, dotyczącymi ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, a także postępowania z zabytkami w procesie budowlanym.

10. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych.

Do czasu zakończenia sporządzania „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieniawa”, Sejmik Województwa nie uchwalił audytu krajobrazowego dla województwa mazowieckiego.

11. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrona ich zdrowia.

11.1. Struktura społeczno – demograficzna gminy.

11.1.1. Zagadnienia demograficzne.

Łączna liczba ludności w całej gminie Wieniawa na dzień 31.12.2020 r. wynosiła 5256 osób. Średnia gęstość zaludnienia wg danych z 31.12.2020 r. wynosi 51 osób na km².

Zmiany ludnościowe na terenie gminy Wieniawa, w poszczególnych latach przedstawia poniższe zestawienie:

rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	5437	5404	5377	5342	5294	5276	5256
mężczyźni	2716	2 699	2687	2684	2657	2663	2657
kobiety	2721	2705	2690	2658	2637	2613	2599

Tabela 13. Zmiany ludnościowe na terenie gminy Wieniawa w latach 2014-2020. Źródło: GUS.

Struktura ludności wg wieku – stan na dzień 31.12.2020 r. :

	2016	2017	2018	2019	2020
w wieku przedprodukcyjnym	1 012	1015	1010	1014	1018
w wieku produkcyjnym	3 359	3333	3286	3252	3215

w wieku produkcyjnym mobilnym	2 192	2151	2105	2081	2045
w wieku produkcyjnym niemobilnym	1 167	1182	1181	1171	1170
w wieku poprodukcyjnym	1 006	994	998	1010	1023

Tabela 14. Struktura ludności gminy Wieniawa w dniu 31.12.2020 r. Źródło: GUS.

Ruch naturalny ludności (31.12.2020 r.) :

	W liczbach bezwzględnych			
	liczba ludności	urodzenia	zgony	przyrost naturalny
gmina	5256	46	62	-16

Tabela 15. Ruch naturalny ludności gminy Wieniawa w dniu 31.12.2020 r. Źródło: GUS

Zgodnie z powyższymi tabelami, w gminie obserwuje się spadek liczby ludności. Ma na to wpływ przede wszystkim migracja lokalnej ludności.

Za pomocą danych Głównego Urzędu Statystycznego (*Prognoza ludności na lata 2008-2035, Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050*, www.stat.gov.pl) przeprowadzono analizę demograficzną dla gminy Wieniawa. Przewiduje się, że w perspektywie do 2030 roku liczba mieszkańców kształtować się będzie na poziomie 5 056 osób, co oznacza spadek o około 6% w stosunku do stanu obecnego. Przewiduje się, że w perspektywie do 2050 roku liczba mieszkańców kształtować się będzie na poziomie 4050 osób, co oznacza spadek o około 26,07% w stosunku do stanu obecnego.

Wiek	2018	2019	2020	2025	2030
Ogółem	5 326	5 300	5 273	5 160	5 056
przedprodukcyjny 0-17	991	985	975	951	867
produkcyjny 18-59/64	3 329	3 289	3 261	3 130	3 043
mobilny 18-44	2 142	2 121	2 095	1 944	1 730
niemobilny 44-59/64	1 187	1 168	1 166	1 186	1 313
poprodukcyjny 60+/65+	1 006	1 026	1 037	1 079	1 146
0-14	821	825	829	764	706
15-59	3 329	3 280	3 238	3 146	3 045
60+	1 176	1 195	1 206	1 250	1 305
15-64	3 635	3 595	3 560	3 461	3 361
65+	870	880	884	935	989
80+	286	278	267	219	216

Tabela 16. Prognoza liczby mieszkańców gminy Wieniawa do 2030 roku. Źródło: GUS

Liczba osób zamieszkujących poszczególne tereny obrazuje warunki ekofizjograficzne oraz warunki rozwoju urbanistycznego gminy. Duża liczba mieszkańców zajmujących dany teren m. in. związana jest z występowaniem dobrych warunków fizjograficznych, dobrze rozwiniętą infrastrukturą, dobrymi gruntami rolnymi.

Tworząc na terenie gminy przede wszystkim nowe miejsca pracy, wzmacniając zaplecze socjalne, edukacyjne oraz kulturalne można uzyskać zmniejszenie ruchów migracyjnych ludności. Mniejsza migracja ludności lokalnej, jak i zwiększający się przyrost naturalny, dałyby możliwość utrzymania liczby ludności zamieszkującej gminę mniej więcej na stałym poziomie lub przyczyniłby się jej wzrostu.

Należy także stosować rozwiązania przestrzenne, pozwalające na podniesienie standardu życia w gminie, zarówno ekonomicznego jak i przestrzennego, aby oprócz wstrzymania fali migracyjnej zachęcić migrantów spoza obszaru gminy do osiedlania się na jej terenie. Należy kreować harmonię i ład przestrzenny, co może przyczynić się do promowania gminy jako obszaru o wysokich walorach estetycznych.

Zauważyć można, że na przestrzeni lat nastąpi zwiększenie liczby osób w wieku poprodukcyjnym, taka tendencja może wpłynąć na zmianę potrzeb mieszkańców związaną z usługami z zakresu opieki społecznej, miejsc aktywności lokalnej miejscowości.

11.1.2. Zatrudnienie.

Obszar gminy Wieniawa należy do obszarów o dużym bezrobociu w powiecie (stan bezrobotnych na dzień 31.12.2020 r. wynosił 478 osób). Są to dane statystyczne, nie biorące pod uwagę bezrobotnych niezarejestrowanych.

Stopa bezrobocia w poszczególnych miejscowościach Gminy Wieniawa pozostaje na wysokim poziomie. Szczególnie zauważalny jest problem w następujących miejscowościach: Brudnów, Jabłonica, Kochanów Wieniawski, Koryciska, Konary, Plec, Pogroszyn, Ryków, Skrzynno, Sokolniki Suche, Wieniawa, Wola Brudnowska i Wydrzyn. W latach 2015-2016 w wymienionych miejscowościach bezrobocie utrzymywało się na poziomie wyższym niż 20%. Poziom bezrobocia wynika z relatywnie wysokiego odsetka pracujących w sektorze rolniczym i nie daje pełnych informacji o skali zjawiska.

Nieopłacalność produkcji rolniczej, brak dużych ośrodków produkcyjnych i usługowych przyczynia się do ubożenia lokalnej społeczności oraz spadku jakości życia. Przez co następuje pogłębienie bezrobocia oraz narastania biedy.

W celu tworzenia nowych miejsc pracy należy przewidzieć obszary predysponowane do lokalizacji nowych inwestycji o charakterze produkcyjno-usługowym (rzemieślniczym) oraz stworzyć programy promujące oraz w ramach samorządu gminy, w celu pozyskania nowych inwestorów.

Bezrobotni gminy Wieniawa zarejestrowani:

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	762	696	639	539	517	495	478
mężczyźni	415	374	331	275	265	252	236
kobiety	347	322	308	264	252	243	242

Tabela 17. Zarejestrowani bezrobotni gminy Wieniawa. Źródło: GUS

Na terenie gminy bezrobocie na przestrzeni ubiegłych lat nieznacznie spadało, może być to związane ze wzrostem bezrobotnych niezarejestrowanych oraz migracją ludności.

W celu zatrzymania wzrostu bezrobocia należy bezwzględnie wprowadzić nowe tereny o przeznaczeniu pod usługi, produkcję oraz wprowadzić programy wpierające rozwój gospodarki na terenie Wieniawy. Wyznaczenie nowych terenów wiąże się także z podniesieniem standardów dróg oraz budową nowych.

11.1.3. Struktura usługowa.

W miejscowości Wieniawa znajdują się tu: jednostki administracji samorządowej, szkoły i inne placówki związane z oświatą, placówki opieki społecznej, instytucje, placówki i stowarzyszenia upowszechniania kultury, obiekty sportu, turystyki i rekreacji.

Opieka medyczna działa w dwóch sektorach: publicznym i prywatnym, oferując opiekę podstawową, lecznictwo ambulatoryjne.

Obiekty związane ze służbą zdrowia oraz opieką społeczną zlokalizowane na terenie gminy:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej EMED w Wieniawie.
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Skrzynnie.

Na terenie gminy Wieniawa funkcjonuje kilka aptek, które są własnością prywatnych inwestorów.

W związku ze starzejącym się społeczeństwem miasta i gminy, można założyć, że zapotrzebowanie na usługi związane z ochroną zdrowia, także na usługi związane z opieką na osobami starszymi, których liczba wzrośnie w najbliższych latach.

Na terenie gminy Wieniawa zlokalizowane są także obiekty bazy gastronomicznej.

11.1.4. Obiekty przemysłowe, składowe oraz infrastrukturalne.

W gminie Wieniawa zarejestrowanych było w 2020 r. 421 podmiotów gospodarczych, są to przede wszystkim małe zakłady usługowe, rzemieślnicze, budowlane i handlowe. Powstające firmy to często placówki rodzinne, które zatrudniają niewielką liczbę osób. w rejestrowaniu działalności gospodarczej występuje duża rotacja.

Gmina Wieniawa posiada charakter rolniczy. Do największych prywatnych pracodawców działających na terenie gminy należy zaliczyć następujące firmy:

- Surmacz Witold Firma Produkcyjno - Handlowo - Usługowo- Transportowa Witex,
- Kazała Andrzej - Ubojnia Zwierząt Gospodarczych,
- Jakubczyk Betoniarnia: Produkcja - Handel - Transport - Usługi,
- LECH - BUD Przedsiębiorstwo Transportowo - Handlowo - Usługowe,
- Rzeźnik Piotr - Przedsiębiorstwo Handlowo-Transportowe KIKAS,
- Korba Stanisław-Transport Samochodowy Spedycja,
- Kaleta Piotr - KAL TRANS - Spedycja Usługi Transportowe Krajowe i Międzynarodowe.

Ponadto sferę gospodarczą na terenie gminy tworzą przede wszystkim drobne i prywatne przedsiębiorstwa różnych branż, z przewagą działalności usługowej, handlu, budownictwa i transportu. Najczęściej niewielka działalność produkcyjna działających na tym terenie podmiotów łączy się z usługami i handlem.

W Przytyku, w każdy poniedziałek odbywają się targowisko „Mój Rynek”. Targ ten obejmuje swoim asortymentem m.in. płody rolne, narzędzia ogrodnicze, rolnicze.

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	356	373	373	385	385	395	421
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	9	8	8	8	7	8	8
przemysł i budownictwo	81	92	92	101	101	110	122
pozostała działalność	266	273	273	276	277	277	291

Tabela 18. Podmioty nowo zarejestrowane w danym roku w gminie Wieniawa, stan 31.12.2020 r., Źródło: GUS

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	318	327	326	340	342	345	365
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8	7	7	7	7	8	8
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	0	0	0	0	0	0	0

Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	26	28	28	29	31	31	29
Sekcja D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	0	0	0	0	0
Sekcja E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0	0	1	1	1	1
Sekcja F – Budownictwo	48	56	56	63	62	70	84
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	150	150	150	144	141	136	134
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	38	38	37	41	44	44	45
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	9	10	10	8	7	8	9
Sekcja J – Informacja i komunikacja	1	0	1	3	3	3	4
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7	6	4	5	6	5	5
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	2	2	2	2	2	3
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4	5	6	8	10	8	10
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7	4	4	7	6	6	8
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0	0	0	0	0	0
Sekcja P – Edukacja	4	5	5	4	4	4	3
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2	2	2	3	3	3	5
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	1	2	2	2	3	3
Sekcja S – Pozostała działalność usługowa	13	13	12	13	13	13	14

Tabela 19. Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy Wieniawa.
Źródło: GUS

Na terenie gminy Wieniawa najwięcej podmiotów działa w handlu hurtowym i detalicznym –36,71% ogółu zarejestrowanych podmiotów oraz w budownictwie (23,01%). Kolejne sektory to: transport (12,32%), przemysł (7,94%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (2,74%), działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (2,47%) oraz pozostałe (14,81%).

11.2. Infrastruktura społeczna.

11.2.1. Oświata.

Oświata należy do ważnych usług lokalnych gminy. Na terenie gminy zlokalizowane są następujące placówki oświatowe:

- Publiczne Przedszkole w Wieniawie.
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Wieniawie.

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Sokolnikach Mokrych.

Głównym centrum edukacyjnym w gminie jest miejscowość Wieniawa. Stanowi ono centralny ośrodek edukacyjny o znaczeniu lokalnym.

Tabela 20. Struktura uczących się w ciągu ostatnich kilku lat:

		2015	2016	2017	2018	2019
szkoły podstawowe	ogółem	2	2	2	2	2
	prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	1	1	1	1	1
	prowadzone przez organizacje społeczne i stowarzyszenia	1	1	1	1	1

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Szkolnictwo gimnazjalne.	ogółem	3	2	0	0	-	-
	oddziały w szkołach	12	11	7	4	-	-
	uczniowie	194	183	121	62	-	-
	absolwenci	67	65	65	66	65	-

		2015	2016	2017	2018	2019
Zasadnicze szkoły zawodowe i szkoły przysposabiające do pracy zawodowej specjalne razem	ogółem	1	1	1	1	1
	oddziały	2	2	2	2	3
	uczniowie	17	23	34	27	31
	absolwenci	0	6	4	12	7

		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Szkoły ponadgimnazjalne i policealne ogółem	ogółem	1	1	1	1	1	1
	oddziały	1	2	2	2	2	3
	uczniowie	16	17	23	34	27	31
	absolwenci	0	0	6	4	12	7

Źródło: GUS

Tabela 21. Zestawienie liczby dzieci w przedszkolach:

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
dzieci w wieku 3 - 5 lat	163	161	150	160	163	172
dzieci w wieku 3 - 6 lat	229	216	212	207	215	222
dzieci w wieku 3 - 4 lat	110	99	103	108	113	110
dzieci w wieku 4 - 6 lat	181	166	162	149	162	162

Źródło: GUS

Tabela 22. Wychowanie przedszkolne razem:

	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	3	3	3	3	3
oddziały	6	9	9	10	10

miejsca	99	100	100	100	-
dzieci	122	160	160	159	176

Źródło: GUS

Z powyższych zestawień wynika, że liczba uczących się na przestrzeni kilku lat powoli zmniejsza się. Zauważalny jest przyrost dzieci w wieku przedszkolnym. W związku z powyższym należy utrzymać istniejące jednostki szkolne.

Należy dążyć do podtrzymania edukacji w technikach oraz dążyć do specjalizacji młodzieży w rzemiośle i zdefiniowanych zawodach, które oferowane są w szkołach zawodowych. Specjalizacja i podniesienie jakości edukacji oraz liczby miejsc w szkołach zawodowych może przyczynić się do zmniejszania bezrobocia wśród absolwentów. Edukacja w konkretnym zawodzie może sprzyjać rozwojowi obszarów gminy i może przyczynić się do minimalizacji bezrobocia oraz pozyskania inwestorów, którzy stworzą nowe miejsca pracy dla miejscowej, wyedukowanej w lokalnej społeczności (pociąga to za sobą wyznaczenie nowych terenów pod sektor usługowy i produkcyjny). Ofertę szkół zawodowych należy dostosowywać do zapotrzebowania i kontrolować zmiany zachodzące na rynku pracy.

11.2.2. Administracja.

Na terenie gminy funkcję administracyjną sprawuje Urząd Gminy w Wieniawie. Poza tym na terenie gminy zlokalizowane są następujące urzędy i instytucje:

- Urząd Stanu Cywilnego,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminne Centrum Kultury i Sportu w Wieniawie
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Skrzynnie,

oraz służby interwencyjne:

- Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Wieniawie oraz Skrzynnie.

11.2.3. Kultura.

Na terenie gminy istnieją placówki z zakresu kultury, są to:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Wieniawie.

Dopełnieniem oferty kulturalnej na terenie gminy są kluby i obiekty sportowe:

- CHOJNIAK Wieniawa,
- Uczniowski Ludowy Klub Sportowy GROM,
- Sokół Sokolniki,

oraz stowarzyszenia:

- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Sokolniki Mokre „VIRIBUS UNITUS”,
- Stowarzyszenie Oświatowe „Wieniawa”,
- Lokalne Stowarzyszenie Kobiet Skrzynno,
- Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Pogroszyn,
- Stowarzyszenie gospodyń wiejskich „Rykowianki”.

11.2.4. Turystyka i rekreacja.

Gmina Wieniawa ma niski poziom atrakcyjności turystycznej, zarówno pod względem walorów turystycznych jak i bazy noclegowo – turystycznej.

Do atrakcji turystycznych należy zaliczyć:

- tereny leśne,
- szlaki rowerowe,
- pomniki przyrody,
- zabytki architektury i budownictwa,
- Zalew Domanowski.

Przez Gminę Wieniawa wytyczone zostały następujące trasy rowerowe:

1. Plec - Komorów - Zagórze - Romualdów - Krajów - Kolonia Janików – PK Przysucha(Skrzyńsko) - Skrzyńsko - Pomyków - Lipno - Kozłowiec - Leśniczówka Puszcza - Uroczysko Grabina.
2. Brudnów - Wieniawa - Jabłonica - Ryków - Żuków - Kolonia Piaski - Zdunków - Gródek - Kolonia Ruszkowice — Rudno — Bołęcín - Długa Brzezina - Hucisko Borkowickie - Sowia Góra - Uroczysko Huta.
3. Uroczysko Grabina - Uroczysko Huta - Nadleśnictwo Przysucha - Topornia - Rudno - Bołęcín - Borkowice - Wydrzyn - Skrzynno – Zgórze.
4. Plec – Brudnów.
5. Głógów — Konary – Kaleń.

11.3. Rolnictwo.

Gmina Wieniawa ma charakter zdecydowanie rolniczy. Gospodarstwa rolne w gminie charakteryzują się dość dużym rozdrobnieniem z przewagą gospodarstw do 5 ha. Funkcjonuje tu około 1 177 gospodarstw rolniczych (według Powszechnego Spisu Rolniczego 2010, dane GUS), przedstawionych w tabeli poniżej.

powierzchnie	liczba
ogółem	1 177
do 1 ha włącznie	220
1 - 5 ha	607
5 - 10 ha	273
10 -15 ha	52
5 ha i więcej	350
10 ha i więcej	77
15 ha i więcej	25

Tabela 23. Liczba gospodarstw rolnych w 2010 roku. Źródło: Podstawowe Informacje ze Spisu Powszechnego w 2010 r. Gmina wiejska Wieniawa. Źródło: GUS

Gospodarstwa o powierzchni od 1 ha 5 ha przeważają na terenie Gminy, stanowią 52% wszystkich gospodarstw. Drugie miejsce w 5 - 10 ha, jest ich 23%. Dużo jest również gospodarstw niewielkich, których powierzchnia nie przekracza 1 ha. Z kolei najmniej jest gospodarstw o klasyfikacji zajmują gospodarstwa o powierzchni większej powierzchni niż 15 ha – 2%. Średnio gospodarstwo w gminie ma powierzchnię 4,91 ha przy średniej przy średniej w powiecie przysuskim 5,07 ha i na Mazowszu 8,38 ha. Liczba ogólna gospodarstw wynosi 1177 o łącznej powierzchni 5779,42 ha.

Problemem o charakterze gospodarczym na terenie gminy Wieniawa jest przede wszystkim niski stopień przedsiębiorczości oraz słabe zainteresowanie inwestowaniem na jej obszarze inwestorów strategicznych.

Niekorzystna jest także struktura wiekowa rolników. Od lat obserwuje się postępujący proces starzenia właścicieli gospodarstw.

Szansę na rozwój rolnictwa można upatrywać w rozwoju gospodarstw ekologicznych. Jednak prowadzenie tego typu działalności wymaga konsekwencji działania oraz wiedzy w zakresie metod upraw, wzbogacania gleb itp. Potrzebny jest system wspierania i zachęt do tworzenia gospodarstw ekologicznych oraz produkcji zdrowej żywności.

Analiza klas bonitacyjnych gleb wskazuje, iż zdecydowanie dominują tu grunty słabe (V i VI klasa, 49 % ogółu gruntów) i średnie (klasa IV, 42 % ogółu gruntów). Grunty klasy I i II nie występują, a klasy III stanowią 9 % ogółu gruntów. Podstawowymi uprawami są tu zboża 2483,35 ha oraz ziemniaki 95,99 ha powierzchni zasiewu upraw. Ponadto na terenie gminy uprawia się warzywa na powierzchni 11,10 ha. W produkcji zwierzęcej dominuje hodowla trzody chlewnej, krów, a także drobiu.

11.4. Budownictwo.

Głównym czynnikiem wpływającym na standard życia ludności danego obszaru są warunki mieszkaniowe. Obiekty budowlane znajdujące się na terenie gminy różnią się wiekiem, technologią wykonania, przeznaczeniem i wynikającą z powyższych parametrów energochłonnością. Spośród wszystkich budynków wyodrębniono podstawowe grupy obiektów: budynki mieszkalne, obiekty użyteczności publicznej, obiekty handlowe, usługowe i przemysłowe – podmioty gospodarcze.

Dominującym rodzajem zabudowy gminy jest zabudowa mieszkaniowa - przeważa zabudowa niska jednorodzinna (wolnostojąca, szeregowa) i zagrodowa. Na terenie gminy jest łącznie 1 839 budynki mieszkalne (głównie w zasobach osób prywatnych).

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Budynki mieszkalne	1752	1765	1771	1780	1839
Mieszkania ogółem	1786	1799	1810	1823	1843
Powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	142 127	144 155	145 572	147 086	149 309

Tabela 24. Liczba budynków mieszkalnych w latach 2015-2019 w Gminie Wieniawa. Źródło: Strategia Gminy Wieniawa

Przewiduje się, że w najbliższych latach popyt na nowe mieszkania utrzymywać się będzie na dotychczasowym poziomie. Przewidywany jest wzrost liczby gospodarstw domowych, przy równoczesnym zmniejszaniu się wskaźnika liczby osób przypadających na 1 gospodarstwo. W związku z tym zakłada się przyrost zapotrzebowania na energię cieplną, gaz na cele komunalno - bytowe oraz dla celów ogrzewania, energię elektryczną w nowym budownictwie mieszkaniowym, a także w nowych budynkach użyteczności publicznej, usługowych i produkcyjnych.

Obszar gminy może być potencjalnie jednym z kierunków docelowych osób migrujących z Radomia i osiedlających się w jego strefie funkcjonalnej (suburbanizacja).

12. Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Na terenie gminy Wieniawa nie występuje zakład o dużym ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zgodnie z kryteriami ilościowo-jakościowym określonymi w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

W gospodarce przestrzennej gminy należy stosować następujące zasady służące zabezpieczeniu potrzeb obrony cywilnej:

1. W rejonach budownictwa wielorodzinnego należy przewidywać rezerwę terenów pod budowlę ochronne (schrony, ukrycia, szczeliny).
2. W budynkach przemysłowych, usługowych, użyteczności publicznej, mieszkalno - usługowych i mieszkalnych - należy na etapie sporządzania planów realizacyjnych przewidzieć schrony i ukrycia.
3. W rejonach budownictwa jednorodzinnego należy przewidywać ukrycia typu II wykonane w podpiwniczeniach budynków przez mieszkańców we własnym zakresie w okresie podwyższonej gotowości obronnej Państwa.
4. Bez względu na typ zabudowy zarezerwować należy tereny pod budowę awaryjnych studni wody pitnej (7,5 l na osobę/ dobę). Odległość studni od budynków mieszkalnych lub zgrupowań ludności powinna wynosić najwyżej 800 m.
5. Istniejące studnie powinny być zabezpieczone przed likwidacją i przystosowane do sprawnego uruchomienia i eksploatacji w sytuacjach kryzysowych.
6. Oświetlenie zewnętrzne (ulice, zakłady pracy) należy przystosować do zaciemniania i wygaszenia.
7. Należy uwzględnić system alarmowania i powiadamiania mieszkańców w wypadku zagrożeń poprzez syreny alarmowe przyjmując promień słyszalności syreny do 300 m.
8. Układ projektowanych i modernizowanych dróg i ulic powinien spełniać następujące warunki:
 - szerokość ulicy powinna umożliwić ewentualne zagruzowanie,
 - powinny być połączenia z traktami przelotowymi – zapewniające sprawną ewakuację ludności w okresie zagrożenia,
 - należy wyznaczyć trasy przejazdu dla pojazdów z toksycznymi środkami przemysłowymi,
9. Wszelkie projektowane na obszarze gminy obiekty o wysokości równej i większej od 50 m npt oraz każdorazowo przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę należy zgłaszać do Sił Powietrznych RP.
10. Należy zachować istniejące lub projektowane obiekty obrony cywilnej.

13. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy.

13.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne.

Analizy ekonomiczne

W dniu 22 lutego 2012 r. została uchwalona Uchwała nr XXXVII.313.2017 Rady Gminy w Wieniawie w sprawie: Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Wieniawa na lata 2017 – 2032.

Zgodnie z danymi GUS dochody oraz wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca gminy, w roku 2020 miały wyższy wskaźnik wydatków na jednego mieszkańca niż dochodu.

rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	3000	2 800	3 000	3 000	4 000	4 000	5 000	5 000	5 000
Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	2800	3 300	3 600	3 100	3 600	4 900	5 700	5 400	5 600

Tabela 25 . Średnie dochody i wydatki na mieszkańca gminy w latach 2012-2020. Źródło: GUS.

	wydatki w %	dochody w %	
--	-------------	-------------	--

rok	2018	2019	2020	2018	2019	2020	saldo rok 2020
Rolnictwo i łowiectwo.	5,29	3,12	1,72	2,03	3,79	1,65	-0,07
Transport i łączność.	15,67	10,40	2,14	8,97	4,44	0,20	-1,94
Gospodarka mieszkaniowa.	0,10	0,06	0,35	1,11	0,71	0,33	-0,02
Administracja publiczna.	10,14	10,37	11,84	0,39	0,34	0,29	-11,55
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa.	0,84	0,72	1,30	0,55	0,18	0,00	-1,30
Oświata i wychowanie.	23,37	29,92	25,87	2,84	2,02	1,91	-23,96
Pomoc społeczna.	3,81	3,08	3,35	2,20	1,36	1,36	-1,99
Edukacyjna opieka wychowawcza.	1,19	1,62	1,42	0,11	0,21	0,36	-1,06
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska.	5,47	3,82	13,49	1,25	1,56	6,67	-6,82
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.	4,37	3,52	4,91	0,78	0,46	0,04	-4,87
Kultura fizyczna.	0,20	0,48	0,18	0,54	0,14	0,00	-0,18
Ochrona zdrowia.	1,27	0,22	0,20	0,00	0,00	0,00	-0,20

Tabela 26. Wybrane wydatki i dochody budżetu gminy. Źródło: GUS.

Analizując powyższe dane zwraca się uwagę, że gmina inwestuje w zagadnienia w zakresie oświaty i wychowania, gospodarki komunalnej i ochrony środowiska, administracji publicznej, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, jak również pomocy społecznej.

Priorytetem dla samorządu gminy Wieniawa jest realizacja jak największej ilości zadań inwestycyjnych, takich jak budowa lub przebudowa dróg gminnych.

W związku z powyższymi danymi, należy przyjąć, że gmina w sposób realny planuje wydatki, jednakże realizacja inwestycji, bez pozyskania środków zewnętrznych oraz inwestorów prywatnych, nie jest w stanie (w sposób efektywny) zagwarantować wykonania sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury zarówno technicznej jak i społecznej dla nowej zabudowy poza już wyznaczoną w studium. W związku z tym lokalizowanie nowej zabudowy powinno być uwarunkowane rozwojem istniejącej infrastruktury w istniejącej zabudowie. Dopuszcza się jedynie poszerzanie istniejących terenów inwestycyjnych o pojedyncze działki w ramach kontynuacji funkcji oraz uzupełniania zabudowy.

Należy dążyć do uzupełniania zabudową działek budowlanych pomiędzy istniejącą zabudową. Nie należy wyznaczać nowych, wielkopowierzchniowych terenów budowlanych poza już wyznaczonymi w miejscowych planach oraz studium.

W Gminnym Programie Rewitalizacji przedstawiono zadania inwestycyjne związane z zagospodarowaniem terenów, przebudową dróg i obiektami kubaturowymi na lata 2017-2032. Działania te mogą poprawić jakość środowiska oraz jakość życia mieszkańców na terenie gminy.

Analizy środowiskowe

W celu określenia potrzeb i możliwości rozwojowych gminy w kontekście strefy przyrodniczej, w oparciu o dostępne dokumenty strategiczne i charakteryzujące, określono stan środowiska na terenie

gminy Wieniawa.

Zgodnie z analizą SWOT zdiagnozowano oraz zinterpretowano silne i słabe strony oraz zagrożenia dla Gminy Wieniawa (pod względem środowiskowym).

Silne strony:

- posiadanie gruntów na których możliwe jest zbudowanie sortowni PSZOK,
- kotłownia opalana biomasą,
- zasoby leśne,
- czyste środowisko naturalne (brak uciążliwych zakładów przemysłowych).

Słabe strony:

- możliwy spadek cen gruntów w obszarze punktu selektywnej zbiórki odpadów,
- rozprzestrzenienie się nieprzyjemnego zapachu na terenie punktu selektywnej zbiórki odpadów,
- mały zasób wiedzy mieszkańców dotyczącej ekologii oraz segregacji odpadów,
- przestarzała sieć oraz technologia oświetlenia niekorzystnie wpływająca na środowisko,
- brak aktualnych planów zagospodarowania przestrzennego,
- słabo wykorzystane walory turystyczne,
- brak odpowiedniej promocji gminy (słaba informacja o walorach turystycznych m.in. o pomnikach przyrody i szlakach turystycznych).

Zagrożenia dla środowiska:

- protesty mieszkańców przy wyborze miejsca selekcji odpadów jak i ich utylizacji,
- możliwa niechęć mieszkańców do selekcji odpadów,
- wzrost kosztów wywozu odpadów,
- brak odpowiednich środków transportu,
- brak wyspecjalizowanego sprzętu,
- brak dobrze przygotowanej infrastruktury,
- brak zabezpieczenia finansowego,
- brak alternatywnego ekologicznego sposobu grzewczego korzystnego dla mieszkańców.

Szanse dla środowiska:

- poprawa środowiska naturalnego gminy: w tym ochrona gruntów, powietrza i ujęć wodnych,
- zwiększenie atrakcyjności obszarów turystycznych,
- zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców,
- spadek kosztów energii elektrycznej poprzez zastosowanie nowych technologii korzystnych dla środowiska,
- poprawa bezpieczeństwa,
- zwiększenie wydajności świetlnej,
- zmniejszenie poziomu emisji spalin,
- ujednoczenie zagospodarowania przestrzennego w różnych obszarach gminy (wyznaczenie stref przeznaczonych pod zabudowę, zabudowę produkcyjną i usługową),
- poprawa wizerunku poszczególnych miejscowości gminy,
- dobre warunki do zaspokojenia potrzeb edukacyjnych.

Należy dążyć do sukcesywnego skanalizowania obszarów wiejskich. Należy także promować przydomowe, ekologiczne oczyszczalnie ścieków. Nowe tereny inwestycyjne obligatoryjnie powinny być podłączane do systemu wodociągowego.

Analizy społeczne

W kontekście strefy społecznej „Strategia Rozwoju Gminy Wieniawa na lata 2018- 2032”, analizuje i przewiduje, zgodnie z analizą SWOT, następujące silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dla Gminy Wieniawa.

Silnymi stronami Gminy jest pod względem gospodarczym i społecznym:

- Kultywowanie tradycji kulturalnych i ludowych (zespoły artystyczne, kapela, organizacja dożynek, szopki itp.).
- Zapewniona podstawowa opieka medyczna.
- Posiadanie budynku użyteczności publicznej (dom kultury).
- Dobrze działające kluby sportowe i kółka gospodyń.
- Współpraca międzygminna z zaprzyjaźnionymi gminami i stowarzyszeniami.
- Obecność na terenie gminy przedszkoli i dziennego opiekuna.
- Rodzinne gospodarstwa rolne.

Słabymi stronami Gminy jest pod względem społecznym:

- Brak dużych zakładów pracy.
- Mała liczba podmiotów gospodarczych (słaby rozwój przedsiębiorczości).
- Brak zakładów przetwórstwa surowców rolnych (mleczarnie, masarnie, piekarnie).
- Słabe wykorzystanie funkcji placówek kulturalnych.
- Brak programów i działalności w zakresie zagospodarowania czasu wolnego czasu młodzieży (kolka teatralne, sportowe, sale kinowe).
- Zła infrastruktura szlaków turystycznych i ścieżek.
- Edukacja młodzieży w zakresie kultury, tradycji i zawodów zanikających.
- Wysokie bezrobocie.

Szansami dla Gminy jest pod względem społecznym:

- Tworzenie nowych miejsc pracy poprzez przyciągnięcie kapitału wewnętrznego i zewnętrznego.
- Wykorzystanie i wzmocnienie inicjatywy społeczności gminy (m.in. poprzez dostarczanie szeroko rozumianej informacji).
- Wykorzystanie potencjału wykształconej młodzieży.
- Wykorzystanie domów ludowych (przygotowanie i prowadzenie programów zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców).
- Promocja gminy (min. poprzez organizowanie cyklicznych corocznych imprez promujących gminę).
- Możliwość tworzenia miejsc pracy (gmina posiada odpowiednią bazę).
- Moda na turystykę i aktywne spędzanie wolnego czasu oraz zdrowego stylu życia, moda na wypoczynek na terenach wiejskich oddalonych od dużych miast.
- Promowanie produktów regionalnych przez Koła Gospodyń Wiejskich i Lokalne Grupy Działania (własne marki).

Rada Gminna podejmuje także rokrocznie uchwały w sprawie uchwalenia „Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w gminie Wieniawa na rok 2018”. do podstawowych zadań wliczono:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla: osób uzależnionych

- i ich bliskich oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy w związku z uzależnieniami pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
 - prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych,
 - wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy.

Wszystkie powyższe działania mają za zadanie poprawę jakości życia mieszkańców. W związku z powyższymi programami oraz niewymienionymi wyżej należy wprowadzać na terenie ośrodków wiejskich usługi związane z aktywizacją mieszkańców w życiu społecznym oraz kulturalnym.

13.2. Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego.

Zgodnie z prognozami demograficznymi przeprowadzonymi przez GUS, w powiecie przysuskim będzie postępował kryzys demograficzny. Prognoza demograficzna do 2050 roku wskazuje spadek liczby ludności i zmienność struktur demograficznych. Zgodnie z prognozą demograficzną liczba ludności powiatu do 2050 roku zmniejszy się w stosunku do 2017 roku o ok. 25 % mieszkańców. W poniższej tabeli zamieszczono prognozowaną demografię zmian struktury społecznej:

		Ogółem			Miasta			Wieś		
		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2018	Ogółem	41 606	20 746	20 860	5 955	2 895	3 060	35 651	17 851	17 800
	przedprodukcyjny	7 135	3 611	3 524	868	425	443	6 267	3 186	3 081
	produkcyjny	26 311	14 547	11 764	3 820	2 097	1 723	22 491	12 450	10 041
	mobilny	15 689	8 364	7 325	2 156	1 186	970	13 533	7 178	6 355
	niemobilny	10 622	6 183	4 439	1 664	911	753	8 958	5 272	3 686
	poprodukcyjny	8 160	2 588	5 572	1 267	373	894	6 893	2 215	4 678
2020	Ogółem	41 060	20 510	20 550	5 869	2 853	3 016	35 191	17 657	17 534
	przedprodukcyjny	6 991	3 547	3 444	841	412	429	6 150	3 135	3 015
	produkcyjny	25 916	14 343	11 573	3 706	2 042	1 664	22 210	12 301	9 909
	mobilny	15 129	8 056	7 073	2 049	1 132	917	13 080	6 924	6 156
	niemobilny	10 787	6 287	4 500	1 657	910	747	9 130	5 377	3 753
	poprodukcyjny	8 153	2 620	5 533	1 322	399	923	6 831	2 221	4 610
2025	Ogółem	39 693	19 908	19 785	5 622	2 734	2 888	34 071	17 174	16 897
	przedprodukcyjny	6 719	3 430	3 289	789	385	404	5 930	3 045	2 885
	produkcyjny	24 256	13 283	10 973	3 286	1 812	1 474	20 970	11 471	9 499
	mobilny	13 506	7 162	6 344	1 713	953	760	11 793	6 209	5 584
	niemobilny	10 750	6 121	4 629	1 573	859	714	9 177	5 262	3 915
	poprodukcyjny	8 718	3 195	5 523	1 547	537	1 010	7 171	2 658	4 513
2030	Ogółem	38 252	19 237	19 015	5 344	2 601	2 743	32 908	16 636	16 272
	przedprodukcyjny	6 139	3 144	2 995	661	334	327	5 478	2 810	2 668
	produkcyjny	23 020	12 436	10 584	3 039	1 638	1 401	19 981	10 798	9 183
	mobilny	11 938	6 333	5 605	1 437	782	655	10 501	5 551	4 950
	niemobilny	11 082	6 103	4 979	1 602	856	746	9 480	5 247	4 233
	poprodukcyjny	9 093	3 657	5 436	1 644	629	1 015	7 449	3 028	4 421
2035	Ogółem	36 668	18 467	18 201	5 053	2 465	2 588	31 615	16 002	15 613
	przedprodukcyjny	5 560	2 855	2 705	576	294	282	4 984	2 561	2 423
	produkcyjny	21 912	11 728	10 184	2 853	1 529	1 324	19 059	10 199	8 860
	mobilny	10 543	5 569	4 974	1 242	657	585	9 301	4 912	4 389

	niemobilny	11 369	6 159	5 210	1 611	872	739	9 758	5 287	4 471
	poprodukcyjny	9 196	3 884	5 312	1 624	642	982	7 572	3 242	4 330
2040	Ogółem	34 929	17 615	17 314	4 743	2 327	2 416	30 186	15 288	14 898
	przedprodukcyjny	4 953	2 545	2 408	520	266	254	4 433	2 279	2 154
	produkcyjny	20 732	1 032	9 700	2 659	1 415	1 244	18 073	9 617	8 456
	mobilny	9 290	4 897	4 393	1 083	562	521	8 207	4 335	3 872
	niemobilny	11 442	6 135	5 307	1 576	853	723	9 866	5 282	4 584
	poprodukcyjny	9 244	4 038	5 206	1 564	646	918	7 680	3 392	4 288
2045	Ogółem	33 075	16 712	16 363	4 410	2 182	2 228	28 665	14 530	14 135
	przedprodukcyjny	4 432	2 273	2 159	473	241	232	3 959	2 032	1 927
	produkcyjny	18 975	10 140	8 835	2 353	1 275	1 078	16 622	8 865	7 757
	mobilny	8 336	4 429	3 907	933	487	446	7 403	3 942	3 461
	niemobilny	10 639	5 711	4 928	1 420	788	632	9 219	4 923	4 296
	poprodukcyjny	9 668	4 299	5 369	1 584	666	918	8 084	3 633	4 451
2050	Ogółem	31 172	15 795	15 377	4 070	2 034	2 036	27 102	13 761	13 341
	przedprodukcyjny	4 027	2 066	1 961	435	221	214	3 592	1 845	1 747
	produkcyjny	16 955	9 098	7 857	2 005	1 090	915	14 950	8 008	6 942
	mobilny	7 642	4 102	3 540	832	434	398	6 810	3 668	3 142
	niemobilny	9 313	4 996	4 317	1 173	656	517	8 140	4 340	3 800
	poprodukcyjny	10 190	4 631	5 559	1 630	723	907	8 560	3 908	4 652

Tabela 27. Ludność powiatu ogółem. Źródło: GUS

Legenda:

wiek przedprodukcyjny - 0 do 17 lat

wiek produkcyjny - od 18 lat do wieku emerytalnego

wiek mobilny - od 18 do 44 lat

wiek niemobilny - od 45 lat do wieku emerytalnego

wiek poprodukcyjny - powyżej wieku emerytalnego

Zgodnie z wyżej przedstawionymi danymi, na przestrzeni 33 lat nastąpi zmniejszenie ilości mieszkańców powiatu oraz nastąpi odwrócenie struktury wiekowej – nastąpi znaczny wzrost osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze społecznej, a zdecydowanie zmniejszy się ilość osób w wieku przedprodukcyjnym, co jest zjawiskiem negatywnym.

W poniższej tabeli zamieszczono prognozowaną demografię zmian liczby mieszkańców na terenie gminy:

rok	Razem
2020	5273
2025	5160
2030	5056
2035	4954
2040	4634

2045	4320
2050	3955

Tabela 28. Prognozowana demografia zmian liczby mieszkańców na terenie gminy Wieniawa .

Źródło: Opracowanie własne.

Zgodnie z wyżej przedstawionymi danymi, na przestrzeni 33 lat nastąpi także zmniejszenie ilości mieszkańców gminy Wieniawa. Średnio w okresie 5 letnim liczba mieszkańców spadnie na terenie gminy liczba ta spadnie ok. 113 osób, co stanowi 2,1 % obecnej liczby mieszkańców gminy Wieniawa. Łącznie, na terenach gminy, w okresie 33 letnim szacowana liczba mieszkańców zmniejszy się o ok. 8 %, co będzie zjawiskiem negatywnym.

Należy dążyć do stworzenia warunków dobrego rozwoju wykorzystując uwarunkowania lokalne, aby stworzyć perspektywę rozwoju obszaru oraz godnych warunków życia (należy rozwijać infrastrukturę społeczną, tworzyć miejsca pracy oraz wspierać gospodarkę, w tym sektor prywatny). Ponadto należy stworzyć nowe miejsca pracy, które przyciągnęłyby młodych ludzi na teren gminy Wieniawa.

Główny udział w spadającej liczbie ludności ma migracja ludności do ośrodka regionalnego jakimi są Radom oraz emigracja zagraniczna. Należy podjąć długofalowe działania mające na celu zatrzymanie rdzennych mieszkańców terenów oraz stworzenie gminy jako ośrodka atrakcyjnego do osiedlania się przez osoby spoza obszaru gminy.

13.3. Możliwość finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

Budżet gminy Wieniawa jest zbilansowany. Polityka finansowa gminy jest prowadzona w sposób harmonijny oraz jest dostosowana do rzeczywistych możliwości.

Gmina pozyskuje także dotacje z funduszy unijnych, ale nie stanowią one fundamentu rozwoju gminy, co należy uznać za cechę pozytywną i godną naśladowania. Działania inwestycyjne są dostosowywane do potrzeb oraz możliwości finansowych. Politykę rozwoju gminy należy także oprzeć o pozyskiwanie przedsiębiorców prywatnych.

Zgodnie z „Strategią Rozwoju Gminy Wieniawa na lata 2018 - 2022”:

„Misją Gminy Wieniawa jest poprawa jakości życia poprzez modernizację infrastruktury technicznej, utworzenie lokalnego ośrodka gospodarczego i kulturalnego, zapewnienie możliwości rozwoju oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu Mieszkańców.

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym zaspokajanie zbiorowych potrzeb lokalnego społeczeństwa należy do zadań własnych gminy. Rozwój infrastruktury technicznej jest jedną z kategorii, która jest zadaniem własnym gminy. Zadania własne z zakresu infrastruktury technicznej można podzielić na następujące kategorie:

- wodociągi oraz zaopatrzenie w wodę,
- kanalizacja, oczyszczanie ścieków komunalnych,
- odbiór odpadów komunalnych,
- likwidacja wysypisk odpadów,
- zaopatrzenie w gaz,
- zaopatrzenie w energię,
- budowa i utrzymanie dróg gminnych,

- edukacja wynikająca z ustawy o samorządzie gminnym.

Zgodnie z powyższym, gmina realizuje zadania publiczne w celu zaspokojenia potrzeb swoich mieszkańców, odpowiadając tym samym za zapewnienie jakości oraz warunków życia lokalnemu społeczeństwu.

Gminy mają możliwość następujących źródeł finansowania inwestycji infrastrukturalnych:

- dochody własne gminy,
- subwencje,
- dotacje celowe,
- dotacje celowe z funduszy celowych,
- kredyty i pożyczki,
- obligacje komunalne,
- środki ze źródeł pozabudżetowych na zadania własne,
- źródła finansowania ze środków zewnętrznych.

Dochody własne powiększone o subwencje to podstawowe źródła pozyskiwania przez gminy środków pieniężnych. Dochody własne są kształtowane poprzez władze gminy. Wysokość wpływów z tytułu subwencji zależy od czynników, na które gmina nie ma wpływu, w związku z czym może utrudnić projektowanie inwestycji w dłuższym okresie.

W myśl ustawy o finansach publicznych, gminy mogą zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować papiery wartościowe m. in. na finansowanie wydatków nie znajdujących pokrycia w planowanych dochodach budżetowych.

Przedsięwzięcia inwestycyjne z zakresu infrastruktury technicznej, zapisane w dokumentach planistycznych nie są możliwe do zrealizowania w ciągu jednego roku dlatego też powinny być rozważane w perspektywie dłuższej niż jeden rok oraz ujmowane w kolejnych „Wieloletnich Prognozach Finansowych Gminy Wieniawa”.

Gmina planuje systematyczną rozbudowę sieci kanalizacyjnej, co umożliwi podłączenie wszystkich miejscowości do zbiorczej sieci kanalizacyjnej w gminie Wieniawa. Alternatywą dla budowy sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich jest budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.

W okresie od 2015 roku do 2020 roku podejmowane są działania zmierzające do sukcesywnej gazyfikacji obszarów wiejskich. Gmina zamierza wspierać proces gazyfikacji, w miarę możliwości.

Lata do 2022 roku to też ujęte w poszczególnych uchwałach budżetowych modernizacje i rozbudowy dróg gminnych wraz ze ścisłą współpracą z samorządem powiatowym w zakresie remontowania dróg powiatowych.

13.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę jest obowiązkowym elementem w dokumencie jakim jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, konieczność sporządzenia została nałożona ustawą o rewitalizacji (Dz. U. 2021 poz. 485) z dnia 9 października 2015 r. Na podstawie przeprowadzonych analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy formułuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy. Następnie szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy. Kolejno szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów

przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy. Porównuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy.

13.4.1. Maksymalne w skali gminy Wieniawa zapotrzebowanie na nową zabudowę.

Wśród uwarunkowań wynikających z potrzeb rozwoju gminy należy wymienić następujące czynniki:

- Konieczność uzupełnienia na terenie gminy istniejącej zabudowy, w nawiązaniu do ulicowego charakteru obecnego budownictwa (zabudowa zwarta) lecz z zachowaniem otwarc widokowych i krajobrazowych oraz przeciwdziałanie rozproszaniu osadnictwa.
- Gmina Wieniawa usytuowana jest w bliskiej odległości od Radomia, więc istnieje potencjalna możliwość wzrostu powierzchni zabudowy.
- Słaby rozwój infrastruktury, który warunkuje konieczność rozbudowy zasilania w media i odprowadzania ścieków.
- Budowa trasy S12, która będzie jednocześnie obwodnicą miejscowości Wieniawa, w celu przeciwdziałania negatywnym czynnikom związanym z ruchem kołowym, w tym tranzytowym.
- Należy dążyć do rozwoju produkcji i usług na terenie gminy oraz do rozwoju rzemiosła w celu stworzenia nowych miejsc pracy.
- Złe wykorzystywanie gruntów rolnych warunkuje zmianę w sposobie zagospodarowania gruntów źle zagospodarowanych i odłogujących.
- Zmiana średniej wartości wielkości gospodarstw rolnych w celu podniesienia wydajności produkcji.
- Niski poziom przedsiębiorczości rolniczej i produkcyjnej na terenie gminy wymaga przekształcenia.
- Prawidłowy i zrównoważony rozwój gminy wymaga planowania i tworzenia projektów do ubiegania się o dofinansowanie ze środków strukturalnych Unii Europejskiej.

Wśród uwarunkowań wynikających z możliwości rozwoju gminy należy wymienić:

- Korzystne warunki rozwoju funkcji rolnej - użytki rolne stanowią najistotniejszy komponent walorów gminy i powinny być kształtowane w powiązaniu z produkcją rolną.
- Dogodne warunki do rozwoju rolnictwa (rolniczy charakter gminy) w oparciu o większe gospodarstwa rolne.
- Aktywizowanie rozwoju produkcji - a także w związku z tym związany rozwój ekonomiczny gminy.
- Warunki do powstawania usług z zakresu turystyki i rekreacji w rejonie Zbiornika Domaniowskiego.
- Rozwój drobnej wytwórczości, handlu i usług oraz produkcji.
- Możliwość rozwoju obszaru wspartego dofinansowaniami funduszy z Unii Europejskiej.
- Gazyfikacja gminy i działania proekologiczne w sferze energetyki cieplnej.

W niniejszych rozważaniach przyjęto następujący podział na podstawowe funkcje zabudowy występujące na terenie gminy Wieniawa:

- M - Tereny zabudowy ośrodków wiejskich,
- ML – Tereny zabudowy letniskowej,
- U - Tereny zabudowy usługowej, usług sportu i rekreacji,
- P - Tereny zabudowy produkcyjno – usługowej, produkcyjnej, przemysłowej, składów i infrastruktury,
- RU – tereny produkcji rolnej.

Na podstawie przeprowadzonych analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych, przy

uwzględnieniu prognozy demograficznej oraz możliwości finansowych gminy, przewiduje się maksymalne zapotrzebowanie gminy na nową zabudowę do 2050 r.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę na terenie gminy Wieniawa wyrażone powierzchnią użytkową zabudowy		
Lp.	Funkcja	Zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w powierzchni użytkowej zabudowy
		[ha]
1	Tereny zabudowy ośrodków wiejskich	108,26
2	Tereny zabudowy letniskowej	23,02
3	Tereny zabudowy usługowej, usług sportu rekreacji	110,50
4	Tereny zabudowy produkcyjno-usługowej, produkcyjnej, przemysłowej, składów i infrastruktury	39,00
5	Tereny produkcji rolnej	8,35
RAZEM:		280,78

Tabela 29. Zapotrzebowanie na nową zabudowę na terenie gminy Wieniawa, wyrażone powierzchnią użytkową zabudowy. Źródło: Opracowanie własne.

13.4.2. Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy ośrodków wiejskich.

Maksymalne zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową uzależnione jest od prognoz liczby ludności w określonym horyzoncie czasowym, zmian średniej powierzchni użytkowej mieszkań, analiz ekonomicznych, środowiskowych oraz społecznych. Według danych pozyskanych z GUS liczba mieszkań oddanych do użytkowania na przestrzeni lat 2015 – 2020.

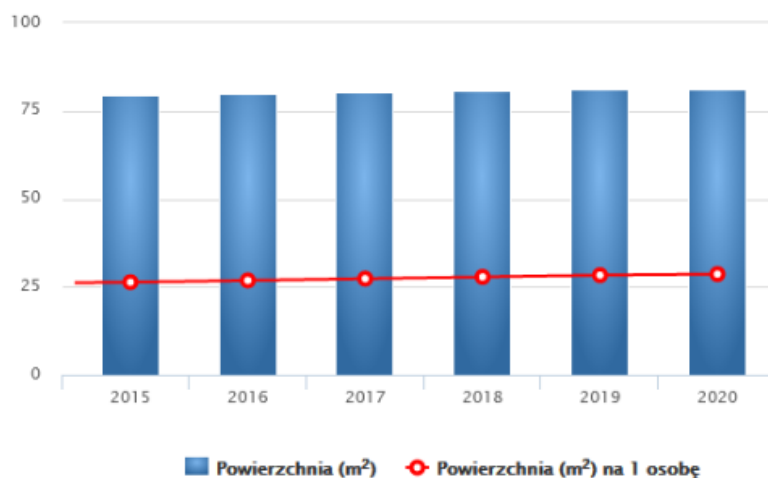
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mieszkania oddane do użytkowania	7	16	14	13	20	16
Powierzchnia (m ²) nieruchomości oddanych do użytku	119,6	145,8	125,0	116,5	111,2	107,1

Tabela 30. Zmiany liczby mieszkań oddanych do użytkowania w latach 2015-2020, Źródło: GUS

Rok	Liczba ludności	Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań	Powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 mieszkańca
2015	5 404	1 786	79,6
2016	5 377	1 799	80,1
2017	5 342	1 810	80,4
2018	5 294	1 823	80,7
2019	5 276	1 843	81,0

2020	5 256	1 852	81,2
------	-------	-------	------

Tabela 31. Zmiany liczby ludności oraz powierzchni użytkowej mieszkań w latach 2015-2020, Źródło: GUS

Wykres 1. Przeciętna powierzchnia (m²) użytkowa mieszkania w latach 2015 - 2020, Źródło: GUS

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 mieszkańca w 2020 r. wynosiła 81,2 m². W perspektywie od roku 2015 można zauważyć tendencję wzrostową. Na przestrzeni lat nastąpił wzrost powierzchni użytkowej przypadającej na jednego mieszkańca. Średnio wskaźnik w ciągu 5 ostatnich lat wzrósł o 2%, zatem w roku 2030 można spodziewać się wielkości 84,48 m² przypadającej na 1 mieszkańca, a w 2050 roku 91,44 m².

Przeciętną powierzchnia użytkowa w Polsce wybudowanego mieszkania wynosi 95,5 m². Średnia powierzchnia mieszkania w budynkach jednorodzinnych w skali kraju wyniosła 143,3 m², natomiast w budynkach wielorodzinnych w skali kraju – 52,8 m². Na przestrzeni lat można zauważyć wzrost zamożności rodzin, zmianę modelu rodziny oraz podniesienie standardów, z czego wynika prawdopodobieństwo dalszych wzrostów powierzchni użytkowej i konieczność wprowadzenia nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową.

$$PM = \left(\text{prognozowana liczba ludności} \times \frac{\text{średni wskaźnik pow. mieszkania}}{\text{osobę}} \right) - \text{istniejące zasoby mieszkaniowe}$$

$$PM = (3\,955 * 143,3 \text{ m}^2) - 150\,382,40 = 566\,751,5 - 150\,382,4 = 416\,369,1 \text{ m}^2 = 41,64 \text{ ha}$$

Do zabudowy ośrodków wiejskich zaliczana jest zarówno zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, jak i zagrodowa, zamieszkania zbiorowego. Przeciętna powierzchnia mieszkaniowa różni się od powierzchni budynków z zabudowie zagrodowej. Zabudowa zagrodowa wiąże się z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, którego średnia powierzchnia w gminie Wieniawa wynosi 4 ha. Na przestrzeni lat w Polsce rośnie liczba gospodarstw w grupie obszarowej od 20 ha. Dlatego należy również wziąć pod uwagę wzrost zapotrzebowania na zabudowę zagrodową, a w tym na tereny produkcji rolnej, a skład której wchodzi również zabudowa związana z obsługą produkcji rolnej. Średnia wielkość powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w gminie, w 2020 roku wynosiła 8,77 ha, natomiast w Polsce wynosiła 11,04 ha. Dla porównania w 2015 roku ten wskaźnik dla Polski wynosił 10,49 ha. W horyzoncie czasowym 5 letnim wskaźnik wzrasta o ok. 5%. Gmina Wieniawa ma charakter typowo wiejskiej. W 2018 r. w gminie było 1177

gospodarstw domowych gminy, 1076 gospodarstw domowych osiągało dochody z działalności rolniczej, z tego 960 gospodarstw domowych utrzymywało się wyłącznie z dochodów z rolnictwa, a 964 gospodarstwa domowe nie osiągało dochodów z innych niezarobkowych źródeł poza dochodami z działalności rolniczej oraz rentami i emeryturami.

W gminie Wieniawa stopniowo wzrasta również zainteresowanie ze strony inwestorów, w 2021 roku wydano 56 decyzji o ustaleniu warunków zabudowy, w 2020 roku 55 decyzji, w 2019 roku 37 decyzji. Tendencja wzrostowa od roku 2020 jest najprawdopodobniej spowodowana pandemią, podczas której zauważono zjawisko przenoszenia się mieszkańców z miast do gmin wiejskich oraz wzrost zainteresowania budową budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Do Urzędu Gminy wciąż wpływają wnioski od mieszkańców o zwiększenie terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

W związku z powyższym obliczoną wyżej powierzchnią użytkową zwiększono dwukrotnie.

$41,64 * 2 = 83,28$ ha

Biorąc pod uwagę łącznie rodzaje powierzchni użytkowej zabudowy ośrodków wiejskich należy wyznaczyć do roku 2050 dalszy wzrost zapotrzebowania na powierzchnię mieszkalną, która wynosi 83,28 ha. Ustawodawca dopuścił, podczas wyliczenia zapotrzebowania na zabudowę ośrodków wiejskich, niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%, zatem zapotrzebowanie na nową funkcję zabudowy mieszkaniowej szacuje się na **108,26 ha powierzchni użytkowej**.

13.4.3. Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy letniskowej.

Gmina Wieniawa posiada predyspozycje do rozwoju zabudowy letniskowej, w formie zabudowy rekreacji indywidualnej bądź usług turystycznych. Szczególne walory przyrodnicze i krajobrazowe, sprzyjające rozwojowi agroturystyki i ekoturystyki występują w północnej części gminy, w sąsiedztwie istniejących zbiorników wodnych. Dodatkowo w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego z 1997 r. wyznaczone są tereny pod zabudowę letniskową, nieuciążliwych obiektów obsługi rekreacji, pod realizację nieuciążliwych publicznie dostępnych obiektów obsługi rekreacji.

Biorąc pod uwagę wyznaczone już w obowiązującym planie tereny pod zabudowę letniskową, przy utrzymaniu wskazanych funkcji oraz przy przychyleniu się do złożonych wniosków i wynikającego z nich zainteresowania rozwojem na terenie gminy ww. zabudowy należy wyznaczyć do roku 2050 wzrost zapotrzebowania na zabudowę letniskową, które wynosi 20,77 ha. Ustawodawca dopuścił, podczas wyliczenia zapotrzebowania na zabudowę letniskową, niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%, zatem zapotrzebowanie na nową funkcję zabudowy mieszkaniowej szacuje się na **27,00 ha powierzchni użytkowej**.

13.4.4. Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy usługowej.

Usługi są ważnym sektorem dla gospodarki Polski i gminy Wieniawa. Dostęp do usług podstawowych powinien być zapewniony wszystkim mieszkańcom. Aktualnie tereny usługowe mają potencjał do rozwoju, gdyż brakuje ich w poszczególnych obrębach na terenie gminy. Na terenie gminy występują ośrodki wiejskie, w których nie występuje zabudowa usługowa. Usługi są niezwykle ważną gałęzią gospodarki, wpływającą na tworzenie nowych miejsc pracy oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Szczególnie ważne jest zapewnienie dostępu do usług na obszarach wiejskich, poprawiając tym samym komfort życia mieszkańców. Gmina Wieniawa posiada potencjał do stworzenia inkubatora technologicznego bądź inkubatora przedsiębiorczości. Średnia powierzchni inkubatorów technologicznych to około 1 ha (opracowanie własne na podstawie artykułu „Parki i inkubatory technologiczne w Polsce” - Jan Krzak oraz

dostępnych na stronach internetowych danych liczbowych). Powstanie inkubatorów technologicznych czy przedsiębiorczości na terenie gminy Wieniawa stworzyłoby nowe możliwości rozwoju, jak również zachęciłby młodych ludzi do pozostawania w gminie i zahamowania procesu migracji. Przez gminę przebiega droga krajowa, a w planach jest budowa jej obwodnicy. W związku z planowaną budową obwodnicy zakłada się również powstanie Miejsc Obsługi Podróżnych. Według danych pochodzących od Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad planowane jest powstanie dwóch obszarów pod MOP-y, pomiędzy miejscowością Kłudno a Wieniawą. Byłyby to MOP-y kategorii II oraz III. Miejsce obsługi podróżnych kategorii II to obszar o funkcji wypoczynkowo – usługowe, wyposażony w stanowiska postojowe (parking), jezdnie manewrowe, urządzenia wypoczynkowe, sanitarne i oświetlenie, obiekty małej gastronomii oraz stacja paliw, stanowiska obsługi pojazdów, obiekty gastronomiczno – handlowe, punkty informacji turystycznej. Natomiast MOP kategorii III to obszar wyposażony w obiekty, o których mowa w kategorii II oraz obiekty noclegowe, jak również inne obiekty handlowo – usługowe w zależności od potrzeb. Gmina jest dobrze skomunikowana z występującymi w niedalekiej odległości miastami, tj.: Radomiem oraz Warszawą. Dodatkowo dobrym atutem do rozwoju jest przebieg linii kolejowej. Ponadto, wskutek planów jakie posiada gmina, aby rozwijać północną część gminy w zakresie turystyki należy wyznaczyć w tamtejszych obrębach zabudowę usługową, w postaci różnego rodzaju usług gastronomicznych oraz hotelarskich, tj. zajazdów przy szlakach drogowych, hoteli. Gmina posiada również tereny, które mogłyby zostać zagospodarowane usługi sportu i rekreacji. Gmina Wieniawa powinna dążyć do zapewnienia mieszkańcom łatwego dostępu do usług, wyznaczając tereny nowoprojektowanych usług na obszarach ośrodków wiejskich. Do szeroko pojętych usług należy zaliczyć również tereny zabudowy usług publicznych, usługi sakralne, tereny zaopatrzenia w wodę oraz tereny usług komunikacji samochodowej. Aktualne tereny usług mogą okazać się niewystarczające, biorąc pod uwagę wzrost liczby osób korzystających z usług, nie tylko podstawowych oraz wzrost zamożności.

Standardy projektowe nie określają maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę usługową. Ilość terenów przeznaczonych pod tę zabudowę nie wiąże się bezpośrednio z liczbą mieszkańców. Wpływ na rozwój funkcji usługowej ma m.in. polityka gminy, dostępność komunikacyjna, atrakcyjność gminy, co może zachęcić inwestorów do lokowania w danym miejscu swoich przedsiębiorstw. Zapotrzebowanie powierzchnię użytkową terenów usługowych wynika z realnego zapotrzebowania wyrażonego wnioskami mieszkańców, zainteresowania inwestorów, potrzeb mieszkańców.

Biorąc pod uwagę przyszły rozwój gospodarczy gminy, konieczność powstawania nowoczesnej infrastruktury usługowej, usług publicznych w postaci poradni specjalistycznych, ośrodków opieki społecznej, opiekuńczej czy pomocy społecznej, usług kultury, sportu i rekreacji, terenów zielonych i wypoczynku, usług społecznych związanych z obsługą mieszkańców, usług oświaty, placówek przedszkolnych, żłobków oraz podstawowych usług handlowych w postaci sklepów należy wyznaczyć do roku 2050 dalszy wzrost zapotrzebowania na powierzchnie usługowe, które wynosi 85 ha powierzchni użytkowej. Polityka przestrzenna gminy jest ukierunkowana na rozwój gospodarczy, technologiczny, wprowadzanie nowych terenów jest jak najbardziej uzasadnione ekonomicznie. Należy zachęcać do zamieszkiwania w gminie poprzez tworzenie nowych miejsc pracy, jak również należy zapewnić dogodny dostęp do szerokiego wachlarza usług. Ponieważ ustawodawca dopuścił niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%, zatem zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową funkcji usługowej szacuje się na **110,50 ha powierzchni użytkowej.**

13.4.5. Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy produkcyjnej, składów i infrastruktury.

Przemysł i budownictwo wraz z sektorem usług jest jednym z czynników warunkujących dalszy rozwój gospodarczy gminy. Obecnie występujące tereny zabudowy produkcyjnej są niewystarczające, brak jest dostatecznej ilości terenów przeznaczonych pod zabudowę produkcyjną, istniejące tereny nie są w stanie zapewnić miejsc pracy dla obecnych mieszkańców. Gmina z uwagi na przebieg drogi krajowej oraz linii kolejowej posiada potencjał do rozwoju tego rodzaju zabudowy. Gmina Wieniawa posiada potencjał w postaci wolnych obszarów, które mogłyby stać się terenami inwestycyjnymi, na których rozwijałyby się kompleksy technologiczne z powierzchniami magazynowymi oraz logistycznymi. Na terenie gminy mogłoby powstać centrum logistyczne. Powierzchnia takiego kompleksu, w zależności od znaczenia jakie pełni waha się od 5 ha do 150 ha. W przypadku centrum o znaczeniu międzynarodowym potrzeba pomiędzy 100 -150 ha, o znaczeniu regionalnym pomiędzy 20 – 50 ha, lokalnym pomiędzy 5 – 10 ha oraz branżowym poniżej 5 ha (dane uzyskane ze strony internetowej „Encyklopedia Zarządzania – Centrum logistyczne”). Do zabudowy produkcyjnej zalicza się również stacje benzynowe, stacje obsługi pojazdów, bazy transportowe, które z uwagi na przebieg tras komunikacyjnych powinny zostać zaplanowane w sposób racjonalny, aby dostęp do nich był zapewniony. Zabudowa produkcyjna może również występować w postaci warsztatów, które również sprawdzą się w bliskim sąsiedztwie ciągów komunikacyjnych. Przy uwzględnieniu wszystkich czynników, tj. zmian gospodarczych, czynników społecznych ekonomicznych, urbanistycznych oraz prognozowanego rozwoju gospodarczego należy dążyć do wyznaczenia nowych obszarów zabudowy produkcyjnej.

Biorąc pod uwagę wszystkie aspekty, wnioski inwestorów, potencjał gospodarczy gminy Wieniawa, dostępność komunikacyjną, możliwość lokalizowania obiektów wspomagających rozwój nowoczesnych technologii tj. parków technologicznych, centrów logistycznych, stref przemysłowych, stref produkcyjnych, baz transportowych, powierzchni magazynowych, hurtowni, stacji benzynowych, stacji obsługi pojazdów, nowych zakładów produkcyjnych) należy stwierdzić, iż występuje zapotrzebowanie na niniejszą zabudowę.

Przy uwzględnieniu wszystkich powyższych wskaźników wskazano, że zapotrzebowanie na nową powierzchnię wynosi **30,0 ha** powierzchni użytkowej. Tereny produkcyjnej będą pełnić ważną rolę w rozwoju gminy. Ponieważ ustawodawca dopuścił niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%, zatem zapotrzebowanie na nową funkcję produkcyjną szacuje się na **39,00 ha powierzchni użytkowej**.

13.4.6. Szacowana chłonność obszarów gminy Wieniawa.

Oszacowanie chłonności jest kolejnym etapem sporządzania bilansu. Poprzez pojęcie chłonności obszarów rozumie się liczbę mieszkańców jaką może pomieścić dany teren, z uwzględnieniem przeznaczenia terenu oraz określonych wskaźników zabudowy, jak również aktualny stan zagospodarowania przestrzennego. W analizie są uwzględniane obszary o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Z uwagi na brak wyjaśnienia w przepisach prawnych powyższego pojęcia, zdefiniowano następujące warunki, które powinny zostać w większości spełnione, żeby teren mógł zostać zdefiniowany jako obszar o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno- przestrzennej: dostęp do sieci komunikacyjnej, do infrastruktury technicznej tj. wodociągowej, elektroenergetycznej, kanalizacyjnej, sąsiedztwo zabudowy – gęstość zabudowy.

Powierzchnia terenów gminy Wieniawa przeznaczona pod nową zabudowę, z podziałem na jednostki osadnicze w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i

obiektów fizjograficznych:

Obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach poszczególnych obrębów ogółem [ha]	
Obręby	Powierzchnia obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej
	[ha]
BRUDNOW	16,98
GŁOGÓW	15,27
JABŁONICA	20,57
KALEŃ	7,93
KAMIEN	12,43
KŁUDNO	22,90
KOCHANÓW	16,78
KOMORÓW	14,02
KORYCISKA	16,90
PLEC	9,24
POGROSZYN	17,19
PGR-KONARY	0,00
ROMUALDÓW	4,74
RYKÓW	11,17
SKRZYNNÓ	18,55
SOKOLNIKI MOKRE	15,21
SOKOLNIKI SUCHE	14,76
WIENIAWA	45,75
WOLA BRUDNOWSKA	14,05
WYDRZYN	8,72
ZAGÓRZE	6,47
ZAWADY	10,77
ZADĄBROW	4,75
ŻUKÓW	18,31
BRUDNOW – OCZKO	0,00
SUMA:	343,46

Tabela 32. Obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach poszczególnych obrębów ogółem [ha].

Źródło: Opracowanie własne.

Powierzchnia terenów poszczególnych rodzajów zabudowy w zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej z podziałem na jednostki osadnicze				
Obręby	Tereny zabudowy ośrodków wiejskich	Tereny zabudowy usługowej, usług sportu rekreacji	Tereny zabudowy produkcyjno-usługowej, produkcyjnej, przemysłowej, składów i infrastruktury	Tereny produkcji rolnej
	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
BRUDNOW	15,81	1,17	0,00	0,00
GŁOGÓW	11,46	2,72	0,00	1,09
JABŁONICA	18,52	0,73	0,60	0,72
KALEŃ	7,62	0,31	0,00	0,00
KAMIEN	12,43	0,00	0,00	0,00
KŁUDNO	22,90	0,00	0,00	0,00
KOCHANÓW	16,29	0,49	0,00	0,00
KOMORÓW	10,89	1,20	1,39	0,54
KORYCISKA	16,67	0,23	0,00	0,00
PLEC	8,61	0,00	0,00	0,63
POGROSZYN	16,14	1,05	0,00	0,00
PGR-KONARY	0,00	0,00	0,00	0,00
ROMUALDÓW	4,74	0,00	0,00	0,00
RYKÓW	10,88	0,29	0,00	0,00
SKRZYNNO	16,34	1,48	0,73	0,00
SOKOLNIKI MOKRE	13,77	1,44	0,00	0,00
SOKOLNIKI SUCHE	14,45	0,00	0,31	0,00
WIENIAWA	36,58	5,94	3,23	0,00
WOLA BRUDNOWSKA	13,25	0,00	0,00	0,80
WYDRZYN	8,65	0,07	0,00	0,00
ZAGÓRZE	6,47	0,00	0,00	0,00
ZAWADY	10,77	0,00	0,00	0,00
ZADĄBROW	4,75	0,00	0,00	0,00
ZUKÓW	18,12	0,19	0,00	0,00
BRUDNÓW – OCZKO	0,00	0,00	0,00	0,00
SUMA:	316,11	17,31	6,26	3,78

Tabela 33.

Obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach poszczególnych obrębów ogółem [ha] z podziałem na rodzaj zabudowy.

Źródło: Opracowanie własne.

Powierzchnia luk w zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej z podziałem na jednostki osadnicze	
Obręby	Powierzchnia luk w zabudowie
	[ha]
BRUDNOW	8,66
GŁOGÓW	2,34
JABŁONICA	7,87
KALEŃ	3,67
KAMIEN	26,31
KŁUDNO	14,31
KOCHANÓW	15,77
KOMORÓW	13,9
KORYCISKA	31,02
PLEC	5,21
POGROSZYN	22,82
PGR-KONARY	0
ROMUALDÓW	3,62
RYKÓW	7,36
SKRZYNNO	13,28
SOKOLNIKI MOKRE	6,35
SOKOLNIKI SUCHE	9,76
WIENIAWA	33,11
WOLA BRUDNOWSKA	6,4
WYDRZYN	4,06
ZAGÓRZE	3,89
ZAWADY	4,96
ZADĄBRÓW	11,56
ŻUKÓW	40,99
BRUDNOW – OCZKO	0
SUMA:	297,22

Tabela 34. Powierzchnia luk w zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej z podziałem na jednostki osadnicze.
Źródło: Opracowanie własne.

Poniższa tabela ukazuje powierzchnie terenów gminy Wieniawa przeznaczone pod nową zabudowę (powierzchnia brutto), tj. tereny o funkcji podstawowej wraz z funkcjami uzupełniającymi oraz terenami biologicznie czynnymi.

Chłonność terenów brutto gminy Wieniawa przeznaczona pod nową zabudowę (powierzchnia „luk” w zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej oraz „luk” w terenach przeznaczonych pod nową zabudowę w planach miejscowych)				
Lp.	Funkcja	Chłonność o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej	Chłonność obszarów przeznaczonych pod nową zabudowę w planach miejscowych	Powierzchnia brutto terenów przeznaczonych pod zabudowę
		[ha]	[ha]	[ha]
1	Tereny zabudowy ośrodków wiejskich	62,47	88,27	150,74
2	Tereny zabudowy letniskowej	45,25	7,98	53,23
3	Tereny zabudowy usługowej, usług sportu rekreacji	89,17	7,41	96,58
4.	Tereny zabudowy produkcyjno-usługowej, produkcyjnej, przemysłowej, składów i infrastruktury	59,44	0,00	59,44
5	Tereny produkcji rolnej	29,72	0,00	29,72
RAZEM:		286,052	103,66	389,71

Tabela 35. Chłonność terenów brutto gminy Wieniawa przeznaczona pod nową zabudowę (powierzchnia „luk” w zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej oraz „luk” w terenach przeznaczonych pod nową zabudowę w planach miejscowych)

Źródło: Opracowanie własne.

Obecnie obszar gminy Wieniawa ma bardzo małe pokrycie terenu obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Aktualnie w gminie obowiązuje jeden plan w sołectwach: Brudnów, Głogów i Kłudno przyjęty Uchwałą nr XLV/268/98 Rady Gminy w Wieniawie z dnia 27 kwietnia 1998 roku. W planie nie wyznaczono podstawowych wskaźników urbanistycznych, tj. intensywność zabudowy, procent powierzchni zabudowy, procent powierzchni biologicznie czynnej. W związku z powyższym aby wyliczyć chłonność terenów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej oraz dla terenów przeznaczonych pod nową zabudowę w planach miejscowych do przeliczeń przyjęto uśrednione wskaźniki urbanistyczne. Do wyliczenia powierzchni netto terenów przeznaczonych pod zabudowę przyjęto wskaźnik intensywności zabudowy. Poniżej ukazano tabele z uporządkowanymi danymi w podziale na funkcje zabudowy w celu uproszczenia i uwidocznienia najważniejszych danych.

Chłonność terenów gminy Wieniawa przeliczona z uwzględnieniem intensywności zabudowy (chłonność terenów netto)		
Lp.	Funkcja	Chłonność terenów netto przeznaczonych pod nową zabudowę
		[ha]
1	Tereny zabudowy ośrodków wiejskich	60,30
2	Tereny zabudowy letniskowej	21,29
3	Tereny zabudowy usługowej, usług sportu i rekreacji	57,95
4.	Tereny zabudowy produkcyjno-usługowej, produkcyjnej, przemysłowej, składów i infrastruktury	41,61
5	Tereny produkcji rolnej	11,89
RAZEM:		181,14

Tabela 36. Chłonność terenów gminy Wieniawa przeliczona uwzględnieniem intensywności zabudowy (chłonność terenów netto).

Źródło: Opracowanie własne.

Maksymalną wysokość zabudowy ośrodków wiejskich oraz zabudowy usługowej ustalono średnio na 2 kondygnacje nadziemne. Dla zabudowy produkcyjnej, składów i infrastruktury ustalono średnio 1 kondygnację nadziemną.

Dla terenów zabudowy ośrodków wiejskich dopuszcza się w ramach zabudowy: zabudowę zagrodową, mieszkaniową jednorodzinną, letniskową, turystyczną o charakterze agroturystyki i rekreacji, dopuszcza się na równych zasadach lokalizowanie zabudowy usług nieuciążliwych oraz nieuciążliwej produkcji, rzemiosła, drobnej wytwórczości, usługi zdrowia, oświaty i kultu religijnego, tereny sportu i rekreacji, miejsca parkingowe w formie placów parkingowych.

W związku z szerokim pasmem funkcji ustalono orientacyjny, potencjalnie możliwy procentowy podział funkcji:

- zabudowa mieszkaniowa – 25%,
- zabudowa gospodarcza – 20%,
- zabudowa usługowa – 7%,
- usługi sportu i rekreacji – 7%,
- usługi oświaty i kultu religijnego, zdrowia – 11%,
- produkcji – 15%,
- infrastruktura techniczna – 15%.

Następujące wskaźniki warunkują planowanie usług publicznych w studium i miejscowych planach zostały ujęte w powyższym zestawieniu:

Oświata:

- przedszkola - 0,90 m² powierzchni terenu na 1 mieszkańca,
- szkoły podstawowe i gimnazja - 2,0 m² na 1 mieszkańca,
- szkoły ponadpodstawowe – 4,3 m² na 1 mieszkańca.

Zdrowie i opieka społeczna:

- żłobek – 0,14 m²,
- placówka podstawowej służby zdrowia – 0,22 m² na 1 mieszkańca.

Kultura:

- domy i ośrodki kultury – 0,1 m² na 1 mieszkańca,
- biblioteki – 0,08 m² na 1 mieszkańca,
- usługi ponadpodstawowe – 2 m² na 1 mieszkańca.

Rekreacja i sport:

- tereny zieleni wypoczynkowej i rekreacji (w tym place zabaw i gier sportowych, parki, zieleńce) – 10 m² na 1 mieszkańca,
- tereny sportu powszechnego (boiska, baseny, itp.) – 4 m² na 1 mieszkańca.

Maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa zabudowy ośrodków wiejskich (M) wynosi w podziale na funkcje:

- zabudowa mieszkaniowa – 25 % x 60,30 ha x 0,7 x 2 kondygnacje = 21,10 ha,
- zabudowa gospodarcza – 20 % x 60,30 ha x 0,7 x 1,5 kondygnacje = 12,66 ha,
- zabudowa usługowa – 7 % x 60,30 ha x 0,7 x 2 kondygnacje = 5,91 ha,
- usługi sportu i rekreacji – 7 % x 60,30 ha x 0,7 x 1 kondygnacja = 2,95 ha,
- usługi oświaty i kultu religijnego, zdrowia - 11% x 60,30 ha x 0,7 x 2 kondygnacje = 9,29 ha,
- produkcji – 15 % x 60,30 ha x 0,7 x 1 kondygnacja = 6,33 ha,
- infrastruktura techniczna – 15 % x 60,30 ha x 0,7 x 1 kondygnacja = 6,33 ha.

Łącznie maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa zabudowy ośrodków wiejskich na terenie gminy Wieniawa wynosi 64,58 ha.

Dla pozostałych funkcji przyjmuje się następujące wskaźniki:

- Maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa terenów zabudowy letniskowej wynosi: 21,29 ha x 0,7 x 1 kondygnacje = 14,90 ha.
- Maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa terenów usługowych wynosi: 57,95 ha x 0,7 x 2 kondygnacje = 81,12 ha.
- Maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa terenów produkcyjnych, składów i infrastruktury wynosi: 41,61 ha x 0,7 x 1 kondygnacje = 29,13 ha.
- Maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa terenów produkcji rolnej wynosi: 11,89 ha x 0,7 x 1 kondygnacje = 8,32 ha.

Na podstawie wskaźników opisanych powyżej obliczono chłonność terenów gminy Wieniawa, wyrażoną w powierzchni użytkowej nowej zabudowy. Obliczenia przedstawia poniższa tabela:

Suma powierzchni użytkowej zabudowy gminy Wieniawa			
Lp.	Funkcja	Chłonność terenów netto przeznaczonych pod nową zabudowę	Suma powierzchni użytkowych zabudowy gminy Wieniawa
		[ha]	[ha]
1	Tereny zabudowy ośrodków wiejskich	60,30	64,58
2	Tereny zabudowy letniskowej	21,29	14,90
3	Tereny zabudowy usługowej, usług sportu rekreacji	57,95	81,12
4.	Tereny zabudowy produkcyjno-usługowej, produkcyjnej, przemysłowej, składów i infrastruktury	41,61	29,13
5	Tereny produkcji rolnej	11,89	8,32
RAZEM:		181,14	189,73

Tabela 37. Suma powierzchni użytkowej zabudowy gminy Wieniawa. Źródło: Opracowanie własne.

Z przeprowadzonych analiz ekonomicznych, społecznych, środowiskowych oraz prognozy demograficznej, zgodnie danymi zaprezentowanymi w powyższej tabeli wynika, że w gminie Wieniawa nadal występuje zapotrzebowanie na nowe tereny zabudowy.

13.4.7. Porównanie maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę z chłonnością obszarów gminy (bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę).

Aby ocenić, czy możliwości chłonności obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej spełniają zapotrzebowanie na nową zabudowę w gminie Wieniawa, szacowaną do 2050 r., porównano wyniki szacunków z powyższych rozdziałów. Porównanie obrazuje poniższa tabela:

Porównanie zapotrzebowanie na nową zabudowę i sumy powierzchni użytkowej zabudowy					
Lp.	Funkcja	Zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w powierzchni użytkowej zabudowy [1]	Suma powierzchni użytkowej w podziale na funkcje [2]	Różnica, jeśli suma powierzchni użytkowej zabudowy przekracza zapotrzebowanie na nową zabudowę [2-1, gdy 2>1]	Różnica, jeśli zapotrzebowanie na nową zabudowę przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy [1-2, gdy 1>2]
1	Tereny zabudowy ośrodków wiejskich	108,26	64,58		43,68
2	Tereny zabudowy letniskowej	23,02	14,90		8,12
3	Tereny zabudowy usługowej, usług sportu rekreacji	110,50	81,12		29,38
4	Tereny zabudowy produkcyjno-usługowej, produkcyjnej, przemysłowej, składów i infrastruktury	39,00	29,13		8,28
5	Tereny produkcji rolnej	8,35	8,32		0,03
RAZEM:		280,78	189,73	0,00	89,46

Tabela 38. Porównanie zapotrzebowanie na nową zabudowę i sumy powierzchni użytkowej zabudowy.

Źródło: Opracowanie własne.

W chwili obecnej rezerwa terenowa pod nową zabudowę mieszkaniową, usługową oraz produkcyjną jest wystarczająca w perspektywie 30 lat oraz spełnia warunki wyznaczone w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W celu podniesienia jakości życia należy dążyć do zwiększenia powierzchni użytkowej przypadającej na 1 mieszkańca oraz rozwijać sektor związany z usługami, w tym usług turystycznych oraz produkcji. Dopuszcza się wyznaczenie terenów związanych z usługami sportu i rekreacji.

14. Stan prawny gruntów.

Na obszarze gminy większość terenów stanowi własność prywatną. Do gruntów państwowych należą obszary lasów i elementy infrastruktury drogowej. w związku z tym należy spodziewać się, że większość inwestycji na terenie gminy będzie miała charakter prywatny lub w przypadku inwestycji celu publicznego konieczne będzie wykupowanie terenów od mieszkańców.

15. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.

Do występujących na terenie gminy Wieniawa obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych zaliczyć należy:

- a) obiekty i obszary objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:
 - pomniki przyrody,
 - rośliny, zwierzęta i grzyby podlegające ochronie gatunkowej,
- b) obiekty i obszary objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:
 - obiekty wpisane do rejestru zabytków,
 - obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków,

- stanowiska archeologiczne,
- c) obszary objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych:
 - grunty leśne,
 - kompleks gruntów rolnych klasy I - III,
- d) obiekty i tereny objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo górnicze i geologiczne:
 - złoża surowców naturalnych,
 - zbiornik wód podziemnych,
- e) obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy Prawo wodne:
 - ujęcia wody strefy ochrony bezpośredniej.

16. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.

Na obszarze gminy Wieniawa nie występują obszary narażone na osuwanie się mas ziemnych.

17. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

17.1. Złoża kopalne.

Na obszarze gminy Wieniawa występują następujące złoża surowców mineralnych:

ID złoża	Nazwa złoża	Kopalina	Nr inwent. NAG	Powierzchnia [m ²]	Obwód [m]
16738	Kamień	PIASKI I ŻWIRY	4187/2013	17428	584
19306	Kamień I	PIASKI I ŻWIRY	447/2019	56708	1113
10523	Nocna Góra	PIASKI I ŻWIRY	3634/2009	80204	1322
3783	Sokolniki	PIASKI I ŻWIRY	1370/2006	114554	2596
10681	Sokolniki 3	PIASKI I ŻWIRY	1372/2006	74504	1323
11732	Sokolniki 4	PIASKI I ŻWIRY	6333/2011	137674	1501
6651	Sokolniki I	PIASKI I ŻWIRY	1225/97	27368	732
10503	Sokolniki Suche (pole B)	PIASKI I ŻWIRY	754/2017	4885	441
10503	Sokolniki Suche (pole A)	PIASKI I ŻWIRY	754/2017	28655	958

Tabela 39. Występowanie kopalin na terenie gminy Wieniawa, Źródło: www.midas.pl

17.2. Zasoby wód podziemnych.

Teren gminy znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych „Szydłowiec – Goszczewice”. Jest on zasadniczym poziomem wodonośnym wieku jurajskiego mającym znaczenie użytkowe. Jest to

zbiornik szczelinowo-porowy (piaskowce) w południowej części i szczelinowo - krasowy (wapienie) w części północno-wschodniej gminy.

17.3. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Na terenie gminy nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

18. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.

Na terenie gminy występują następujące aktualne tereny górnicze i obszary górnicze:

Obszary górnicze:

L.p.	Nazwa obszaru	Numer w rejestrze	Nr złoża (MIDAS)
1	Kamień	10-7/11/1100	16738
2	Kamień I	10-7/14/1437	19306
3	Nocna Góra 1	10-7/6/431a	10523
4	Sokolniki 4B	10-7/8/680b	11732
5	Sokolniki Suche A	10-7/13/1328/a	10503
6	Sokolniki Suche B	10-7/13/1328/b	10503

Tabela 40. Obszary górnicze na terenie gminy Wieniawa, Źródło: www.midas.pl

Tereny górnicze:

L.p.	Nazwa terenu	Numer w rejestrze
1	Kamień	10-7/11/1100
2	Kamień I	10-7/14/1437
3	Nocna Góra 1	10-7/6/431a
4	Sokolniki 4B	10-7/8/680b
5	Sokolniki Suche A	10-7/13/1328/a
6	Sokolniki Suche B	10-7/13/1328/b

Tabela 41. Tereny górnicze w gminie Wieniawa, Źródło: www.midas.pl

Na terenie gminy występuje zlikwidowany teren i obszar górniczy, o nazwie Sokolniki 3 (nr w rejestrze 10-7/6/464), dla którego koncesja straciła ważność.

19. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

19.1. Komunikacja

19.1.1. Układ drogowy

Przez gminę Wieniawę przebiega droga krajowa nr 12 Łódź – Radom, jej łączna długość biegnącej przez teren gminy wynosi 12 km, drogi powiatowe - łączna długość biegnących przez teren gminy wynosi 78,36 km, drogi gminne - łączna długość 66 km. Występują także drogi dojazdowe i wewnętrzne, uzupełniające sieć drogową służącą miejscowym potrzebom.

Na terenie gminy Wieniawa występują następujące drogi powiatowe:

- 3301 W Skrzywno-Borkowice-Bryzgow
- 3303 W Ruszkowice-Zdonków-Ryków
- 3304 W Sokolniki- Politów-Redestów
- 3305 W Zawady-Koryciska-Pogroszyn
- 3331 W Dębiny-Plec-Brudnow
- 3332 W Janikow-Sokolniki Suche -dr. Nr 12
- 3333 W Komorów - Skrzywno
- 3336 W Wieniawa-Przytyk -Jedlińsk
- 3338 W Jabłonica-Smagow-Pawłow
- 3341 W Jabłonica Pogroszyn
- 3504 W Konary -Żijków

W wyniku wzrastającego ruchu drogowego postępuje pogorszenie stanu istniejących dróg. Drogi gminne na terenie gminy Wieniawa wymagają modernizacji.

Ze względu na wzrastający ruch oraz ochronę substancji mieszkaniowej miejscowości Wieniawa niezbędne jest utworzenie obwodnicy, której przebieg jest planowany w dwóch wariantach projektowych na terenach położonych na południe lub na północ od Wieniawy.

19.1.2. Transport publiczny.

Transport publiczny na terenie gminy Wieniawa obejmuje usługi świadczone przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej oraz prywatnych przewoźników. Rozwój rynku usług przewożowych znacznie ułatwiło połączenie z poszczególnymi miejscowościami na terenie gminy, a także z Przysuchą i Radomiem.

19.1.3. Transport kolejowy.

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa normalnotorowa, 2 tory zelektryfikowane w relacji Tomaszów Mazowiecki – Radom Główny. W miejscowości Skrzywno i Wieniawa znajduje się przystanek stacji osobowy. W granicach gminy Wieniawa znajdują się przystanki osobowe Wieniawa i Skrzywno oraz obszar kolejowy, przez który przebiega linia kolejowa znaczenia państwowego nr 22 Tomaszów Mazowiecki – Radom Główny, odcinek Radzice – Wolanów, o średnim natężeniu ruchu na wskazanym odcinku wynoszącym 28 pociągów na dobę, z czego 9 stanowi ruch pociągów towarowych (dane z 2021 r.). Funkcjonowanie ww. infrastruktury kolejowej może być źródłem dodatkowych uciążliwości.

19.2. Stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej.

19.2.1. Zaopatrzenie w wodę.

Podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę obszaru gminy stanowi sieć wodociągów funkcjonująca w oparciu o studnie głębinowe w miejscowościach Kaleń i Kłudno. Uzupełnieniem sieci wodociągowej są studnie kopane oraz studnia głębinowa z gminy Przytyk (dotyczy do miejscowości Plec, Wola Brudnowska oraz Brudnow).

Gmina Wieniawa posiada 3 podstawowe ujęcia wody. Jest ona zaopatrywana w wodę z poniższych ujęć:

- Skrzywno - 2 studnie o wydajności 20 m³/h przy maksymalnym zapotrzebowaniu dobowym 480 m³/h,
- Kłudno - 2 studnie o wydajności 40 m³/h przy maksymalnym zapotrzebowaniu dobowym 960 m³/h,
- Kaleń - 2 studnie o wydajności 30 m³/h, przy maksymalnym zapotrzebowaniu dobowym 720 m³/h.

Sieć wodociągowa w gminie na koniec 2012 roku miała długość 89,5 km, do której przyłączonych było 1221 gospodarstw.

19.2.2. Gospodarka ściekowa.

Głównymi źródłami zanieczyszczenia wód powierzchniowych są ścieki komunalne i przemysłowe. Znaczący wpływ mają również spływy powierzchniowe, szczególnie z terenów stanowiących grunty orne.

Jeśli chodzi o sieć kanalizacyjną to stopień skanalizowania Gminy w 2014 roku był równy 12%, łączna długość sieci 19 km przy liczbie 160 przyłączy, z czynnej sieci kanalizacyjnej korzystało zaledwie 643 osoby. Ponadto w gminie funkcjonują dwie biologiczne oczyszczalnie ścieków, które są zarządzane przez gminę Wieniawa i Publiczną Centrum Edukacyjno Wydawnicze w Pogroszynie. Ścieki z gospodarstw domowych i obiektów użyteczności publicznej gromadzone są również w szambach.

Miejscowość:	Ścieki odprowadzane do: [ilość]			
	Sieci kanalizacyjnej:	Zbiorników bezodpływowych:	Przydomowej oczyszczalni ścieków:	Brak zaznaczonej odpowiedzi oraz uwagi:
Brudnów	1	-	-	-
Głogów	12	-	-	-
Jabłonica		45	4	-
Kaleń	10	1	-	1
Kamień Duży		25	-	-
Kochanów Wieniawski	1	41	-	1
Kłudno	-	36	-	2
Komorów	-	4	-	-
Konary	5	1	-	2
Koryciska	-	8	-	1
Plec	1	-	-	-
Pogroszyn	-	10	-	2 oraz 1 toaleta zewnętrzna, 1 brak zbiornika bezodpływowego;
Romualdów	-	1	-	-
Ryków	-	15 lub 17	2 lub 4	1 brak zbiornika bezodpływowego
Sokolniki Mokra	-	9	-	1
Sokolniki Suche	-	35	1	2 oraz 1 toy-toy i 1 brak zbiornika bezodpływowego
Wieniawa	-	51	-	-
Wydrzyn	-	12	-	2 oraz brak zbiornika bezodpływowego
Zadąbrów	-	2	-	8
Zagórze	-	17	-	-
Zawady	-	4	1	-
Żuków	-	20	11	1
RAZEM:	30		21	22; 4 braki zbiornika bezodpływowego; 1 toaleta zewnętrzna; 1 toy- toy

Tabela 42. Ewidencja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków Źródło: UG Wieniawa

19.3. Stopień uporządkowania gospodarki energetycznej.

19.3.1. Zaopatrzenie w energię elektryczną.

Gmina Wieniawa jest w pełni zelektryfikowana. Zasilanie w energię elektryczną realizowane jest liniami napowietrznymi i kablowymi 15 kV wychodzącymi z GPZ zlokalizowanych w Przysusze i Końskich. Przez obszar gminy Wieniawa do stacji transformatorowych prowadzą linie średniego napięcia, a następnie linie niskiego napięcia doprowadzające energię do odbiorców. Administratorem sieci średniego i niskiego napięcia jest Polska Grupa Energetyczna S.A. Oddział Skarżysko-Kamienna Rejon Energetyczny Skarżysko.

Rodzaj linii	wielkość	
linie napowietrzne średniego napięcia	długość [km]	62
linie kablowe średniego napięcia	długość [km]	1,02
linie napowietrzne niskiego napięcia	długość [km]	71,817
linie kablowe niskiego napięcia	długość [km]	13,768
stacje transformatorowe Sn/nn	ilość [szt.]	51

Tabela 43. Urządzenia energetyczne w gminie Wieniawa Źródło: Plan gospodarki nisko emisyjnej gminy Wieniawa

Na terenie gminy Wieniawa brak jest źródeł wytwórczych energii elektrycznej. Istniejąca sieć elektroenergetyczna pokrywa w 100% potrzeby zasilania w energię elektryczną wszystkich odbiorców zlokalizowanych na terenie gminy, większość jednostek transformatorowych posiada rezerwę mocy umożliwiającą przyłączenie do sieci elektroenergetycznej nowych odbiorców. Ogólny stan eksploatowanej infrastruktury elektroenergetycznej ocenia się jako dobry. Z oceny stanu funkcjonalnego sieci średnich napięć wynika, że największe problemy mogą występować w obszarach o znacznym rozproszeniu zabudowy i odbiorców gdzie, linie są rozległe, w związku z czym mogą występować problemy z utrzymaniem normatywnych parametrów technicznych.

Linie elektroenergetyczne mogą wpływać na organizmy żywe poprzez oddziaływanie dwóch niezależnych składowych pola elektroenergetycznego – elektrycznej i magnetycznej. Przyczyną powstawania pola elektrycznego jest napięcie istniejące pomiędzy poszczególnymi jej przewodami fazowymi a ziemią. Z kolei prąd płynący tymi przewodami jest przyczyną powstawania pola magnetycznego.

Poziomy pól elektrycznych i magnetycznych wytwarzanych przez linie i stacje elektroenergetyczne podlegają ograniczeniom w miejscach przebywania i zamieszkania ludzi zgodnie z przepisami odrębnymi.

Zgodnie z powyższymi przepisami dla pola elektrycznego o częstotliwości 50 Hz dopuszczalna wartość natężenia wynosi 10 kV/m. Dodatkowo na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, natężenie pola elektrycznego nie może przekraczać wartości 1kV/m. Poniżej tej wartości przebywanie ludności w tych obszarach nie podlega ograniczeniom.

Natężenie pola magnetycznego o częstotliwości 50 Hz nie powinno przekraczać 60 A/m.

Linie elektroenergetyczne o napięciu 110 kV na terenie gminy przebiegają w bezpiecznych odległościach od zwartej zabudowy mieszkalnej. Podobnie przedstawia się lokalizacja podstacji elektroenergetycznych i stacji telefonii komórkowej.

Przy lokalizacji nowych instalacji fotowoltaicznych należy zapewnić w trakcie budowy, użytkowania/eksploatacji zachowanie odległości od osi linii elektroenergetycznej, będącej częścią sieci dystrybucyjnej energii elektroenergetycznej.

Wyznacza się odległość lokalizacji poszczególnych instalacji fotowoltaicznych od osi istniejących i projektowanych linii elektroenergetycznych dystrybucyjnych, w poziomie nie mniejsze niż:

- dla linii napowietrznych WN-110 kV – 11 m po każdej ze stron od osi linii,
- dla linii napowietrznych SN – 7 m po każdej ze stron od osi linii,
- dla linii napowietrznych nn-0,4 kV – 3,5 m po każdej ze stron od osi linii,

- dla linii kablowych SN i nn – 0,7 m po każdej ze stron od osi linii;
- dla linii kablowych WN – 1,5 m po każdej ze stron od osi linii.

W pasach technologicznych obowiązuje w szczególności zakaz sytuowania instalacji fotowoltaicznych sadzenia roślinności wysokiej i o rozbudowanym systemie korzeniowych, w tym obowiązuje szerokość pasa wycinki podstawowej drzew na trasie linii wg przepisów odrębnych.

Pasy technologiczne linii napowietrznych uwidocznione są dodatkowo w części graficznej dokumentu. Pasy technologiczne nie są równoznaczne z pasami określanymi na potrzeby ustanawiania służebności przesyłu, które wyznacza się w oparciu o inne przepisy odrębne.

19.3.2. Zaopatrzenie w ciepło.

Zaopatrzenie Gminy Wieniawa w ciepło odbywa się przez indywidualne kotłownie. Źródło ciepła w budynkach jednorodzinnych stanowią głównie instalacje centralnego ogrzewania lub miejscowe źródła ciepła. Jako paliwo najczęściej stosuje się węgiel kamienny, biomasę i gaz.

19.3.3. Zaopatrzenie w gaz.

Ze względu na brak zaopatrzenia w gaz przewodowy, gospodarstwa domowe na terenie gminy korzystają z gazu bezprzewodowego tj. butli gazowych, których dystrybucją zajmują się podmioty gospodarcze. Stan sieci gazowych na terenie gminy jest dobry, co zapewnia bezpieczeństwo zarówno dostaw gazu jak również bezpieczeństwo publiczne. Zagrożenia występujące w sytuacjach awaryjnych są likwidowane przez służby pogotowia gazowego.

19.3.4. Energetyka odnawialna.

W chwili obecnej na terenie gminy odnawialne źródła energii nie są wykorzystywane. Należy rozważyć możliwość wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w zakresie wykorzystywania energii solarnej oraz geotermalnej przede wszystkim na terenach przeznaczonych pod produkcję.

Odnawialne źródła energii na terenie Gminy Wieniawa jest słabo rozwinięte. Istnieje niewielki odsetek urządzeń i instalacji odnawialnych źródeł energii służących do produkcji energii, ogrzewania bądź podgrzewania ciepłej wody użytkowej.

Około 0,96% ankietowanych mieszkańców Gminy wykorzystuje kolektory słoneczne do podgrzania c.w.u. Niemniej jednak na obszarze Gminy istnieje potencjał do wykorzystania energii wiatrowej, słonecznej oraz energii odnawialnej pochodzącej z biomasy.

Na terenie Gminy nie występują farmy wiatrowe ani fotowoltaiczne.

Na terenie zabudowanym, zwłaszcza w budownictwie występują warunki do wykorzystania:

- paneli fotowoltaicznych,
- kolektorów słonecznych,
- pomp ciepła,
- biomasa (kotły opalane biomasą).

W kontekście pozyskiwania energii z OZE na terenie Gminy Wieniawa istnieją bardzo dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego. W chwili obecnej żaden z budynków na terenie Gminy nie został wyposażony w instalację solarną. gmina Wieniawa leży w strefie o dobrych warunkach wietrznych.

Na terenie gminy Wieniawa w jednej placówce oświatowej w miejscowości Wieniawa tj. Zespole

Szkół Ogólnokształcących w Wieniawie przy ul. Szkolna 6 w instalacji o mocy 2x 0,5 MW oraz w Urzędzie Gminy przy ul. Kochanowskiego 88 w instalacji o mocy 0,6 MW, 0,2MW ma zastosowanie biomasy (słoma) do celów grzewczych. Łączna moc instalacji grzewczych wynosi 1,8 MW .

19.4. Telekomunikacja i dostęp do internetu.

Na terenie gminy Wieniawa dostępność do telekomunikacji jest powszechna. Dostęp do usług telekomunikacyjnych zapewnia telefonia stacjonarna oraz telefonia komórkowa. Na terenie gminy znajduje się jedna stacja bazowa telefonii komórkowej, w związku tym zasięg sieci komórkowej jest słaby.

L.p.	miejsowość	lokalizacja	Operator sieci komórkowej
1.	Wieniawa	ul. Kochanowskiego 26	Polkomtel Sp z o.o.
2.	Mniszek	dz. ew. 617/2	T-mobile Polska S.A.

Tabela 44. Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej.

Źródło: <http://mapabts.pl/?center=50.445373%2C20.597538&zoom=15&ts=2>

19.5. Stopień uporządkowania gospodarki odpadami.

Na terenie Gminy podmiotem odpowiedzialnym za odbiór odpadów są Usługi Ekologiczne EKO-JAS z siedzibą w Garnie, tam też trafiają odpady komunalne Gminy Wieniawa. Zebrane odpady komunalne są unieszkodliwiane na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne na obszarze województwa mazowieckiego. Są one poddane odzyskowi w P.H.U Radkom Radom Sp. z o.o. Dodatkowo od 2015 roku na terenie Gminy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów (przez firmę EKO-JAS). Odpady segregowane zbierane są raz na miesiąc. W miejscowości Wolanów znajduje się punkt selektywnej zbiórki odpadów (PSZOK) działający w środy i soboty.

Ponadto w gminie będą zabierane odpady zawierające azbest, na podstawie ewidencji do "Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest", zgodnie, z którym dofinansowuje demontaż i odbiór od właścicieli azbestu.

W Gminie Wieniawa w 2015 roku zebrano 421,84 Mg odpadów. Z czego 50,50% stanowiły odpady selektywne, natomiast 49,50 % zmieszane.

W gminie Wieniawa głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych są:

- gospodarstwa domowe,
- obiekty infrastruktury, tj. handel, usługi, zakłady rzemieślnicze, zakłady produkcyjne w części socjalnej,
- targowiska,
- tereny zielone - ogrody i parki, cmentarze,
- ulice i place,
- placówki kulturalno – oświatowe,
- ośrodki zdrowia i opieki społecznej,
- obiekty administracji publicznej,
- inne instytucje lub obiekty, posiadające część socjalno – biurową.

W zakresie gospodarki odpadami niezbędne jest podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy w zakresie właściwego gospodarowania odpadami oraz podnoszenie skuteczności selektywnego zbierania odpadów dzięki rozwojowi selektywnej zbiórki odpadów w systemie pojemnikowym i workowym, ze szczególnym uwzględnieniem odpadów biodegradowalnych, wielkogabarytowych i niebezpiecznych.

20. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych są następujące :

1. Budowa drogi ekspresowej S12.
2. Modernizacja linii kolejowej nr 22 Tomaszów Mazowiecki – Radom Główny.
3. Modernizacja infrastruktury drogowej.

21. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.

Mapy zagrożenia powodziowego zostały opracowane dla całego odcinka rzeki Radomki na terenie Gminy Wieniawa. Obszarami szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie 1% oraz o prawdopodobieństwie 10 % są tereny leżące wzdłuż rzeki Radomki. Tereny, na których występuje zagrożenie powodzią o prawdopodobieństwie 10% i 1% stanowią obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy zgodnie z przepisami odrębnymi. Opracowano także granice obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynosi 0,2% czyli raz na 500 lat oraz na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego. Są to obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

22. Wpływ uwarunkowań na ustalenie kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z analizami, diagnozami stanu istniejącego oraz uwarunkowań, przedstawiono poniżej posumowanie uwarunkowań wpływających na ustalenia kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego gminy Wieniawa:

1. Gmina Wieniawa ma uwarunkowania do rozwoju usług turystyki, jako ośrodka o znaczeniu regionalnym.
2. Jednym z nadrzędnych kierunków rozwoju gminy jest utrzymanie wysokich walorów środowiska kulturowego i przyrodniczego. W tym celu należy przewidzieć i rozbudowywać bazę turystyczną oraz szlaki turystyczne.
3. Należy wykorzystać rezerwy terenowe, w celu uzupełniania zabudowy oraz kształtowania zabudowy zwartej z uwzględnieniem harmonizacji zabudowy.
4. Należy bezwzględnie zachować walory krajobrazowe i przyrodnicze istniejące na terenach chronionych oraz wzdłuż obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej.
5. Utrzymanie dotychczasowej poprawnej kondycji różnorodnych składników środowiska przyrodniczego, wymaga dalszej prawidłowej gospodarki i kontynuowania działań poprawy stanu środowiska przyrodniczego.
6. Uwarunkowaniem jest kompozycja urbanistyczna, ukształtowana w wyniku wielowiekowego procesu rozwoju przestrzennego miasta i przekształceń jego układu i zabudowy.
7. Ze względu na wzrastający ruch oraz ochronę środowiska miasta niezbędna jest realizacja obwodnicy miejscowości Wieniawa.
8. Należy rozważyć możliwość wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w zakresie wykorzystywania energii solarnej, wodnej, wiatrowej i produkcji biogazu.
9. Dostęp do bezpłatnego internetu należy kontynuować i należy dążyć do pokrycia całej gminy bezpłatnym dostępem, co podniesie walory ekonomiczne, gospodarcze i edukacyjne gminy.
10. Należy nie dopuszczać do rozpraszania zabudowy.
11. Należy izolować zabudowę produkcyjną od terenów zabudowy mieszkaniowej poprzez kontynuację istniejących stref produkcji a nie poprzez tworzenie nowych ośrodków.

12. W związku z pogarszającym się stanem jakości wód powierzchniowych, należy podjąć działania w celu minimalizacji tego zagrożenia.
13. Bezwzględnie należy przestrzegać nie zabudowywania wyznaczonych na rysunkach studium korytarzy ekologicznych oraz terenów objętych inną formą ochrony.
14. Polityka przestrzenna powinna być kształtowana harmonijnie, w zgodzie z istniejącą przyrodą oraz zgodnie z potrzebą kształtowania wysokiej jakości przestrzeni i wysokich warunków życia społeczności gminy Wieniawa.

III. CZĘŚĆ II

- KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WIENIAWA

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego, uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Rozwój przestrzenny gminy Wieniawa należy kształtować następująco:

1. Politykę zagospodarowania miasta i gminy należy rozwijać w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju oraz ład przestrzenny.
2. Zabudowa powinna być kształtowana w sposób zwarty. Należy stosować politykę związaną z nierozpraszaniem zabudowy mieszkaniowej i wyznaczeniem terenów pod jej perspektywiczny rozwój.
3. W polityce rozwoju mieszkalnictwa należy dążyć do stworzenia warunków do podniesienia standardu zamieszkiwania tj. wzrostu jakości budowanych mieszkań, ich wyposażenia oraz remontu mieszkań zaniedbanych.
4. Na obszarze gminy wyznacza się tereny dla perspektywicznego rozwoju funkcji produkcyjnej, drobnej wytwórczości i usług.
5. Należy traktować priorytetowo usługi związane z rzemiosłem j – możliwość rozwoju gminy.
6. Wzdłuż dróg przebiegających przez zabudowę wsi mogą być lokalizowane usługi.
7. We wsiach dopuszcza się jako funkcję uzupełniającą i wzbogacającą program przestrzenny lokalizację wg potrzeb: usług podstawowych, usług rzemiosła i wytwórstwa, usług publicznych, usług rekreacji w zieleni - w/w funkcja uszczegółowiona być powinna na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
8. Preferuje się wielofunkcyjny rozwój ośrodków wiejskich. Miejscowości mogą podlegać więcej niż jednemu kierunkowi rozwoju, pod warunkiem zachowania wartości krajobrazu i jego zasobów oraz braku negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze.
9. Zagospodarowanie terenów wiejskich należy projektować jako obszary zabudowy wielofunkcyjnej.
10. Na obszarze gminy dopuszcza się lokalizację gospodarstw specjalistycznych, hodowlanych, ogrodnich oraz produkcji specjalistycznej zgodnie z przepisami odrębnymi.
11. Należy zapewnić przekształcenia i rozwój środowiska kulturowego w kierunku kształtowania ładu przestrzennego i harmonii ze środowiskiem naturalnym, jako niezbędnego czynnika jakościowego środowiska życia człowieka.
12. W celu rozwoju małych przedsiębiorstw, dopuszcza się lokalizację zabudowy o funkcji usługowej nieuciążliwej na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.
13. Należy dążyć do utrzymania układu ciągów ekologicznych, poprzez ich zakaz zabudowy.

14. Należy podnieść standardy poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej oraz systemu komunikacji.
15. Niezależnie od określonego przeznaczenia, w każdym z terenów wyznaczonych w Studium, uwzględniając przepisy odrębne dopuszcza się lokalizację urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej oraz melioracji.
16. Należy rozwinąć sferę związaną z usługami rzemiosła i rolnictwa.
17. Przy planowaniu rozwoju przestrzennego za priorytet uznaje się ochronę terenów o wartościach przyrodniczych, krajobrazowych oraz terenów istotnych dla zachowania bioróżnorodności, w tym ochronę przed niekontrolowaną zabudową oraz użytkowaniem.
18. Należy wzbogacać i racjonalnie wykorzystywać walory systemu przyrodniczego dla rekreacji i rolnictwa.
19. Należy utrzymać i racjonalnie wykorzystywać system przyrodniczy dla potrzeb turystyczno-krajoznawczych, rekreacyjnych i usługowych obiektów środowiska kulturowego.
20. Należy wyznaczyć obszary preferowane do rozwoju funkcji letniskowej, turystycznej o charakterze agroturystyki i rekreacji.
21. Należy stworzyć tereny rekreacji w rejonie zbiornika Domaniewskiego. Należy wykorzystać potencjał rekreacyjno – turystyczny tego obszaru.
22. Zapewnić normatywne warunki sanitarne zamieszkiwania ludności w zakresie jakości wód i powietrza atmosferycznego, poziomu hałasu i wibracji oraz elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego.
23. Należy dążyć do stworzenia właściwych warunków do zaspokojenia potrzeb społecznych w zakresie przemieszczania się ludzi i towarów na terenie gminy, jak też i przemieszczeń zewnętrznych, w tym tranzytu ludzi i towarów przez tereny gminy.
24. Na obszarach najlepszych kompleksów glebowych należy promować rolnictwo.
25. Ustala się, w celu ochrony gleb najwyższych klas (I - III) poprzez częściowy zakaz zabudowy.

Do czasu zakończenia opracowywania niniejszego studium w województwie mazowieckim nie ukończono sporządzania audytu krajobrazowego.

2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów, uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

2.1. Tereny przeznaczone pod zabudowę.

Studium wskazuje podstawowe, uzupełniające i dopuszczalne funkcje terenów, przyjmując zasadę przemienności funkcji, służącą zróżnicowaniu struktury przestrzennej gminy.

Niezależnie od określonych w studium przeznaczenia i sposobu zagospodarowania, na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się:

- 1) korygowanie przebiegu linii rozgraniczających tereny o różnym przeznaczeniu w przypadku konieczności dopasowania ich do ewidencyjnych granic działek,
- 2) lokalizację niewyznaczonych w studium:
 - urządzeń, obiektów i infrastruktury technicznej związanych z zaopatrzeniem w wodę, energię elektryczną, ciepło i gaz, gospodarką ściekową oraz telekomunikacją,
 - ciągów komunikacyjnych,
 - szlaków turystycznych.

Główne obszary funkcjonalne wyznaczone na terenie gminy Wieniawa oraz ustalenia dotyczące zagospodarowania uwidocznione są w poniższej tabeli.

Lp.	Oznaczenie terenu	Funkcja terenu, podstawowe ustalenia
1.	M	<p>Tereny zabudowy ośrodków wiejskich</p> <ul style="list-style-type: none"> • w formie: <ul style="list-style-type: none"> – zabudowy zagrodowej (siedliskowej); – zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; – zabudowy wielorodzinnej; – zabudowy zamieszkania zbiorowego; – zabudowy letniskowej, turystycznej o charakterze agroturystyki i rekreacji; – zabudowy usług nieuciążliwych oraz nieuciążliwej produkcji, rzemiosła, drobnej wytwórczości; • dopuszcza się usługi oświaty i kultu religijnego; • jako funkcję uzupełniającą dopuszcza się tereny sportu i rekreacji, tereny zieleni publicznej oraz izolacyjnej; • standardy i wskaźniki winny być dostosowane do istniejących budynków zlokalizowanych w otoczeniu noworealizowanego budynku; • proporcje między funkcjami powinny być ustalane w planach miejscowych według wniosków właścicieli i inwestorów.
2.	U	<p>Tereny zabudowy usługowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • w formie usług: <ul style="list-style-type: none"> – podstawowych; – publicznych; – zdrowia; – opieki społecznej; – socjalnych; – administracji; – turystyki; – rekreacji; – wypoczynku; – kultury; – kultu; – handlu; – rzemiosła; – gastronomii; – zakład karny, itd. • dopuszcza się na równych zasadach z funkcją usługową lokalizację funkcji mieszkalnej; • jako funkcję uzupełniającą dopuszcza się lokalizację produkcji nieuciążliwej, tereny sportu i rekreacji oraz zieleni publicznej i izolacyjnej.
3.	US	Tereny usług sportu i rekreacji

		<ul style="list-style-type: none"> • dopuszcza się place zabaw; • dopuszcza się funkcje związane z obsługą ruchu turystycznego; • jako funkcję uzupełniającą dopuszcza się usługi handlu i gastronomii; • dopuszcza się lokalizację zabudowy usługowej towarzyszącej obiektom sportowym i rekreacyjnym, takiej jak usługi, gastronomia, budynki zamieszkania zbiorowego typu hotel, motel itp.
4.	ML	<p>Tereny zabudowy letniskowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • w formie: <ul style="list-style-type: none"> – zabudowy rekreacji indywidualnej; – zabudowy letniskowej; • dopuszcza się zabudowę pensjonatową, hotelarską itp.; • dopuszcza się lokalizację zabudowy usługowej jako funkcji uzupełniającej; • dopuszcza się lokalizację obiektów usługowych związanych z obsługą turystyki i rekreacją; • dopuszcza się jako funkcję uzupełniającą funkcję związaną z ruchem turystycznym oraz rekreacją w zieleni oraz sportu; • sukcesywna eliminacja z granic tego obszaru obiektów w złym stanie technicznym; • standardy i wskaźniki winny być dostosowane do istniejących budynków zlokalizowanych w otoczeniu noworealizowanego / przebudowywanego / nadbudowywanego / rozbudowywanego budynku; • proporcje między funkcjami powinny być ustalane w planach miejscowych według wniosków właścicieli i inwestorów.
5.	PU	<p>Tereny zabudowy produkcyjno – usługowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • proporcje między funkcjami powinny być ustalane w planach miejscowych według wniosków właścicieli i inwestorów; • dopuszcza się lokalizację wyłącznie usług lub produkcji; • dopuszcza się obiekty i urządzenia obsługi rolnej; • dopuszcza się produkcję specjalistyczną; • dopuszcza się produkcję zwierzęcą; • dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii.
6.	P	<p>Tereny zabudowy produkcyjnej, przemysłowej, składów i infrastruktury</p> <ul style="list-style-type: none"> • dopuszcza się produkcję zwierzęcą; • dopuszcza się produkcję specjalistyczną; • dopuszcza się lokalizację usług jako funkcję uzupełniającą; • dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii.
7.	PG	<p>Tereny eksploatacji surowców</p> <ul style="list-style-type: none"> • tereny eksploatacji powierzchniowej kruszywa, po zakończeniu eksploatacji poddaje się rekultywacji w kierunku przyrodniczo-rekreacyjnym; • dopuszcza się wyłącznie lokowanie zabudowy kubaturowej, urządzeń

		<p>komunikacyjnych oraz urządzeń bezpośrednio związanych z eksploatacją kopalni, stanowiących uzupełnienie funkcji podstawowej terenu;</p> <ul style="list-style-type: none"> nie ogranicza się wielkości działek;
8.	ZP	<p>Tereny zieleni publicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> parki, ogrody, sady, zielone skwery, parki leśne, ogródki działkowe, zielen izolacyjna; dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury, zbiorników i cieków wodnych; bez możliwości lokalizacji zabudowy, z wyjątkiem obiektów ogrodowych oraz usług kultury, handlu i gastronomii jako funkcji uzupełniającej.
9.	ZC	<p>Tereny istniejących cmentarzy</p> <ul style="list-style-type: none"> ustala się eksploatację cmentarzy na podstawie przepisów odrębnych; dopuszcza się lokalizację usług o charakterze cmentarnym - kaplic jako funkcji uzupełniającej.
10.	ZN	<p>Tereny zieleni nieurządzonej (tereny łąk, pastwisk)</p> <ul style="list-style-type: none"> powinny pozostawać w formie przyrodniczo aktywnej; stanowią część korytarzy ekologicznych.
11.	R	<p>Tereny rolne</p> <ul style="list-style-type: none"> dopuszcza się lokalizację zabudowy zagrodowej (siedliskowej); lokalizacja zabudowy zagrodowej pod warunkiem zapewnienia dostępu do drogi publicznej; lokalizacja zabudowy preferowana – w skupiskach ośrodków wiejskich; dopuszcza się budowę/rozbudowę/nadbudowę/przebudowę zabudowy w istniejących siedliskach; dopuszcza się lokalizację gospodarstw specjalistycznych, hodowlanych, ogrodniczych; dopuszcza się usługi związane z produkcją rolną oraz usługi rzemiosła, sportu i rekreacji; dopuszcza się zalesianie obszarów o niższych klasach bonitacyjnych; nie dopuszcza się lokowania nowych zabudowań mieszkalnych w terenach, gdzie nie występuje sąsiedztwo innych zabudowań – lokalizacja do uszczegółowienia i uściślenia na etapie planu miejscowego.
12.	ZL	<p>Tereny istniejących lasów</p> <ul style="list-style-type: none"> powinny pozostać w użytkowaniu leśnym lub pozostawać w formie przyrodniczo aktywnej.
13.	ZL1	<p>Tereny przewidziane do zalesień</p> <ul style="list-style-type: none"> powinny zostać zalesione lub pozostawać w formie przyrodniczo aktywnej.
14.	WS	<p>Tereny wód śródlądowych</p> <ul style="list-style-type: none"> rzeki, ciek, rowy, istniejące i projektowane zbiorniki wodne; należy zachować istniejące sieci rowów i systemów drenarskich zapewniających prawidłowe funkcjonowanie odwodnienia i odbioru

		<p>wód;</p> <ul style="list-style-type: none"> dopuszcza się zwiększenie zasobów wodnych poprzez budowę obiektów małej retencji (w tym zbiorników wodnych); dopuszcza się przeznaczenie zbiorników wodnych na funkcje rekreacyjne – kąpieliska; dopuszcza się lokalizację pomostów oraz obiektów przystani.
15.	KP	<p>Tereny placów publicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> dopuszcza się parki, zielone skwery, parki leśne, zielen izolacyjną; dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury; dopuszcza się jako funkcję uzupełniającą usługi handlu i gastronomii.
16.	KM	<p>Teren komunikacji miejskiej i podmiejskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> dopuszcza się lokalizację zabudowy i infrastruktury związanej z obsługą pasażerów komunikacji kołowej; dopuszcza się lokalizację dworców autobusowych i busowych oraz niezbędną infrastrukturę uzupełniającą; dopuszcza się lokalizację parkingów, w tym rowerowych.
17.	IT	<p>Teren zabudowy technicznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> dopuszcza się lokalizację zabudowy, stacji elektroenergetycznej 110/15 kV, urządzeń elektroenergetycznych oraz niezbędnej infrastruktury technicznej; dopuszcza się zabudowę związaną z gospodarką wodno – ściekową, gazową, ciepłowniczą, telekomunikacyjną;
18.	RU	<p>Tereny produkcji rolnej:</p> <ul style="list-style-type: none"> dopuszczenie zabudowy związanej z obsługą produkcji rolnej; dopuszczenie zabudowy zagrodowej; dopuszcza się lokalizację usług.

Kierunki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów przeznaczonych pod zabudowę:

1. Zagospodarowanie terenów obecnie zurbanizowanych oraz przewidywanych w dotychczasowych planach zagospodarowania przestrzennego na cele mieszkaniowo - usługowe, powinno uwzględniać podstawowe wartości przestrzenne i architektoniczne gminy.
2. Nowa zabudowa zagrodowa (siedliskowa), obok istniejącej, może być realizowana w ustalonych planem granicach zabudowy zwartej. W planach miejscowych należałoby zapewnić przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy, oraz nadmiernemu rozprzestrzenianiu się terenów zurbanizowanych. Do przyszłego miejscowego planu zagospodarowania miasta i gminy wskazane jest sporządzenie katalogu lokalnych form architektonicznych, który powinien być stosowany do przyszłych planów lokalnych i dokumentacji technicznej. Plany te winny szczegółowo określić warunki kształtowania zabudowy w celu zapewnienia twórczej ewolucji lokalnych form architektonicznych.
3. Dopuszcza się budowę, rozbudowę, nadbudowę i przebudowę budynków w istniejących siedliskach rolniczych zakwalifikowanych do innej kategorii przeznaczenia niż tereny ośrodków wiejskich.
4. Dopuszcza się rozbudowę, nadbudowę i przebudowę istniejących budynków.

5. Przy wznoszeniu nowych obiektów należy stosować formy architektury twórczo nawiązujące do tradycyjnych form lokalnych.
6. Tereny zabudowy mieszkaniowej mogą być uzupełnione o funkcje usługowe – niewpływające negatywnie na środowisko przyrodnicze.
7. Noworealizowane oraz przebudowywane/rozbudowywane/nadbudowywane budynki sąsiadujące lub będące w bliskim sąsiedztwie powinny nawiązywać do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali i bryły oraz nawiązanie kompozycją i wystrojem architektonicznym elewacji nowych i przebudowywanych budynków do istniejących obiektów historycznych - poprzez stosowanie podobnych zasad podziału, detalu, rozwiązań materiałowych, proporcji.
8. Wskazana funkcja i zasady zagospodarowania określają podstawowy kierunek przeznaczenia terenu, w obrębie każdego wyodrębnionego na rysunku Studium obszaru, oznaczonego symbolem, o którym mowa w tabeli dotyczącej: "funkcji terenu, podstawowych ustaleń."
9. Wszystkie rodzaje obszarów zabudowy oznaczone symbolem literowym (wg tabeli dot. oznaczeń terenów oraz funkcji terenu, podstawowych ustaleń) mogą być uzupełniane funkcjonalnie o miejsca parkingowe, drogi, infrastrukturę techniczną, place publiczne, zielen w formie urządzonej, urządzenia wodne oraz małą architekturą.
10. Dopuszcza się lokalizację miejsc parkingowych w obiektach kubaturowych podziemnych i naziemnych.
11. Wzdłuż dróg i ulic zaleca się stosowanie zieleni izolacyjnej oraz szpalerów drzew.
12. Należy zatrzymać tendencję (wynikającą z przyczyn własnościowych) do zabudowy terenów wzdłuż głównych dróg, ponieważ prowadzi to do rozproszenia zabudowy, jest nieekonomiczne (ze względu na uzbrojenie terenu), prowadzi do konfliktów zarówno społecznych jak i przestrzennych oraz do zatrzymania inwestycji drogowych, a także przemyka otwarcia widokowe i zakłóca równowagę przyrodniczą.
13. Jako rekompensatę należy przyjąć obowiązek ustanowienia w obrębie nowych zakładów produkcyjnych terenów zieleni izolacyjnej.
14. Postuluje się wprowadzenie pasa zieleni izolacyjnej wokół istniejących i projektowanych cmentarzy.
15. Ustalenie zasad i kontrola kolejności zajmowania pod zabudowę poszczególnych terenów - powinna obowiązywać zasada: najpierw uzbrojenie terenu potem zabudowa.
16. Dopuszcza się użytkowanie terenu zgodnie ze stanem istniejącym (możliwość utrzymania istniejącego zagospodarowania terenu).
17. W zależności od uwarunkowań terenowych dopuszcza się wysokość maksymalnie 50 m dla obiektów radiokomunikacyjnych.
18. Należy dążyć do ograniczenia możliwości lokalizowania zabudowy chronionej akustycznie w sąsiedztwie ciągów transportowych, w szczególności linii kolejowych.
19. Lokalizacja drzew i krzewów w sąsiedztwie linii kolejowych musi spełniać wymogi przepisów odrębnych.
20. W sąsiedztwie terenów kolejowych obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych.

Kształtując lokalny ład przestrzenno - architektoniczny należy m. in. kierować się zasadami:

1. Harmonizacji zabudowy z krajobrazem i elementami przyrody.
2. Poszanowania lokalnych i regionalnych tradycji architektonicznych, przejawiającego się w wykorzystywaniu najlepszych i charakterystycznych starych form i elementów architektonicznych przy tworzeniu zabudowy spełniającej wymogi współczesnego budownictwa.
3. Harmonizacji nowej zabudowy z wartościową zabudową istniejącą.

4. Ekspozycja wartościowych dominant architektonicznych i zachowania cennych osi widokowych.
5. Kształtowanie właściwych proporcji pomiędzy przestrzeniami publicznymi w szerokim znaczeniu a przestrzeniami prywatnymi.
6. Kształtowanie właściwych relacji przestrzennych pomiędzy budynkami, w tym stosownie do okoliczności, czytelnych linii zabudowy ulic oraz funkcjonalnie rozplanowanych zespołów budynków w ramach posesji.
7. Kształtowanie funkcjonalnych podziałów geodezyjnych.
8. Racjonalizacja kosztów uzbrojenia terenów inwestycyjnych.

W zagospodarowaniu terenów przyjmuje się następujące wskaźniki i parametry urbanistyczne:

Tereny zabudowy ośrodków wiejskich – M:

- maksymalna wysokość zabudowy: 12 m;
- liczba kondygnacji: od 1 do 2 kondygnacji nadziemnych oraz poddasze nieużytkowe;
- maksymalna powierzchnia zabudowy: 50%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,8;
- minimalna powierzchnia działki: 1000 m².

Tereny zabudowy letniskowej – ML:

- maksymalna wysokość zabudowy: 12 m;
- liczba kondygnacji: od 1 do 2 kondygnacji, w tym poddasze użytkowe;
- maksymalna powierzchnia zabudowy: 40%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 50%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,8;
- minimalna powierzchnia działki: 1000 m².

Tereny zabudowy usługowej – U:

- maksymalna wysokość zabudowy: 12 m;
- liczba kondygnacji: od 1 do 2 kondygnacji nadziemnych oraz poddasze użytkowe;
- maksymalna powierzchnia zabudowy: 70%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 5%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 1,5;
- minimalna powierzchnia działki: 500 m².

Tereny zabudowy usług sportu i rekreacji – US:

- maksymalna wysokość zabudowy: 15 m;
- liczba kondygnacji: od 1 do 2 kondygnacji nadziemnych;
- maksymalna powierzchnia zabudowy: 50%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 20%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,6;
- minimalna powierzchnia działki: 1000 m².

Tereny obsługi produkcji rolnej – RU:

- maksymalna wysokość zabudowy: 10m;
- liczba kondygnacji: od 1 do 2 kondygnacji nadziemnych;

- maksymalna powierzchnia zabudowy: 50%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 50%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,8.

Tereny zabudowy produkcyjno – usługowej – PU:

- maksymalna wysokość zabudowy: 15m;
- liczba kondygnacji: od 1 do 3 kondygnacji nadziemnych;
- maksymalna powierzchnia zabudowy : 60%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 10%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 1,5;

Tereny zabudowy produkcyjnej, przemysłowej, składów i infrastruktury – P:

- maksymalna wysokość zabudowy: 15m;
- liczba kondygnacji: od 1 do 2 kondygnacji nadziemnych;
- maksymalna powierzchnia zabudowy: 60%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 10%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 1,2;

Tereny eksploatacji surowców – PG:

- maksymalna wysokość zabudowy: 10m;
- liczba kondygnacji: od 1 do 2 kondygnacji nadziemnych;
- maksymalna powierzchnia zabudowy: 20%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 10%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,5.

Tereny zieleni publicznej – ZP:

- maksymalna wysokość zabudowy: 6m;
- liczba kondygnacji: 1 kondygnacja nadziemna;
- maksymalna powierzchnia zabudowy: 15%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 70%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,2.

Tereny istniejących cmentarzy – ZC:

- maksymalna wysokość zabudowy: 9m;
- liczba kondygnacji: 1 kondygnacja nadziemna;
- maksymalna powierzchnia zabudowy: 20%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 20%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,2.

Tereny zieleni nieurządzonej – ZN:

- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 90%.

Tereny rolne – R:

- maksymalna wysokość zabudowy: 12m;
- liczba kondygnacji: od 1 do 2 kondygnacji nadziemnych oraz poddasze nieużytkowe/użytkowe;
- maksymalna powierzchnia zabudowy : 30%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 70%;

- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,6.

Tereny komunikacji miejskiej i podmiejskiej – KM:

- maksymalna wysokość zabudowy: 12m;
- liczba kondygnacji: od 1 do 2 kondygnacji nadziemnych;
- maksymalna powierzchnia zabudowy: 80%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 10%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 1,5.

Tereny placów publicznych – KP:

- maksymalna wysokość zabudowy: 10m;
- liczba kondygnacji: od 1 do 2 kondygnacji nadziemnych;
- maksymalna powierzchnia zabudowy: 50%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 10%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 1.

Tereny infrastruktury technicznej – IT:

- maksymalna wysokość zabudowy: 9m;
- liczba kondygnacji: od 1 do 2 kondygnacji nadziemnych;
- maksymalna powierzchnia zabudowy: 90 %;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 10%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,9.

Wytyczne dotyczące zagospodarowania oraz parametry i wskaźniki urbanistyczne zawarte w ramach charakterystyki poszczególnych terenów stanowią podstawę określenia ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, przy czym dopuszcza się ich modyfikację, w zakresie określonym ustaleniami Studium.

Określona wysokość zabudowy nie dotyczy obiektów infrastruktury technicznej, masztów, silosów, kominów, obiektów sakralnych, zadaszeń nad trybunami i terenowymi urządzeniami sportowymi oraz budowli i urządzeń przemysłowych oraz związanych z gospodarką rolną. W stosunku do ww. obiektów maksymalną wysokość zabudowy należy określić indywidualnie na etapie opracowania planu miejscowego.

2.2. Tereny wyłączone spod zabudowy.

W studium wyznaczono następujące tereny wyłączone spod zabudowy:

- 1) **Tereny istniejących lasów**, oznaczone na rysunku Studium symbolem „ZL” - tereny objęte całkowitym zakazem zabudowy, za wyjątkiem zabudowań związanych z gospodarką leśną oraz zgodnie z przepisami odrębnymi;
- 2) **Tereny zalesień**, oznaczone na rysunku Studium symbolem „ZL2” - tereny bez możliwości lokalizacji zabudowy, za wyjątkiem zabudowań związanych z gospodarką leśną oraz zgodnie z przepisami odrębnymi;
- 3) **Tereny zieleni urządzonej**, w tym parki, ogrody, sady, zielone skwery, parki leśne, oznaczone na rysunku Studium symbolami: „ZP” – tereny bez możliwości lokalizacji zabudowy, z wyjątkiem obiektów ogrodowych oraz usług kultury, handlu i gastronomii, jako funkcji

- uzupełniającej oraz niezbędnej infrastruktury technicznej;
- 4) **Tereny zieleni nieurządzonej**, w tym łąki i pastwiska, oznaczone na rysunku Studium symbolem „ZN” - tereny bez możliwości lokalizacji zabudowy, z wyjątkiem niezbędnej infrastruktury technicznej;
 - 5) **Tereny korytarzy ekologicznych**, które zostały oznaczone na rysunku Studium - tereny bez możliwości lokalizacji nowej zabudowy, za wyjątkiem niezbędnej infrastruktury technicznej oraz zabudowy już wyznaczonej;
 - 6) **Tereny zwartych kompleksów gleb I-III klasy bonitacyjnej**, które zostały oznaczone na rysunku Studium - tereny bez możliwości lokalizacji nowej zabudowy, za wyjątkiem niezbędnej infrastruktury technicznej oraz zabudowy już wyznaczonej;
 - 7) **Obszary napowietrznych linii elektroenergetycznych 110 kV wraz z ich pasami technicznymi** - zakaz zabudowy zgodnie z przepisami odrębnymi;
 - 8) **Strefy ochronne ujęć wody** - zakaz zabudowy zgodnie z przepisami odrębnymi;
 - 9) **Tereny eksploatacji surowców** – zakaz zabudowy, jedynie z dopuszczeniem do realizacji obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych związanych bezpośrednio z eksploatacją kopalni.

3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.

Każda działalność człowieka ingeruje w środowisko przyrodnicze i zakłóca jego funkcjonowanie. Należy dążyć do tego, by przyroda nie straciła możliwości samoistnej odnowy i nie dopuszczać do zniszczenia zasobów nieodnawialnych. Rozwój gminy musi zachodzić na zasadach rozwoju zrównoważonego (rozwój społeczny, gospodarczy i przestrzenny z jednoczesną ochroną środowiska przyrodniczego i poszanowaniem jego elementów). Oznacza to konieczność określenia zasad zagospodarowania pozwalających na zachowanie zasobów środowiska przyrodniczego, w tym poprzez ochronę jego cennych zasobów, przy jednoczesnym racjonalnym wykorzystaniu jego walorów.

Do głównych celów polityki zagospodarowania przestrzennego gminy w zakresie ochrony środowiska i jego zasobów należą:

- zapobieganie przekształcaniu i degradacji powierzchni ziemi;
- ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych;
- ochrona jakości powietrza atmosferycznego;
- ochrona przed hałasem komunikacyjnym i przemysłowym;
- wdrożenie nowoczesnego systemu gospodarowania odpadami;
- ochrona walorów środowiska, przyrody i krajobrazu;
- współdziałanie w kształtowaniu systemu i ochrona obszarów chronionych;
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska na skutek wystąpienia awarii przemysłowych oraz awarii wynikających z transportu materiałów niebezpiecznych.

W związku z powyższym wskazane jest podjęcie następujących działań:

- rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej, budowa kanalizacji deszczowej eliminującej w maksymalny sposób indywidualne sposoby utylizacji ścieków sanitarnych i deszczowych,
- kompleksowe rozwiązanie odprowadzania ścieków opadowych z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów oraz oczyszczenie ich zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- zachowanie torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych,

- przeciwdziałanie degradacji chemicznej gleb poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych,
- racjonalnie stosowanie wapna, nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na terenach rolnych i leśnych,
- eksploatacja złóż wyłącznie w ramach wyznaczonych terenów eksploatacji surowców,
- utrzymanie właściwego funkcjonowania urządzeń melioracji wodnych, a w przypadku przekwalifikowywania gruntów rolnych, na których występują obiekty melioracyjne, na inne (budowlane, przemysłowe, zalesienia) wyłączenie obszarów zmeliorowanych na zasadach określonych w przepisach odrębnych,
- utrzymywanie drożności rowów, kanałów i urządzeń melioracyjnych,
- utrzymanie i ochrona naturalnej roślinności w postaci łąk, zadrzewień i zakrzewień, stanowiącej obudowę brzegów rzek i cieków,
- dążenie przy zagospodarowaniu terenów zabudowy do maksymalnego zatrzymania wód w granicach nieruchomości, np. poprzez rozsączanie miejscowe bądź retencję terenową,
- ograniczenie możliwości lokalizacji nowej zabudowy na terenach charakteryzujących się wysokimi walorami przyrodniczymi,
- w razie zaistnienia takiej potrzeby, zagospodarowywanie naturalnych terenów zielonych znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów zurbanizowanych, na tereny: sportu, rekreacji, wypoczynku, które będą charakteryzować się dużą powierzchnią biologicznie czynną i będą w niewielkim stopniu zniekształcać tereny przyrodnicze przez co utrzymają one ciągłość systemu ekologicznego,
- zachowanie naturalnego ukształtowania dolin, z systemem zadrzewień i zakrzewień,
- ograniczenie rozpraszania i lokalizowania zabudowy na terenach otwartych,
- stosowanie zieleni izolacyjnej dla terenów szczególnie uciążliwych dla środowiska i negatywnie wpływających na krajobraz gminy,
- stosowanie systemów grzewczych ograniczających negatywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego,
- rozwój zieleni i terenów zielonych,
- konieczność zachowania korytarzy przewietrzania, w tym klinów nawietrzających, stanowiących naturalne lub projektowane obszary wolne od zabudowy, mające na celu poprawę przepływu powietrza.
- Wprowadzenie stref chronionego krajobrazu na terenie miejscowości Ryków.
- objęcie terenu w obrębie Komorów – Osiny strefą ochrony wartości przyrodniczych. Teren predestynowany jest do pełnienia funkcji klimatycznych, klimatotwórczych, a także glebo i wiatrochronnych

Na obszarze gminy Wieniawa nie występują uzdrowiska.

3.1. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione oraz przewidziane do ochrony na podstawie przepisów szczególnych.

3.1.1. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody.

Na terenie gminy Wieniawa występują następujące formy ochrony przyrody:

- pomniki przyrody,
- użytki ekologiczne,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Zostały one szczegółowo omówione w części dotyczącej „Uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego”.

Działania na obszarach objętych ochroną muszą być podporządkowane ustaleniom przepisów szczególnych i aktów stanowiących szczególne formy ochrony przyrody.

Wyznacza się także strefy ekologiczne jako korytarze ekologiczne, obejmujące tereny zielone, grunty orne, lasy i wody powierzchniowe. Na wymienionym terenie należy zakazać lokalizacji obiektów uciążliwych dla środowiska, prowadzenia odwodnień bez zgody odpowiednich organów oraz lokalizacji miejsc eksploatacji surowców naturalnych. Ponadto teren należy pozostawić w użytkowaniu maksymalnie zbliżonym do naturalnego z umożliwieniem naturalnej migracji flory i fauny w tej strefie i z zapewnieniem swobodnego grawitacyjnego przepływu powietrza.

Proekologiczna polityka gminy powinna koncentrować się również na eliminacji wszelkich zagrożeń oraz na działaniach prowadzących do renaturalizacji tych obszarów, jeśli istnieje taka możliwość.

Eliminację zagrożeń można osiągnąć przez:

- zorganizowanie systemu usuwania odpadów,
- zbudowanie systemów kanalizacyjnych w ślad za wodociągami grupowymi,
- zgazyfikowanie całej gminy i użycie gazu do celów grzewczych,
- zwiększenie lesistości obszaru,
- stworzenie systemu retencjonowania wód.

3.1.2. Obszary chronione na podstawie przepisów o lasach, ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ochronie przed przeznaczeniem gruntów na cele nierolnicze podlegają grunty zaliczone do klas I– III. Grunty klas IV, V, VI nie są zaliczane do chronionych.

Ochronie podlegają także grunty leśne. Należy w miarę możliwości nie przeznaczać gruntów gleb chronionych oraz leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Polityka przestrzenna w zakresie ochrony gruntów rolnych i leśnych:

1. Maksymalne zachowanie w użytkowaniu rolniczym gleb najlepszych.
2. Ochrona przed dewastacją i niekorzystną zmianą stosunków wodnych.
3. Nierozpraszanie zabudowy zwłaszcza na terenach najlepszych gleb.
4. Ochrona gleb organicznych (gleby mułowe, murszowe, murszowate i torfowe), głównie pod użytkami zielonymi, występujących w dnach dolin i obniżen terenowych.
5. Zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych jako ważnego elementu lokalnego układu powiązań ekologicznych, w tym wszelkiej, naturalnej sukcesji roślinnej (głównie brzozy), jako wstępnego etapu dolesień planowych.
6. Zakaz wznoszenia w lasach obiektów budowlanych z wyjątkiem obiektów integralnie związanych z gospodarką leśną.
7. Utrzymanie zasięgów lasów istniejących, z docelowymi zalesieniami.
8. Dbałość o stan zdrowotny i sanitarny lasów.
9. Wprowadzanie nowych zalesień na najstabszych glebach zwłaszcza w sąsiedztwie lasów istniejących.
10. Przystosowanie lasów do funkcji rekreacyjnej.
11. Prowadzenie zgodnie z zasadami proekologicznymi gospodarki leśnej.

3.1.3. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów prawa wodnego.

Wokół ujęć wód podziemnych służących do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę do picia i potrzeb gospodarstw domowych oraz do produkcji artykułów żywnościowych należy ustanowić bezpośrednie strefy ochrony oraz ewentualnie - pośrednią strefę ochrony, zgodnie z przepisami szczególnymi.

Bezpośrednie strefy ochrony należy przyjąć jako obszar fizycznie wyodróżniony i wyłączony z użytkowania innego niż związany z eksploatacją wody.

Studium ustala obowiązek ochrony istniejących urządzeń melioracji wodnych, które powinny być użytkowane zgodnie z ich przeznaczeniem. Tereny zmeliorowane zostały wyznaczone na rysunku Studium w miejscowościach: Wieniawa, Kłudno, Kochanów, Sokolniki Suche, Kamień, Komorów, Zagórze, Romualdów, Wydrzyn, Żuków, Sokolniki Mokre, Ryków, Pogroszyn, Koryciska, Zawady, Jabłonica, Głogów.

Ujmowane wody są odprowadzane systemem drenażów i rowów do cieków wodnych na terenie gminy. Długość cieków uregulowanych na terenie gminy stanowi ok. 49 %.

Według informacji z 2013 roku WZM i UW Inspektorat w Przysusze, powierzchnia terenów zdrenowanych z podziałem na system drenażu i rowów odwadniających na terenie gminy przedstawia się następująco :

- drenowanie gruntów - 1376 ha,
- trwałe użytki zielone - odwodnienie rowami - 925 ha,
- długość rowów odwadniający - 125 089 m.

Na terenach przeznaczonych pod zabudowę, zajmując część terenów, na których występują urządzenia melioracji wodnych szczegółowych (drenowanie, rowy melioracyjne), należy zapewnić sprawne działanie systemów na terenach przyległych, zapobiegając zakłócenia stosunków wodnych, niszczenia lub uszkodzenia urządzeń wodnych.

3.2. Rekreacja i turystyka.

Walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz liczne zabytki, umożliwiają rozwój turystyki i wypoczynku, zwłaszcza agroturystyki i ekoturystyki. Ograniczeniem dla rozwoju turystyki na terenie gminy jest przede wszystkim zły stan infrastruktury technicznej oraz braki w bazie noclegowej.

Rozwój gminy pod względem turystycznym i wypoczynkowym można osiągnąć poprzez następujące działania:

1. Podniesienie standardu istniejącej bazy turystyczno - wypoczynkowej m.in. przez modernizację i uzupełnienie infrastruktury technicznej oraz budowę obiektów o standardzie odpowiadającym normom europejskim.
2. Opracowanie i wytyczenie szlaków turystycznych dla turystyki kwalifikowanej pieszej.
3. Rozbudowa istniejących tras i szlaków rowerowych.
4. Wprowadzenie terenów sportu i rekreacji w okolicach zbiornika Domianiewskiego.
5. Wprowadzenie szlaku architektury drewnianej z racji występowania licznych obiektów drewnianych
6. Promocja walorów turystycznych gminy w kraju i za granicą.

4. Obszary i zasady ochrony krajobrazu kulturowego, dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Udokumentowanie, zachowanie i właściwe eksponowanie wartości dziedzictwa kulturowego jest obowiązkiem władz państwowych, samorządowych i społeczeństwa. Działalność ta stanowi element edukacji i rozbudzania poczucia tożsamości narodowej i lokalnej. Musi jednak, co jest bardzo trudne, godzić

element czysto ochroniarski z potrzebami adaptacji do współczesności. Dziedzictwo kulturowe stanowi wartość podlegającą ochronie prawnej. Ochrona dóbr kultury materialnej jest także zadaniem polityki przestrzennej. Obiekty kultury materialnej powinny być wykorzystywane i użytkowane z zapewnieniem opieki konserwatorskiej, rewaloryzacji oraz nadawania im odpowiednich funkcji użytkowych.

Zabytki architektoniczne i urbanistyczne oraz zabytki archeologiczne zostały szczegółowo wymienione w części dotyczącej „Uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego”. Podlegają one ochronie prawnej na mocy przepisów w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

W celu ochrony obiektów znajdujących się w rejestrze zabytków i Gminnej Ewidencji Zabytków, ustala się:

- utrzymanie obiektów w jak najlepszym stanie technicznym – bez naruszenia ich wartości zabytkowej,
- określenie w treści miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego warunków i zakresu ochrony w zależności od potrzeb,
- jakiegokolwiek prace budowlane, konserwatorskie, restauratorskie przy zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków bądź w jego otoczeniu wymagają uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na ich wykonywanie. Inwestor powinien wystąpić z takim wnioskiem do Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków przed wystąpieniem o pozwolenie budowlane.

Na terenie objętym studium znajduje się strefa ochrony archeologicznej stanowiska, stanowiska archeologiczne oraz archiwalne stanowiska archeologiczne. Wszelkie prace w obrębie w/w obszarów archeologicznych wymagają akceptacji (uzgodnienia) z Mazowieckim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków na podstawie przepisów odrębnych.

Propozycja stref ochronnych dla obiektów na terenie gminy obejmuje obiekty umieszczone w wykazie, które w większości wtopione są w zabudowę wiejską.

Priorytetem ochrony walorów dziedzictwa kulturowego winno być w szczególności dostosowanie form nowej zabudowy do historycznego otoczenia w sposób zachowujący harmonię formalną i funkcjonalną.

Ochrona dziedzictwa kulturowego gminy wymaga:

- remontów, modernizacji i odtwarzania obiektów zabytkowych,
- ochrony zespołów budownictwa drewnianego,
- umiejętnego zagospodarowania sąsiedztwa obiektów zabytkowych i historycznych układów urbanistycznych,
- kontynuacji rozpoznania archeologicznego na terenie gminy i uwzględniania ich wyników podczas planowania przestrzennego i działalności inwestycyjnej.

Należy także objąć ochroną wartości zabytkowych cmentarzy poprzez zachowanie i konserwację zabytków architektury oraz nagrobnej sztuki sakralnej, zachowanie i rewaloryzację historycznej kompozycji - w tym osi kompozycyjnych oraz skomponowanych układów zieleni.

5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

5.1. Komunikacja.

Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i technicznej powinien dążyć do poziomu w pełni zapewniającego:

- ochronę zdrowia mieszkańców,

- wysoki standard życia mieszkańców,
- stworzenie dobrych warunków do dynamicznego rozwoju gospodarczego gminy.

Wobec wzrastającej ruchliwości społeczeństwa i gwałtownego zwiększenia obciążenia transportu drogowego i wzrastającej liczby zwłaszcza indywidualnych środków transportu, kierunki działań w zakresie transportu zmierzać muszą do poprawy jakości infrastruktury, zwłaszcza w kierunku zapewnienia większego bezpieczeństwa, usprawnienia ruchu, wyeliminowania zbędnych kolizji oraz uciążliwości dla okolicznych mieszkańców.

Dla spełnienia zwiększonych wymogów w zakresie komunikacji i transportu i w związku z tym usunięcia ograniczeń dla rozwoju gminy w tym zakresie należy:

- Przeprowadzić kompleksowy proces modernizacji i poprawy jakości odcinków dróg gminnych.
- W celu zapewnienia odpowiedniej segregacji ruchu pojazdów o odmiennych parametrach ruchu, co przyczynia się do zwiększenia bezpieczeństwa, należy opracować i wdrożyć program budowy ścieżek rowerowych na terenie miasta i gminy. W pierwszej kolejności ścieżki powinny odciążać najbardziej uczęszczane i niebezpieczne odcinki dróg.
- Na obszarze całej gminy dopuszcza się realizację dróg gminnych i wewnętrznych oraz parkingów niewyznaczonych w Studium, zgodnie z przepisami odrębnymi.

5.1.1. Układ drogowy.

Układ drogowy gminy będzie tworzył zhierarchizowany system, składający się z:

- układu podstawowego, do którego wejdą drogi krajowe i powiatowe, klasy głównej (G) i zbiorczej (Z), mające znaczenie ponadlokalne i lokalne o istotnym znaczeniu dla gminy,
- układu obsługującego: drogi lokalne (L) i dojazdowe (D), o znaczeniu lokalnym, tworzone przez pozostałe drogi powiatowe oraz gminne.

Głównymi celami rozwoju układu drogowego są:

- zapewnienie powiązań z siecią dróg nadrzędnych, dostępności celów podróży w gminie, obsługa terenów rozwojowych oraz umożliwienie funkcjonowania komunikacji autobusowej i busowej,
- poprawa funkcjonalności układu drogowego, poprzez uwzględnienie zróżnicowanych funkcji dróg poszczególnych kategorii i klas w układzie transportowym, ochronę dróg wyższych klas przed nadmierną dostępnością, uwolnienie zwartych obszarów zabudowy od ruchu tranzytowego,
- poprawa warunków i bezpieczeństwa ruchu.

Gmina posiada dobrze rozwinięty układ komunikacyjny. W celu zwiększenia bezpieczeństwa i poprawy płynności ruchu, zakłada się systematyczną przebudowę i modernizację układu drogowego, tym również, jeśli pozwala na to istniejące zagospodarowanie, poprzez sparаметryzowanie zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami.

Uwzględniając nowo wyznaczone oraz dotychczas niezagospodarowane tereny zabudowy, jak również potencjał turystyczny gminy i rosnące zapotrzebowanie na tereny związane z rekreacją, należy dążyć do sukcesywnej rozbudowy systemu komunikacji poprzez realizację nowych dróg dojazdowych oraz ścieżek rowerowych.

Studium uwzględniając planowane na terenie gminy Wieniawa inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu komunikacji wskazuje trasowanie:

- Budowy drogi ekspresowej S12
- Modernizacji linii kolejowej nr 22 Tomaszów Mazowiecki - Radom.

Poza drogami wskazanymi na rysunku Studium, w zależności od potrzeb lokalnej społeczności, możliwa jest realizacja nowych dróg, których przebieg zostanie ustalony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub w drodze decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej.

Uzupełnienie dróg publicznych stanowi sieć dróg wewnętrznych pełniących drugorzędną rolę w układzie komunikacyjnym gminy, najczęściej dojazdów do pojedynczych zespołów zabudowy.

5.1.2. Ruch pieszy i rowerowy.

Należy uwzględniać potrzeby ruchu pieszego poprzez tworzenie dogodnych, krótkich i bezpiecznych powiązań dla pieszych, w tym dojazdów do przystanków komunikacji zbiorowej i odpowiednie kształtowanie przestrzeni publicznych pod kątem jej udostępniania przede wszystkim dla pieszych i rowerzystów.

Celem rozwoju dróg rowerowych jest zapewnienie każdemu chętnemu możliwości korzystania z roweru, poruszania się bezpiecznie w dogodnych warunkach środowiskowych, uczynienie z roweru atrakcyjnego środka lokomocji oraz podniesienie walorów turystycznych gminy.

Drogi rowerowe (wydzielone, ciągi pieszo-jezdne lub pasy rowerowe) powinny zapewnić powiązania rejonów mieszkalnych z miejscami pracy, szkołami, handlem i usługami oraz terenami atrakcyjnymi turystycznie i rekreacyjnie.

5.1.3. Parkingi.

Wskaźniki parkowania dla poszczególnych terenów należy różnicować i uzależniać od określonego rodzaju przeznaczenia, zakładanego sposobu zagospodarowania oraz rzeczywistego zapotrzebowania wynikającego w szczególności z funkcji danego obiektu. Miejsca te powinny zaspokajać potrzeby parkowania samochodów mieszkańców, użytkowników, pracowników oraz uwzględniać dobową rotację samochodów.

Realizacja miejsc postojowych w ramach poszczególnych przedsięwzięć powinna następować w ramach terenów inwestycji. W przypadku rozbudowy istniejących obiektów lub uzasadnionego braku możliwości realizacji miejsc postojowych w ramach działki budowlanej dopuszcza się w celu zapewnienia obsługi komunikacyjnej wykorzystanie ogólnodostępnych parkingów.

Dodatkowo należy przewidywać miejsca dla przechowywania (postojów) rowerów.

Na parkingach dla samochodów osobowych, należy również wyznaczać miejsca postojowe dla samochodów, z których korzystają osoby niepełnosprawne.

5.1.4. Układ kolejowy.

Studium utrzymuje przebieg, zlokalizowanej na terenie gminy, linii kolejowej nr 22 Tomaszów Mazowiecki – Radom Główny wraz z zasięgiem terenów kolejowych jednocześnie dopuszczając jej przebudowę i modernizację.

5.2. Infrastruktura techniczna.

5.2.1. Zaopatrzenie w wodę.

Ze względu na występujący deficyt wody w studniach oraz na ich jakość nie odpowiadającą

wymogom stawianym wodzie do celów spożywczych należy zrealizować zaopatrzenie w wodę wszystkich miejscowości z sieci wodociągowych, zasilanych ze stacji wodociągowych na terenie gminy Wieniawa.

Studnie mogą stanowić źródło wody dla potrzeb gospodarczych. Zasięgi stref ochrony sanitarnej wokół studni w poszczególnych stacjach wodociągowych równe wielkościom stref ochrony bezpośredniej, określonym w przepisach odrębnych.

W zakresie zaopatrzenia w wodę ustala się następujące kierunki rozwoju:

- utrzymanie i w miarę potrzeby modernizacja istniejących ujęć wód podziemnych, służących do zbiorowego zaopatrywania ludności w wodę pitną oraz stacji uzdatniania wody zlokalizowanych na terenie gminy,
- utrzymanie i modernizacja istniejącej sieci wodociągowej,
- sukcesywna rozbudowa istniejącego systemu wodociągowego,
- dopuszcza się utrzymanie istniejących przyzakładowych ujęć wód podziemnych,
- indywidualne źródła zaopatrzenia dopuszcza się jedynie przejściowo lub gdy będzie to uzasadnione ekonomicznie z racji znacznego oddalenia posesji od głównych koncentracji zabudowy i przy zapewnieniu jakości wody według wymogów określonych dla wody przeznaczonej do picia.

5.2.2. Ograniczenia rozwoju wynikające z istniejących i projektowanych stref sanitarnych i bezpieczeństwa

Obowiązuje zakaz lokalizacji nowych funkcji chronionych w wyznaczonych strefach ochrony sanitarnej od istniejących i projektowanych cmentarzy.

5.2.3. Odprowadzanie ścieków.

W zakresie gospodarki ściekowej ustala się następujące kierunki rozwoju:

- utrzymanie i w miarę potrzeb rozbudowa wraz z ewentualną modernizacją istniejących oczyszczalni ścieków,
- utrzymanie i w miarę potrzeb modernizacja istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej,
- sukcesywna rozbudowa istniejącego systemu kanalizacji sanitarnej,
- na obszarach, gdzie budowa sieci kanalizacji sanitarnej jest nieuzasadniona ze względów ekonomicznych, dopuszcza się odprowadzanie ścieków do przydomowych oczyszczalni ścieków lub zbiorników bezodpływowych z zapewnieniem okresowego odbioru ścieków (dla terenów wskazanych jako obszary szczególnego zagrożenia powodzią niezbędna jest realizacja zbiorczej sieci kanalizacyjnej),
- ścieki odzwierzęce powinny być gromadzone w szczelnych, zamkniętych zbiornikach i na płytach gnojowych, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa,
- gospodarowanie wodami opadowymi i roztopowymi z terenów utwardzonych dróg publicznych, placów, parkingów wielostanowiskowych, terenów przemysłowych winno się odbywać w ramach systemu kanalizacji deszczowej; w miejscach nie wyposażonych w sieć kanalizacji deszczowej dopuszcza się odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do bezodpływowych zbiorników naziemnych lub podziemnych; ponadto z terenów dróg publicznych dopuszcza się odprowadzanie wód opadowych i roztopowych systemem powierzchniowego odprowadzania wód tj. za pomocą rowów usytuowanych wzdłuż pasa drogowego; na pozostałych obszarach dopuszcza się odprowadzanie wód opadowych i roztopowych w ramach powierzchni biologicznie czynnych,
- zrzuty wód opadowych muszą być podczyszczone do parametrów określonych w przepisach odrębnych,

- zakazuje się odprowadzania wód opadowych i roztopowych z terenów sąsiednich na tereny kolejowe i wykorzystania do tego celu kolejowych urządzeń odwadniających.

5.2.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną.

Rozbudowa elementów układu elektroenergetycznego powinna następować równocześnie z zagospodarowaniem nowych terenów przeznaczonych do zabudowy. Na terenach, których walory estetyczne powinny być podkreślone, Studium rekomenduje wykonanie nowych sieci rozdzielczych w wersji kablowej. Należy także podejmować działania zmierzające do systematycznej modernizacji i rozbudowy infrastruktury elektroenergetycznej, mającej na celu zaspokojenie potrzeb odbiorców oraz zwiększenie sprawności całego systemu zaopatrzenia w energię elektryczną.

W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną ustala się następujące kierunki rozwoju:

- poprawa bezpieczeństwa energetycznego poprzez działania zmierzające do rozbudowy linii 110kV w celu umożliwienia przyłączenia nowych odbiorców i źródeł wytwórczych, zwiększenia pewności zasilania istniejących odbiorców oraz zmniejszenia strat energii w sieci (uwzględniając planowane inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym Studium zakłada budowę linii elektroenergetycznej 110kV, przy czym z uwagi na brak trasowania przedmiotowej inwestycji jej przebieg nie został wskazany na rysunku Studium),
- zasilanie w energię elektryczną z istniejących, modernizowanych i rozbudowywanych linii napowietrznych i kablowych średniego i niskiego napięcia,
- budowa i rozbudowa linii elektroenergetycznych niskiego napięcia, w celu przyłączenia nowych odbiorów,
- dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy poniżej 40 kW z wyłączeniem korytarzy ekologicznych, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- w celu maksymalnej ochrony przed polem elektromagnetycznym należy zapobiegać zagrożeniom poprzez wyznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego odpowiednich pasów technologicznych dla linii napowietrznych:
 - 110 kV – po 15 m od osi linii w obie strony,
 - 15 kV – po 7,5 m od osi linii z przewodami niez izolowanymi oraz po 5 m od osi linii z przewodami izolowanymi,
 oraz wprowadzenie stosownych zakazów (w obszarze pasów technologicznych nie należy lokalizować budynków mieszkalnych lub innych przeznaczonych na pobyt ludzi, a także nie należy sadzić roślinności wysokiej).

5.2.5. Zaopatrzenie w ciepło.

Zaleca się rozwój źródeł ciepła opartych o energię z odnawialnych źródeł energii w postaci: energii słonecznej, energii geotermalnej (pompy ciepłne), biomasy i biogazu.

W zakresie zapotrzebowania na ciepło ustala się następujące kierunki rozwoju:

- utrzymanie istniejącego indywidualnego systemu zaopatrzenia w ciepło z zaleceniem modernizacji i wymiany urządzeń grzewczych na urządzenia o wysokiej sprawności grzewczej i niskim stopniu emisji zanieczyszczeń,
- sukcesywne zastępowanie paliw stałych w kotłowniach i paleniskach indywidualnych proekologicznymi systemami ogrzewania, w tym niekonwencjonalnymi i opartymi na odnawialnych źródłach energii,
- gazyfikacja gminy.

5.2.6. Zaopatrzenie w gaz.

Obecnie programem gazyfikacji nie jest objęta gmina Wieniawa.

W zakresie zaopatrzenia w gaz ustala się następujące kierunki rozwoju:

- uzyskanie nowych połączeń z krajowym układem przesyłowym gazu zwiększających wydajność techniczną systemu poprzez rozbudowę gazociągu wysokiego ciśnienia (uwzględniając planowane inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym studium zakłada budowę nowych gazociągów wysokiego ciśnienia, przy czym z uwagi na brak trasowania przedmiotowej inwestycji jej przebieg nie został wskazany na rysunku Studium),
- budowa i możliwość gazyfikacji całej gminy Wieniawa z istniejącego gazociągu wysokiego i średniego ciśnienia, rozbudowa i modernizacja istniejącej sieci rozdzielczej,
- w celu poprawy stanu środowiska wraz z rozwojem sieci gazowej należy wprowadzać sukcesywne ograniczenia, a następnie zakaz stosowania paliw stałych do celów komunalno-bytowych oraz grzewczych.

5.2.7. Gospodarka odpadami.

Najważniejszym zadaniem gminy w zakresie gospodarki odpadami jest ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko oraz maksymalny wzrost ich gospodarczego wykorzystania.

W zakresie gospodarki odpadami ustala się następujące kierunki rozwoju:

- gospodarka odpadami zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla Województwa Mazowieckiego” - odpady z gminy Wieniawa przekazywane są na składowisko odpadów w miejscowości Garno (gmina Wolanów),
- obowiązuje składowanie, zagospodarowanie lub utylizacja odpadów, stosownie do ich charakteru, na stosownym składowisku odpadów na warunkach określonych przez gminę i w przepisach odrębnych,
- zapobieganie powstawaniu odpadów poprzez stosowanie czystych technologii produkcji oraz selektywną zbiórkę odpadów i powtórne wykorzystanie,
- program działań edukacyjnych, którego celem będzie stworzenie kontaktu ze społeczeństwem i przekazanie mu obrazu potrzeb, zachowań i celów, jakim jest reorganizacja i wdrożenie nowoczesnej gospodarki odpadami,
- rozbudowa istniejącego systemu gospodarki odpadami;
- wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym metod termicznego przekształcania odpadów.

5.2.8. Telekomunikacja.

W zakresie systemu łączności ustala się następujące kierunki rozwoju:

- rozbudowa systemów telekomunikacji w zakresie urządzeń telefonii przewodowej oraz bezprzewodowej (z wykorzystaniem nowoczesnych technologii),
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury światłowodowej,
- objęcie terenu całej gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej,
- pełny dostęp do łączności telekomunikacyjnych, rozwój sieci teleinformatycznych, szerokopasmowego internetu oraz sieci bezprzewodowej.

5.2.9. Ochrona powietrza

W systemie ogrzewania indywidualnego należy sukcesywnie przechodzić na paliwa bezpieczne ekologicznie (gaz, olej opałowy, także energia elektryczna) szczególnie w rejonach dużych zgrupowań zabudowy. Dla projektowanych rejonów urbanizacji należy rozważyć możliwość zastosowania kotłowni lokalnych, bazujących również na ekologicznych nośnikach energii.

5.2.10. Ochrona przed hałasem

W terenach możliwych przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu komunikacyjnego, tj. wzdłuż głównych dróg, na terenach o funkcji chronionej (zabudowa mieszkaniowa, usługowa itp.) należy liczyć się z koniecznością odpowiedniego zabezpieczenia w postaci pasów zieleni wysokiej (w miejscach gdzie pozwalają na to warunki terenowe), lub okien dźwiękoszczelnych, ewentualnie innych skutecznych rodzajów zabezpieczeń. Wszelkie działania w zakresie ochrony przed hałasem powinny być prowadzone kompleksowo, w celu zapewnienia odpowiedniej ochrony zdrowia mieszkańców gminy.

6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Inwestycje celu publicznego należy rozumieć zgodnie z przepisami odrębnymi.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym na obszarze gminy Wieniawa obejmują w szczególności:

- 1) modernizację (przebudowę i rozbudowę) oraz budowę nowych odcinków dróg gminnych klasy zbiorczej, lokalnej i dojazdowej, wraz z towarzyszącą infrastrukturą,
- 2) budowę nowych ścieżek rowerowych, wraz z towarzyszącą infrastrukturą,
- 3) modernizację oraz budowę nowych ciągów pieszych, wraz z towarzyszącą infrastrukturą,
- 4) budowę nowych oraz modernizację/rozbudowę istniejących linii elektroenergetycznych SN i nN oraz stacji transformatorowych SN/nN,
- 5) modernizację oraz budowę nowych urządzeń obsługi technicznej w zakresie gazownictwa (stacje redukcyjno – pomiarowe I⁰) wraz z rozdzielczą siecią gazową (średniego i niskiego ciśnienia),
- 6) modernizację oraz budowę nowych urządzeń obsługi technicznej w zakresie zaopatrzenia w wodę (ujęcia wody, stacje uzdatniania wody, zbiorniki retencyjne wody pitnej) wraz z siecią wodociągową,
- 7) modernizację oraz budowę nowych urządzeń obsługi technicznej w zakresie oczyszczania ścieków (w tym przydomowych oczyszczalni ścieków) wraz z siecią kanalizacyjną (kanalizacji sanitarnej i deszczowej),
- 8) rozwój systemu gromadzenia, wywozu i segregacji odpadów,
- 9) adaptację i utrzymanie ciągów drenażowych i melioracji wodnych,
- 10) budowę zbiorników retencyjnych,
- 11) inwestycje związane z ochroną obiektów zabytkowych,
- 12) modernizację oraz budowę nowych obiektów użyteczności publicznej (administracji lokalnej, publicznych szkół podstawowych, publicznych przedszkoli, domów opieki społecznej, placówek opiekuńczo - wychowawczych, publicznych obiektów ochrony zdrowia, zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, itp.),
- 13) modernizację oraz budowę nowych obiektów usług turystycznych i rekreacyjnych (bazy noclegowej, gastronomicznej itp.),
- 14) modernizację oraz w miarę potrzeby budowę nowych mieszkań socjalnych,

- 15) modernizację oraz w miarę potrzeby rozbudowę i organizację nowych cmentarzy,
- 16) modernizację oraz w miarę potrzeby zakładanie nowej zieleni urządzonej,
- 17) modernizację oraz w miarę potrzeby budowę nowych publicznych usług sportu,
- 18) modernizację oraz w miarę potrzeby budowę nowych publicznych usług kultury (np. świetlic środowiskowych) i sportu (boiska sportowe),
- 19) modernizację oraz w miarę potrzeby budowę pozostałych urządzeń i obiektów obsługi technicznej służących zaspokojeniu zbiorowych potrzeb mieszkańców.

Wszelkie niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania gminy Wieniawa obiekty i urządzenia, a w szczególności: obiekty obsługi technicznej, urządzenia wodne i melioracji, drogi gminne, drogi wewnętrzne, obiekty i urządzenia komunikacji wodnej, zieleń parkową, publiczne usługi sportu, ciągi pieszo-jezdne, ciągi piesze, ścieżki rowerowe, ogólnodostępne parkingi (miejsca postojowe dla samochodów) i garaże, miejsca lokalizacji pojemników do czasowego gromadzenia odpadów stałych, można realizować na każdym terenie w sposób nie kolidujący z funkcją tych terenów i przepisami odrębnymi.

7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Zgodnie z ustaleniami „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego” przewiduje się następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym na terenie gminy Wieniawa:

- 1) usprawnienie sieci dróg krajowych, w tym likwidacja „wąskich gardeł” w ruchu poprzez budowę, przebudowę, remonty, utrzymanie istniejących dróg i obiektów mostowych obejmujące głównie dostosowanie parametrów technicznych do wymagań ruchu, budowę systemu obwodnic bezkolizyjnych skrzyżowań, zwiększenia nośności, odnowy nawierzchni, budowy chodników i ścieżek rowerowych, zwłaszcza na terenach zabudowywanych,
- 2) budowa planowanej drogi S12,
- 3) modernizacja linii kolejowej nr 22 Tomaszów Mazowiecki – Radom,
- 4) rozwój światłowodowej infrastruktury telekomunikacyjnej obejmującej swym zasięgiem wszystkie miasta i siedziby gmin,
- 5) rozwój technik radiokomunikacyjnych oraz innych systemów łączności bezprzewodowej,
- 6) uzyskanie nowych połączeń z krajowym układem przesyłowym gazu zwiększających wydajność techniczną systemu poprzez rozbudowę gazociągu wysokiego ciśnienia.
- 7) inwestycje celu publicznego w zakresie gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej - zapewnienie odpowiedniej przepustowości rzeki Radomki

8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej.

W granicach gminy Wieniawa obszary, dla których obowiązek opracowania planu miejscowego wynika z przepisów odrębnych to:

- tereny obejmujące poszerzenie istniejących lub budowę nowych cmentarzy,
- obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody,
- tereny przeznaczone pod eksploatację złóż kopalin,
- obszary przewidziane do przeprowadzenia przekształceń, rewitalizacji, rekultywacji lub remediacji.

W studium nie wyznacza się:

- obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości,
- obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

W studium wyznacza się obszary przestrzeni publicznej:

- place publiczne na terenie gminy Wieniawa oznaczone na rysunku Studium symbolem KP,
- tereny usług sportu i rekreacji oznaczone na rysunku Studium symbolem US,
- tereny cmentarzy oznaczone na rysunku Studium symbolem ZC.

Działania w celu kreowania obszarów przestrzeni publicznej będą wpływać na poprawę jakości życia na obszarze gminy Wieniawa przez zaspokojenie potrzeb społecznych, kulturalnych, estetycznych mieszkańców i pozostałych użytkowników oraz promowanie miejscowości. Umożliwią rozwój tożsamości lokalnej społeczności, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki poszczególnych miejscowości oraz wpływać będą na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej gminy. Dla poszczególnych miejscowości pożądane jest zachowanie, rozwój, ukształtowanie przestrzeni publicznych, wpisujących się w ich strukturę, kształtujących centra wsi i podkreślających ich charakter. Takie przestrzenie, urządzone, bądź wzbogacane w formie np. parku, skweru, placów, w tym placu zabaw itp. służyć powinny z jednej strony potrzebie poprawy wizerunku wsi i uczynienia ich bardziej atrakcyjnymi, a z drugiej strony sprzyjać mają aktywizacji ludności, zaspakajaniu ich potrzeb oraz rozwijaniu kontaktów międzyludzkich.

Obszary przestrzeni publicznej powinny być uwzględnione poprzez odpowiednie ustalenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

9. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Gmina Wieniawa ma fragmentaryczne pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

W związku z uchwaleniem Studium, część terenów, będzie wymagała zmiany obowiązujących lub uchwalenia nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Założeniem optymalnym i celem planowania przestrzennego jest etapowe pokrycie planami miejscowymi całego terenu gminy Wieniawa. Uwzględniając powyższe, jak również nasilenie ruchu budowlanego oraz ilość i rozmieszczenie wniosków dotyczących zmiany zagospodarowania przestrzennego należy stwierdzić, iż priorytetowymi obszarami w zakresie opracowania nowymi planami miejscowymi są:

- tereny, w stosunku do których określono inne przeznaczenie lub zasady zagospodarowania niż wynikające z ustaleń obowiązujących planów miejscowych;
- tereny, w wyniku realizacji których nastąpi zmiana przeznaczenia, w szczególności tereny gruntów rolnych i leśnych przeznaczane na cele nierolnicze i nieleśne (tereny nowoprojektowanej zabudowy);
- tereny związane z realizacją inwestycji celu publicznego;

Dopuszcza się, w ramach indywidualnych przypadków, wyłączenie z opracowania miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego terenów leśnych oraz podział miasta i sołectw na mniejsze obszary do objęcia opracowaniem.

10. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

10.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna.

Restrukturyzacja rolnictwa powinna zmierzać w kierunku specjalistycznych gospodarstw rolnych.

Ze względu na wysoką dynamikę przemian na obszarach wiejskich oraz ze względu na niską opłacalność działalności rolniczej proponuje się wyróżnienie trzech grup gospodarstw:

- I grupa: gospodarstwa o powierzchni > 5 ha, nastawiona głównie na skoncentrowaną produkcję – powinna to być największa i najbardziej rozwijająca się grupa ze względu na charakter gminy oraz jej uwarunkowania,
- II grupa: gospodarstwa o powierzchni 2-5 ha, gospodarstwa dwu- oraz wielozawodowe, o profilu produkcji specjalistycznej oraz działalności pozarolniczej,
- III grupa: gospodarstwa najmniejsze obszarowo o produkcji rolniczej przeznaczonej na samozaopatrzenie.

Kierunki produkcji rolnej należy dostosować do predyspozycji rolniczej przestrzeni produkcyjnej i do koniunktury na rynku żywnościowym. Równocześnie należy spełnić warunek bezpieczeństwa form i technologii produkcyjnych pod względem ochrony środowiska, zwłaszcza zasobów wodnych gminy.

Należy dążyć do zacieśniania związku przemysłu spożywczego z producentami. W związku z ochroną przyrody na terenie gminy, zjawiskami, które obnażyły negatywne skutki uprzemysłowionej produkcji rolnej na świecie, a także koniecznością ochrony wód podziemnych gminy przed skażeniami, promowanym kierunkowo modelem produkcji rolnej powinno być rolnictwo ekologiczne.

W zakresie kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej ustala się następujące kierunki i zasady:

- 1) ochrona gruntów rolnych I, II, III klasy bonitacji ze szczególnym uwzględnieniem zwartych kompleksów, leżących poza terenami zainwestowanymi i rozwojowymi,
- 2) zachowanie w dotychczasowym użytkowaniu terenów łąk i pastwisk w obszarze doliny Nidy i pozostałych cieków i zbiorników wodnych, w szczególności na terenach podmokłych,
- 3) utrzymanie w użytkowaniu rolniczym trwałych kultur wieloletnich (trwałych nasadzeń drzew i krzewów owocowych),
- 4) zachowanie charakteru elementów składających się na rolniczą przestrzeń produkcyjną w tym na krajobraz rolniczy,
- 5) ochrona wód powierzchniowych i gruntowych przed zanieczyszczeniami związkami pochodzącymi z działalności rolniczej,
- 6) na terenach rolnych zaleca się zachowanie i wprowadzanie nowej zieleni śródpolnej w sąsiedztwie cieków, celem eliminacji źródeł powierzchniowego zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, jakimi może być intensywnie nawożenie i uprawa ziemi,
- 7) optymalne wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczych dla rozwoju produkcji rolnej z preferencją rolnictwa ekologicznego i produkcji zdrowej żywności,
- 8) racjonalne wykorzystywanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- 9) produkcja produktów regionalnych oraz ekoproduktów,
- 10) zbyt produkcji rolniczej – rozwój zakładów przetwórczych, usług związanych z dystrybucją,
- 11) poprawa struktury agrarnej (scalanie użytków rolnych, preferencje w powiększaniu gospodarstw),
- 12) zwiększanie produktywności użytków rolnych poprzez melioracje, wapnowanie, zabiegi agrotechniczne, płodozmian itp.,
- 13) zalesienie gruntów nieprzydatnych i o niskiej przydatności do produkcji rolniczej (grunty rolne, wypadające z produkcji rolnej powinny podlegać zalesianiu w celu zwiększenia niskiej lesistości gminy).

10.2. Leśna przestrzeń produkcyjna.

Lasy na terenie gminy Wieniawa wchodzą w skład obszaru lasów wielofunkcyjnych, tj. spełniających funkcje: ochrony przyrody, rekreacji i turystyki, produkcji drewna.

Wszystkie obszary leśne gminy, poza lasami prywatnymi, należą do Nadleśnictwa Radom

Nadleśnictwo w ramach swoich obowiązków prowadzi planową gospodarkę leśną polegającą głównie na :

- prowadzeniu różnorodnych form ochrony drzewostanu;
- zapewnienia stabilności ekosystemów,
- zachowaniu bioróżnorodności i leśnych zasobów genowych,
- planowych dolesieniach,
- pozysku drewna.

W zakresie kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej ustala się następujące kierunki i zasady:

- 1) bezwzględna ochrona kompleksów leśnych, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów i obszarów najcenniejszych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym: najstarszych drzewostanów (> 100 lat), użytków szczególnie chronionych (np. siedlisk podmokłych), lasów wodochronnych, lasów glebochronnych,
- 2) rekultywacja drzewostanów uszkodzonych przez przemysł i szkodniki, a także w wyniku szkód naturalnych (pożary, wiatrołomy),
- 3) dolesienia na obszarach najłagodniejszych gleb w sposób łączący małe kompleksy enklaw w większe,
- 4) zwiększanie dostępności kompleksów leśnych, zwłaszcza obiektów i obszarów najcenniejszych przyrodniczo i krajobrazowo poprzez prowadzenie szlaków turystycznych, ścieżek przyrodniczych i tras rowerowych.

11. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.

11.1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

W granicach gminy stwierdzono występowanie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, o których mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne*. Obszarami szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie 1% oraz o prawdopodobieństwie 10 % są tereny leżące wzdłuż rzeki Radomki. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy, nakazy, ograniczenia i dopuszczenia wynikające z przepisów odrębnych. Sposób zagospodarowania tych terenów musi uwzględniać powyższe zakazy oraz poziom występującego na nich zagrożenia. Opracowano także granice obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynosi 0,2% czyli raz na 500 lat oraz na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego.

W celu ograniczenia skutków powodzi należy wprowadzić:

- pasy ochronne wzdłuż cieków wodnych o szerokości min. 15m licząc od górnej krawędzi skarpy brzegowej,
- zakaz wprowadzania zabudowy kubaturowej, zwartych przegród, nasypów, za wyjątkiem urządzeń hydrotechnicznych, służących zapewnieniu bezpieczeństwa powodziowego w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału,
- konieczność zachowania naturalnego kształtu i charakteru koryta rzeki, wraz z towarzyszącą roślinnością drzewiastą, krzewiastą i zielną,
- zakaz wykonywania prac ziemnych naruszających naturalną rzeźbę terenu i budowę geologiczną,

- zakaz wprowadzania zmian w naturalnym układzie hydrograficznym oraz wód gruntowych,
- zakaz uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach przeciwpowodziowych oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału.

W zakresie systemu zabezpieczenia przeciwpowodziowego i regulacji stosunków wodnych wyrazem polityki przestrzennej ważne jest także:

- utrzymanie i konserwacja urządzeń melioracji szczegółowej tj. sieci drenarskiej oraz rowów, z obowiązkiem ich przebudowy – w razie wystąpienia kolizji z planowanym zagospodarowaniem – w sposób umożliwiający prawidłowe działanie systemu na terenach sąsiednich,
- realizacja rozbudowy obiektów małej retencji, z zastosowaniem rozwiązań umożliwiających migrację organizmów wodnych,
- prognozowanie powodzi oraz wdrożenie systemów wczesnego ostrzegania przed ich wystąpieniem,
- wprowadzenie zakazu gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- wprowadzenie zakazu lokalizacji cmentarzy w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału.

11.2. Obszary osuwania się mas ziemnych.

Na obszarze gminy Wieniawa nie występują obszary predysponowane do powstania osuwisk oraz czynne osuwiska zarejestrowane.

12. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

Na terenie gminy Wieniawa brak jest obiektów lub obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny. Obszary takie mogą być wyznaczone w złożach, o ile wymagać będą tego przepisy prawa geologicznego i górniczego z tytułu warunków eksploatacji w/w złóż na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

13. Obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

Na obszarze gminy Wieniawa nie występują obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

14. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

W projekcie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wieniawa na lata 2018-2032 zostały wyznaczone obszary przeznaczone do rewitalizacji. Są to obszary położone w miejscowościach Brudnów, Komorów, Wieniawa, Wydrzyn. Wyodrębnione obszary charakteryzują się zdegradowaniem funkcji społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzenno-infrastrukturalnych oraz zmniejszonym potencjałem w sferze działalności i aktywności społeczności lokalnej. Obszary te zostały oznaczone na rysunku Studium.

W przyszłości do rekultywacji zostaną przewidziane tereny poeksploatacyjne złóż kopaliny, dla których

zostanie zakończona eksploatacja.

15. Obszary zdegradowane.

W projekcie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wieniawa na lata 2018-2032 zostały wyznaczone obszary zdegradowane w miejscowościach: Brudnów, Komorów, Wieniawa, Wydrzyn.

16. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.

Na terenie gminy Wieniawa występują tereny zamknięte zgodnie z Decyzją nr 14 Ministra Infrastruktury z dnia 18 września 2020 roku w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe jako terenów zamkniętych (Dz. Urz. MI z 2020 r. poz. 38). Stanowią one działki pod linią kolejową nr 22 Tomaszów Mazowiecki – Radom Główny.

Są to tereny kolejowe ustanowione przez ministra właściwego do spraw transportu - w związku z powyższym, zgodnie z obowiązującymi przepisami, w ich granicach możliwe jest opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Dla terenów kolejowych, uznanych jako tereny zamknięte, nie wyznaczono na rysunku studium stref ochronnych, jednakże w ich sąsiedztwie obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych z zakresu transportu kolejowego.

17. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

Na terenie gminy Wieniawa nie wyznaczono obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym.

18. Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

Biorąc pod uwagę rozproszoną zabudowę wiejską oraz niewielkie odległości pomiędzy miejscowościami należy wykluczyć lokalizację farm wiatrowych o mocy przekraczającej 500 kW, ze względu na negatywne oddziaływanie na człowieka.

Możliwym jest natomiast pozyskiwanie energii z odnawialnych źródeł energii w zakresie wykorzystywania energii słonecznej, geotermalnej, biomasy i biogazu.

Na terenie gminy Wieniawa dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy poniżej 40 kW, z wyłączeniem korytarzy ekologicznych oraz obszarów chronionych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

19. Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

Na terenie gminy nie wyznacza się obszarów przeznaczonych do lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni powyżej 2000 m².

IV. UZASADNIENIE I SYNTEZA

Sporządzenie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest niezbędnym ogniwem procesu planowania przestrzennego, który ustawowo jest procesem ciągłym. Studium, jako etap poprzedzający plany miejscowe, wskazuje pełen zakres możliwości realizacji przedsięwzięć planistycznych, idei i zamierzeń rozwoju oraz ograniczeń czy ochrony, w bliskiej i dalszej perspektywie czasowej. Pomimo, iż nie posiada ono statusu prawa miejscowego, stanowi podstawowy dokument systemu planowania przestrzennego, którego celem jest rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem, a następnie na ich podstawie sformułowanie długofalowej polityki przestrzennej.

Uwzględniając kryteria wynikające z obowiązujących opracowań planistycznych, złożonych wniosków, a także istniejącego stanu zagospodarowania gminy, uwarunkowań środowiskowych oraz przepisów odrębnych - szczególnie w zakresie ochrony środowiska, ochrony przyrody oraz dóbr kultury dokonano waloryzacji obszaru gminy oraz określono kierunki polityki funkcjonalno-przestrzennej, której graficznym odzwierciedleniem jest rysunek Studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” wskazujący lokalizację poszczególnych terenów.

Uzupełnieniem określonego na rysunku przeznaczenia są zapisy tekstu Studium wskazujące możliwą formę oraz stopień zainwestowania poszczególnych terenów.

Należy jednak pamiętać, iż ze względu na skalę Studium oraz jego ogólność, wynikającą z wymogu określenia polityki przestrzennej dla całego obszaru gminy, ostateczne przesądzenie co do przeznaczenia danego terenu nastąpi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Podjęte decyzje planistyczne uwzględniają zarówno wymogi ładu przestrzennego jak i zrównoważonego rozwoju, co oznacza, że wskazane tereny zabudowy wyznaczone zostały w poszanowaniu wartości środowiska, przyrody, środowiska kulturowego, a przede wszystkim walorów krajobrazowych.

Przy sporządzaniu Studium uwzględniono, w możliwie szerokim zakresie, dotychczasową politykę przestrzenną wynikającą z obowiązujących opracowań planistycznych przy czym realizacja określonych zadań i kierunków rozwoju powinna obejmować różne perspektywy czasowe, niejednokrotnie determinowane czynnikami będącymi poza władzą samorządu gminy.

Ustalenia zawarte w tekście i rysunku Studium wyrażają kierunki zagospodarowania przestrzennego Gminy, nie są zaś ścisłym przesądzeniem o formie oraz granicach zainwestowania i użytkowania terenów. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uściślić granice terenów wyłączonych spod zabudowy, uwzględniając: istniejące uwarunkowania, w szczególności istniejącą zabudowę, projektowane oraz nie określone na rysunku, ze względu na skalę opracowania, lecz dopuszczone zapisami studium infrastrukturę techniczną.

Rozmieszczenie miejscowości na terenie gminy jest w miarę równomierne. W obrębie wsi najczęściej występuje zabudowa rozproszona, nieliczne są również kolonie. Występuje przewaga zabudowy siedliskowej oraz mieszkaniowej jednorodzinnej. Obserwuje się rozproszenie zabudowy – szczególnie zabudowy siedliskowej. Miejscowość Wieniawa pełni funkcję centrotwórczą - jest ośrodkiem administracyjnym, mieszkaniowym oraz usługowym.

Gmina cechuje się negatywną tendencją demograficzną. Sieć usługowa jest rozwinięta w stopniu dobrym dla obsługi gminy.

Infrastruktura techniczna jest słabo rozwinięta.

Walorem i atutem gminy są jej surowce naturalne, nieskażone środowisko oraz zbiornik Domaniów.

Zadaniem Studium było stworzenie warunków dla takiego rozwoju przestrzennego, który pozwoliłby na zdyskontowanie istniejących walorów oraz zniwelowanie narastających problemów i konfliktów przestrzennych. W rozwiązaniach Studium zaproponowano rozwój gminy jako obszaru z nastawieniem

na rozwój funkcji rolniczych i produkcji, w którym powinny być rozwijane funkcje usługowe, rzemiosła. Zwraca się także uwagę na możliwości związane z funkcją turystyczną. W okolicach zbiornika Domaniów istnieje możliwość wprowadzenia funkcji usługowej z zakresu sportu i rekreacji oraz turystyki i agroturystyki. Wprowadzenie tych funkcji pozwoli na rozwój turystyki, która przyczyni się do zmniejszenia bezrobocia na terenie gminy.

Rozwojowi temu powinno sprzyjać wykorzystanie, uwypuklenie i uatrakcyjnienie istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego i historii obszarów miasta oraz wykorzystanie walorów środowiskowych gminy. Należy pielęgnować walory estetyczne, historię i kulturę miasta oraz wzmocnić strefę produkcji rolniczej i rzemieślniczej gminy. Z racji występowania dużej liczby obiektów drewnianych istnieje możliwość wprowadzenia szlaku architektury drewnianej.